

Hallituksen esitys Eduskunnalle viimeisen eläkelaitoksen periaatetta koskevan lainsäädännön muuttamiseksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi työntekijän eläkelakia, merimieseläkelakia, yrittäjän eläkelakia, maatalousyrittäjän eläkelakia, kunnallista eläkelakia, valtion eläkelakia ja evankelis-luterilaisen kirkon eläkelakia.

Esityksen mukaan eläkkeen selvittämisestä ja maksamisesta muiden eläkelaitosten puolesta huolehtiva niin sanottu viimeinen eläkelaitos määräytyisi hakijan työansioiden perusteella. Toimivaltainen eläkelaitos olisi pääsääntöisesti se eläkelaitos, jossa työntekijällä tai yrittäjällä on ollut työansioita eniten vakuutettuna eläketapahtumaa edeltäneen kahden kalenterivuoden aikana. Viimeisen eläkelaitoksen periaatetta sovellettaisiin myös, jos viimeinen eläkelaitos olisi julkisten alojen eläkelaitos ja yksityisten alojen työeläkelaitoksille tulisi työkyvyttömyyselä-

keestä laitoskohtainen vastuu.

Työntekijällä olisi oikeus jäädä vanhuuseläkeiässä työntekijän eläkelain mukaiselle vanhuuseläkkeelle riippumatta siitä, jatkaako hän edelleen työntekijän eläkelain mukaisesti vakuutetussa luottamustehtävässä. Edellytyksenä olisi, että työsuhde, josta työntekijä haluaa jäädä vanhuuseläkkeelle, on päättynyt.

Lisäksi lakeihin tehtäisiin eräitä lähinnä teknisluontoisia tarkistuksia.

Ehdotetut lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2010. Yksityisten alojen toimivaltaisen eläkelaitoksen ja viimeisen eläkelaitoksen määräytymistä koskevat muutokset ehdotetaan kuitenkin tulemaan voimaan vasta 1 päivänä tammikuuta 2012.

SISÄLLYSLUETTELO

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
SISÄLLYSLUETTELO	2
YLEISPERUSTELUT	4
1. Nykytila.....	4
Toimivaltainen eläkelaitos	4
Viimeisen eläkelaitoksen järjestely työkyvyttömyyseläkeasioissa	5
Oikeus vanhuuseläkkeeseen.....	6
Työkyvyttömyyseläkkeen muuttuminen vanhuuseläkkeeksi	6
2. Nykytilan arviointi.....	6
Toimivaltainen eläkelaitos	6
Oikeus vanhuuseläkkeeseen.....	7
Työkyvyttömyyseläkkeen muuttuminen vanhuuseläkkeeksi	7
3. Keskeiset ehdotukset.....	7
Toimivaltainen eläkelaitos	7
4. Esityksen vaikutukset.....	8
4.1. Taloudelliset vaikutukset	8
4.2. Muut vaikutukset.....	8
5. Asian valmistelu	8
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	10
1. Lakiehdotusten perustelut	10
1.1. Työntekijän eläkelaki	10
1.2. Merimieseläkelaki.....	16
1.3. Yrittäjän eläkelaki	18
1.4. Maatalousyrittäjän eläkelaki.....	20
1.5. Kunnallinen eläkelaki.....	20
1.6. Valtion eläkelaki	24
1.7. Evankelis-luterilaisen kirkon eläkelaki	27
2. Voimaantulo	30
LAKIEHDOTUKSET	31
Laki työntekijän eläkelain muuttamisesta	31
Laki merimieseläkelain muuttamisesta	37
Laki yrittäjän eläkelain muuttamisesta.....	40
Laki maatalousyrittäjän eläkelain muuttamisesta	43
Laki kunnallisen eläkelain muuttamisesta	45
Laki valtion eläkelain muuttamisesta	49
Laki evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain muuttamisesta	53
LIITE	56

RINNAKKAISTEKSTIT	56
Laki työntekijän eläkelain muuttamisesta	56
Laki merimieseläkelain muuttamisesta	69
Laki yrittäjän eläkelain muuttamisesta.....	74
Laki maatalousyrittäjän eläkelain muuttamisesta	80
Laki kunnallisen eläkelain muuttamisesta	84
Laki valtion eläkelain muuttamisesta	92
Laki evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain muuttamisesta	99

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila

Toimivaltainen eläkelaitos

Yksityisten alojen lakisääteistä työeläketurvaa toimeenpannaan hajautetusti lukuisissa eri työeläkelaitoksissa. Myös yksittäinen työntekijä on voinut olla työhistoriansa aikana eläkevakuutettuna useissa eri yksityisten alojen työeläkelaitoksissa. Jotta työntekijän ei kuitenkaan tarvitsisi eläketapahtuman satuessa asioida kaikkien niiden yksityisten alojen eläkelaitosten kanssa, joissa hän on ollut vakuutettuna, yksityisten alojen työeläkelainsäädännössä on alusta lähtien ollut säännökset yksityisten alojen toimivaltaisesta eläkelaitoksesta. Yksityisten alojen toimivaltainen eläkelaitos on antanut eläkkeenhakijalle eläkepääatöksen ja hoitanut muutkin yksityisten alojen eläkkeeseen liittyvät eläkelaitoksen tehtävät omasta ja muiden yksityisten alojen eläkelaitosten puolesta.

Nykyisin yksityisten alojen toimivaltaisesta eläkelaitoksesta säädetään työntekijän eläkelain (395/2006; TyEL) 106 §:ssä. Mainituissa lainkohdassa yksityisten alojen toimivaltaisesta eläkelaitoksesta käytetään nimitystä yksityisten alojen eläkelaitos. Merimieseläkelain (1290/2006; MEL) 108 §:ssä, yrittäjän eläkelain (1272/2006; YEL) 96 §:ssä ja maatalousyrittäjän eläkelain (1280/2006; MyEL) 91 §:ssä viitataan yksityisten alojen toimivaltaisen eläkelaitoksen osalta TyEL:n 106 §:ään. Tarkemmat säännökset yksityisten alojen toimivaltaisen eläkelaitoksen määräytymisestä on toimivaltaisesta eläkelaitoksesta annetussa valtioneuvoston asetuksessa (1405/2006). Työeläkeasiassa toimivaltainen eläkelaitos määräytyy yksityisten alojen toimivaltaisesta eläkelaitoksesta koskevien säännösten perusteella silloin, kun työntekijä on kuulunut vain yksityisten alojen työeläketurvan piiriin. Yksityisten alojen toimivaltainen eläkelaitos on yleensä se eläkelaitos, jossa työntekijän tai yrittäjän eläketurva oli järjestetty eläketapahtumahetkellä tai viimeksi ennen eläketapahtumaa.

Yksityisten ja julkisten alojen työeläkelainsäädäntöä on kehitetty erityisesti vuodesta 1994 alkaen siten, että yksityisten ja julkisten alojen työntekijöiden ja viranhaltioiden eläketurvaa koskevat säännökset olisivat asiassällöltään mahdollisimman samanlaiset. Yksityisten ja julkisten alojen lakisääteistä eläketurvaa koskevien säännösten sisällöllisen yhdenmukaistumisen myötä yksityisten ja julkisten alojen eläkejärjestelmien välillä otettiin vuoden 2004 alusta uutena järjestelynä käyttöön niin sanottu viimeistä eläkelaitosta koskeva järjestely. Tämä järjestely koskee tilanteita, joissa työntekijä on ollut sekä yksityisten että julkisten alojen eläkejärjestelmien mukaisen eläketurvan piirissä. Järjestelyä koskevissa säännöksissä säädetään toimivaltaisesta eläkelaitoksesta näissä tilanteissa. Viimeistä eläkelaitosta koskevan järjestelyn tarkoituksena on yksityisten alojen toimivaltaisesta eläkelaitoksesta koskevan järjestelyn tavoin helpottaa eläkkeenhakijan ja -saajan kannalta työeläkeasioiden hoitamista. Eläkkeenhakija saa samanaikaisesti päätösyhdistelmän kaikkien järjestelyn piiriin kuuluvien eläkejärjestelmien eläkkeistä ja hänen tarvitsee olla yhteydessä vain yhteen eläkelaitokseen, joka huolehtii muidenkin eläkejärjestelmien eläkkeiden maksamisesta ja muista eläkelaitokselle kuuluvista tehtävistä.

Viimeistä eläkelaitosta koskevan järjestelyn piiriin kuuluu yksityisten alojen eläkejärjestelmä ja julkisten alojen eläkejärjestelmistä kunnallinen eläkejärjestelmä, valtion eläkejärjestelmä, evankelis-luterilaisen kirkon eläkejärjestelmä ja Kansaneläkelaitoksen henkilöstön toimeisuhte-eläkkeitä koskeva järjestelmä. Yksityisten alojen eläkejärjestelmän osalta viimeistä eläkelaitosta koskevat säännökset ovat TyEL:n 107—111 §:ssä, joihin edellä mainituissa MEL:n, YEL:n ja MyEL:n pykälissä myös viitataan. Tarkemmat säännökset asiasta ovat edellä mainituissa toimivaltaisesta eläkelaitoksesta annetussa valtioneuvoston asetuksessa. TyEL:n 107—111 §:ää vastaavat sään-

nökset on myös kunnallisessa eläkelaiissa (549/2003; KuEL), valtion eläkelaiissa (1295/2006; VaEL) ja evankelis-luterilaisen kirkon eläkelaiissa (261/2008: KiEL) mainituissa laeissa tarkoitettujen eläkelaitosten osalta. VaEL:ia sovelletaan viittaussäännösten nojalla myös Kansaneläkelaitoksen henkilöstön toimisuhte-eläkejärjestelmään. Pääsääntöisesti viimeinen eläkelaitos on se yksityisten tai julkisten alojen eläkelaitos, jossa työntekijän eläketurva oli järjestetty eläketapahtumahetkellä tai viimeksi ennen eläketapahtumaa.

Viimeistä eläkelaitosta koskevassa järjestelyssä kukin järjestelyn piiriin kuuluva eläkelaitos selvittää ja ratkaisee oman eläkejärjestelmänsä osalta eläkkeenhakijan oikeuden eläkkeeseen ja karttuneen eläkkeen määrän. Viimeinen eläkelaitos antaa tämän jälkeen omasta päätöksestään ja asianomaisten muiden eläkelaitosten päätöksistä eläkkeenhakijalle päätösyhdistelmän. Viimeisen eläkelaitoksen ratkaisuvallta poikkeaa edellä kerrotusta kuitenkin silloin, kun on kysymys oikeudesta työkyvyttömyyseläkkeeseen.

Viimeisen eläkelaitoksen järjestely työkyvyttömyyseläkeasioissa

Viimeisen eläkelaitoksen periaate tuli voimaan vuonna 2004. Eläkkeiden vastuunjakoon liittyvien teknisten ongelmien takia viimeisen eläkelaitoksen periaatetta ei vuodesta 2004 lähtien sovellettu niihin tilanteisiin, joissa kahden eri järjestelmän eläkkeeseen tuli luettavaksi tuleva aika. Tulevalla ajalla tarkoitetaan aikaa työkyvyttömyyden alkamisesta vanhuuseläkeiän täyttämiseen.

Vuoden 2007 alusta lukien viimeisen eläkelaitoksen periaatteen soveltamista laajennettiin koskemaan osin myös niitä tilanteita, joissa tuleva aika tulee kahden eri järjestelmän eläkkeeseen. Tähän kuitenkin jätettiin edelleen rajoitus, jonka mukaan viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä ei sovelleta niissä tilanteissa, joissa viimeinen eläkelaitos olisi julkisten alojen eläkelaitos ja joissa yksityisten alojen eläkelaitokselle tulee eläkkeestä laitoskohtainen vastuu. Laitoskohtainen vastuu työkyvyttömyyseläkkeestä tulee yksityisten alojen eläkelaitoksille silloin, kun työntekijällä on työntekijän eläkelain ja meri-

mieseläkelain mukaisia ansioita yhteensä vähintään 12 566,70 euroa vuoden 2004 tasossa eläketapahtumavuotta edeltäneiden kahden kalenterivuoden aikana. Nämä tilanteet jätettiin viimeisen eläkelaitoksen järjestelyn ulkopuolelle eläkkeiden vastuunjakoon liittyvien teknisten ongelmien takia.

Työkyvyttömyyseläkeoikeutta ratkaistaessa viimeisen eläkelaitoksen ratkaisuvallasta osittain erilainen silloin, kun yksityisten alojen eläkelaitos toimii viimeisenä eläkelaitoksena ja silloin, kun julkisten alojen eläkelaitos on viimeisenä eläkelaitoksena. Tämä erillaisuus johtuu julkisten alojen eläkelainsäädännössä olevasta erityisestä ammatillisesta työkyvyttömyyden määritelmästä. Viimeisen eläkelaitoksen järjestelyyn liittyvät myös säännökset työkyvyttömyyseläkkeen laukeamisesta ja työkyvyttömyyseläkettä koskevasta neuvottelumenettelystä.

Silloin, kun oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen on ratkaistava sekä yksityisten että julkisten alojen eläkelainsäädännössä olevien niin sanottua yleistä työkyvyttömyysmääritelmää koskevien säännösten nojalla, viimeinen eläkelaitos, riippumatta siitä, onko viimeinen eläkelaitos yksityisten alojen vai julkisten alojen eläkelaitos, ratkaisee asian muidenkin viimeisen eläkelaitoksen järjestelyn piiriin kuuluvien eläkelaitosten puolesta. Tähän ratkaisuvalltaan ei myöskään vaikuta, kuinka paljon eläkettä tulisi maksettavaksi yksityisten tai julkisten alojen eläkejärjestelmästä. Tämän muiden eläkelaitosten puolesta säädetyn ratkaisuvallan käyttämisen edellytyksenä kuitenkin on, että näiden muiden eläkelaitosten toimeenpaneman eläkelain mukainen työ- tai virkasuhde on päättynyt ennen viimeisen eläkelaitoksen toimeenpaneman eläkelain mukaista työ- tai virkasuhdetta. Tällä edellytyksellä on haluttu varmistaa, että työkyvyttömyyseläkeoikeuden ratkaisee se eläkelaitos, jonka maksamaan eläkkeeseen luetaan tuleva aika.

Siinä tapauksessa, että julkisten alojen eläkelaitos on viimeinen eläkelaitos ja sen työkyvyttömyyseläkeoikeutta koskeva ratkaisu perustuu julkisten alojen eläkejärjestelmien mukaiseen erityiseen ammatilliseen työkyvyttömyysmääritelmään, se ratkaisee asian myös yksityisten alojen eläkelaitosten puolesta, jos yksityisten alojen eläkelakien mu-

kaan karttuneiden eläkkeiden määrä on enintään 688,02 euroa kuukaudessa vuoden 2004 tasossa. Vuoden 2009 tasossa mainittu rajamäärä on 820,12 euroa kuukaudessa. Siten yksityisten alojen eläkejärjestelmässä on työkyvyttömyyseläkkeitä koskeva laukausuudistus tällä tavoin rajoitettuna (TyEL 37 §, MEL 37 §, YEL 34 § ja MyEL 48 §). Jos edellä mainittu euromääräinen raja ylittyy, julkisten alojen eläkelaitoksen on viimeisenä eläkelaitoksena ennen ratkaisun tekemistä pyydettävä TyEL:n 106 §:ssä tarkoitettulta yksityisten alojen eläkelaitokselta arvio eläkkeenhakijan työkyvystä. (TyEL 108 §). Jos tällaisessa työeläkelaitosten keskinäisen neuvotteluvollisuuden piirissä olevassa asiassa yksityisten alojen toimivaltaisen eläkelaitoksen arvio henkilön työkyvystä poikkeaa viimeisen eläkelaitoksen näkemyksestä, viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä ei sovelleta. Tällöin yksityisten alojen toimivaltainen eläkelaitos ratkaisee yksityisten alojen eläkejärjestelmän osalta ja asianomaiset julkisten alojen eläkelaitokset ratkaisevat omalta osaltaan eläkkeenhakijan oikeuden työkyvyttömyyseläkkeeseen omilla valituskelpoisilla päätöksillään.

Oikeus vanhuuseläkkeeseen

TyEL:n 11 §:n mukaan vanhuuseläkkeen myöntämisen edellytyksenä on, ettei työntekijä ole enää siinä työsuhteessa, josta hän jää eläkkeelle. Säännös koskee TyEL:n 8 §:n perusteella myös luottamustehtävää, jos työnantaja on vakuuttanut luottamustehtävää hoitavan henkilön TyEL:n mukaisesti. Siten henkilö, joka on lopettanut TyEL:n mukaisen työsuhteen mutta jatkaa TyEL:n mukaisesti vakuutetussa luottamustehtävässään, ei voi saada päättäneen työsuhteensa perusteella karttunutta vanhuuseläkettä ennen kuin hän on lopettanut myös luottamustehtävänsä.

Työkyvyttömyyseläkkeen muuttuminen vanhuuseläkkeeksi

TyEL:n 52 §:n 2 momentissa säädetään työntekijän oikeudesta työkyvyttömyyseläkkeen aikana tehdyn työn perusteella karttuvaan eläkkeeseen niissä tilanteissa, joissa työkyvyttömyyseläke ja sen aikainen työ-

skentely ovat TyEL:n mukaisia. Tällöin oikeus työkyvyttömyyseläkkeen aikana tehdyn työn perusteella karttuvaan eläkkeeseen syntyy hakemuksesta, aikaisintaan kuitenkin 63 vuoden iän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta. Momentissa ei ole nimenomaista säännöstä siitä, missä vaiheessa oikeus karttuneeseen eläkkeeseen syntyy muun työeläkelain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen aikaisesta TyEL-työskentelystä. TyEL:n 52 §:n 2 momenttia vastaava säännös on myös muissa työeläkelaeissa näiden lakien mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen aikaisen työskentelyn osalta.

2. Nykytilan arviointi

Toimivaltainen eläkelaitos

Vuoden 2005 alusta voimaan tulleessa yksityisten ja julkisten alojen työeläkelainsäädäntöä koskevassa uudistuksessa siirryttiin uuteen eläkkeen laskentatapaan, jossa työeläke lasketaan työsuhtekohtaisen tarkastelun sijasta kunkin kalenterivuoden palkan ja eläkkeen karttumisprosentin perusteella. Työeläke ei siten enää määräydy työsuhtekohtaisesti muissa kuin eräissä vuoden 2005 eläkeuudistuksen voimaantuloon liittyvissä suojatuissa tilanteissa. Koska työsuhteen alkamis- ja päättymistietoja ei pääsääntöisesti tarvita työeläkkeen laskemisessa enää vuodesta 2005 lukien, myös toimivaltaisen eläkelaitoksen määräytymistä koskevat säännökset on tarpeellista muuttaa sellaisiksi, ettei toimivaltaisen eläkelaitoksen määräytyminen ole sidottu työsuhteen alkamiseen tai päättymiseen kuten se nykyisin on.

Viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä ei sovelleta niissä tilanteissa, joissa viimeinen eläkelaitos olisi julkisten alojen eläkelaitos ja yksityisten alojen eläkelaitokselle tulee työkyvyttömyyseläkkeestä laitoskohtainen vastuu. Tämä viimeisen eläkelaitoksen järjestelyn soveltamista koskeva rajoitus on johtunut teknisistä, työeläkkeiden vastuunjakoon liittyvistä syistä. Nämä tekniset ongelmat on selvitetty, eikä tällaiselle rajauksella ole enää tarvetta.

Arvioitaessa eläkkeenhakijan työkyvyttömyyttä yleisen työkyvyttömyysmääritelmän perusteella viimeisen eläkelaitoksen järjeste-

lyyn liittyvän työkyvyttömyyseläkkeen laukeamista koskevan säännöksen soveltaminen on rajattu koskemaan vain tilanteita, joissa muiden työeläkelakien mukainen työ- tai virkasuhde on päättynyt ennen viimeisen eläkelaitoksen toimeenpaneman eläkelain mukaisista työ- tai virkasuhdetta. Tämä säännökseen tehty rajausta on johtunut siitä, että ennen vuotta 2005 työkyvyttömyyseläkkeen tuleva aika luettiin pääsääntöisesti viimeiseen työ- tai virkasuhteeseen taikka yrittäjätoimintaan. Vuoden 2005 lainmuutosten yhteydessä eläkkeen tulevan ajan määräytyminen muutettiin siten, että tuleva aika luetaan kaikkiin niihin työ- tai virkasuhteisiin tai yrittäjätoimintaan, joista eläkkeen hakijalla on vakuutettuja työansioita eläketapahtumavuotta edeltävän viiden vuoden aikana. Näin ollen kysymyksessä oleva rajausta ei ole enää tarpeellinen. Muilta osin työkyvyttömyyseläkkeen laukeamista koskevien säännösten asiasisältöä ei ole tarpeen muuttaa.

Oikeus vanhuuseläkkeeseen

Yksityisten alojen työeläkejärjestelmässä on pidetty kohtuuttomana, että TyEL:n mukaisesti vakuutetun luottamustehtävän hoitamisen, josta karttuva eläketurva jää useimmiten hyvin pieneksi suhteessa työsuhteesta karttuvaan eläketurvaan, jatkaminen estää nykyisin päättyneestä työsuhteesta karttuneen eläketurvan saamisen vanhuuseläkeiässä. KuEL:ssa tällaista estävää säännöstä ei enää ole ja VaEL:kin osalta ratkaisukäytännössä on katsottu, ettei luottamustoimi ole puheena olevassa tilanteessa este vanhuuseläkkeen saamiselle virkasuhteen perusteella karttuneesta eläkkeestä.

Työkyvyttömyyseläkkeen muuttuminen vanhuuseläkkeeksi

TyEL:n 52 §:n 2 momentista ja sitä vastavista säännöksistä muissa työeläkelaeissa on aiheutunut tulkintaongelmia niissä tilanteissa, joissa työkyvyttömyyseläke, jonka aikana työskennellään, on myönnetty eri työeläkelain perusteella kuin minkä työeläkelain mukaan työkyvyttömyyseläkkeen aikainen työskentely on vakuutettu. Lisäksi voimassa olevien työeläkelakien mukaan aikaisemman

työkyvyttömyyseläkkeen aikaisesta työskentelystä karttunutta eläkettä ei ole voitu laskea mukaan uuteen työkyvyttömyyseläkkeeseen silloinkaan, kun uutta työkyvyttömyyseläkettä ei ole myönnetty entisiin perustein. Edellä olevan vuoksi kysymyksessä olevia lainkohtia on tarpeellista täsmentää ja täydentää.

3. Keskeiset ehdotukset

Toimivaltainen eläkelaitos

Esityksessä ehdotetaan, että sekä yksityisten alojen eläkejärjestelmän mukainen toimivaltainen eläkelaitos että viimeisen eläkelaitoksen järjestelyn mukainen toimivaltainen viimeinen eläkelaitos määräytyisivät ansiotulojen perusteella. Ehdotuksen mukaan pääsääntöisesti toimivaltainen eläkelaitos olisi yleensä se eläkelaitos, jossa työntekijän tai yrittäjän työansioita on vakuutettu eniten eläketapahtumaa edeltäneen kahden peräkkäisen kalenterivuoden aikana. Toimivaltaisen eläkelaitoksen ja edellä tarkoitettujen kahden kalenterivuoden tarkasteluajan määräytymisestä säädettäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin myös säätää vakuutettujen työansioiden kahden vuoden tarkasteluajaa lyhyemmästä tarkasteluajasta siinä tapauksessa, että vakuutettuja työansioita on vain kahden vuoden tarkasteluajaa lyhyemmältä ajalta. Yksityisten alojen työeläkelakien mukaan vakuutetuilla työansioilla tarkoitettaisiin myös YEL:n ja MYEL:n mukaan vakuutettuja työtuloja.

Ehdotuksen mukaan poistettaisiin viimeisen eläkelaitoksen järjestelyn soveltamista rajoittava säännös, jonka mukaan viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä ei sovelleta niissä tilanteissa, joissa viimeinen eläkelaitos on julkisten alojen eläkelaitos ja yksityisten alojen eläkelaitokselle tulee eläkkeestä laitokohtainen vastuu.

Eläkelaitokset voivat nykyisin halutessaan sopia viimeisen eläkelaitoksen järjestelyn noudattamisesta silloin, kun sitä ei lain mukaan ole noudatettava. Nyt lakiin ehdotetaan säännöstä, jonka mukaan eläkelaitokset voisivat yksittäistapauksessa sopia, että viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä noudatetaan, vaikka sitä ei lain mukaan olisi noudatettava,

ja ettei viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä noudateta tai että viimeisen eläkelaitoksen tehtävät hoitaa muu kuin lain nojalla määräytyvä eläkelaitos. Edellytyksenä tällaiselle sopimiselle olisi, että se on eläkeasian käsittelyn kannalta tarkoituksenmukaista. Jos edellä tarkoitettu sopimus tehdään, eläkkeenhakijalle olisi erikseen ilmoitettava, missä eläkelaitoksessa hänen eläkeasiansa käsitellään.

Vuoden 2005 eläkeuudistuksessa tehtyjen eläkkeen määräytymistä ja vastuunjakoa koskevien muutosten takia viimeisen eläkelaitoksen järjestelyyn liittyvän työkyvyttömyyseläkkeen laukeamista ja julkisten alojen eläkelaitoksen neuvotteluvollisuutta koskevia säännöksiä ehdotetaan tarkistettavaksi. Työkyvyttömyyseläkkeen laukaisusäännöstä laajennettaisiin siten, että viimeisen eläkelaitoksen yleisen työkyvyttömyysmäärittelyn perusteella myöntämä työkyvyttömyyseläke laukaisisi oikeuden myös muiden järjestelyn piiriin kuuluvien työeläkelakien mukaiseen työkyvyttömyyseläkkeeseen silloinkin, kun työntekijä on työskennellyt näiden lakien mukaisissa rinnakkaisissa työsuhteissa eläketapahtumaan saakka.

Viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä koskevien sisällöllisten muutosehdotusten lisäksi viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä koskeviin säännöksiin ehdotetaan rakenteellisia muutoksia, jonka vuoksi joidenkin nykyisin voimassa olevien säännöksiä lainkohta muuttuisi. Myös säännösten sanamuotoja selkeytettäisiin.

4. Esityksen vaikutukset

4.1. Taloudelliset vaikutukset

Lakisääteistä työeläketurvaa hoitaa yksityisellä puolella seitsemän työeläkeyhtiötä, kahdeksan eläkekassaa ja 30 eläkesäätiötä. Lisäksi merimiesten eläketurvaa hoitaa Merimieseläkekassa ja maatalousyrittäjien eläketurvaa hoitaa Maatalousyrittäjien eläkelaitos. Viimeisen eläkelaitoksen järjestelyyn kuuluvien julkisten alojen työeläkelakien mukaista eläketurvaa toimeenpanee neljä eri julkisen puolen eläkelaitosta. Koska eläketurvan toimeenpano on hajautettu, toimivaltainen eläkelaitos tulee voida määritellä koneellisesti siten, että eläkehakemus ohjautuu

automaattisesti oikeaan eläkelaitokseen riippumatta siitä, mihin toimipisteeseen se on jätetty. Tämän vuoksi toimivaltainen eläkelaitos tulee voida määritellä niiden tietojen perusteella, jotka työntekijästä tai yrittäjästä löytyvät ansaintarekisteristä. Koska vuoden 2005 jälkeen ansaintarekisteriin ei ole enää tarvinnut ilmoittaa työsuhteiden alkamis- ja päättymisaikoja, toimivaltainen eläkelaitoksen määräytyminen on välttämätöntä muuttaa määräytymään työeläkejärjestelmien automaattisissa tietojenkäsittelyjärjestelmissä ansiotietojen perusteella tapahtuvaksi ja eläkehakemuksen tulee jatkossa ohjautua koneellisesti ansiotietojen perusteella toimivaltaiseen eläkelaitokseen jo voimassa olevien työeläkelakien perusteella. Koneellisen ohjauksen muutoksesta arvioidaan tulevan työeläkejärjestelmälle 1 565 000 euron kustannukset.

Tämän lisäksi esityksessä ehdotetut muutokset, joiden mukaan yksityisten alojen ratkaiseva eläkelaitos ja viimeinen eläkelaitos määräytyvät työansioiden kahden viimeisen kalenterivuoden tarkastelujakson perusteella, edellyttävät muutoksia työeläkejärjestelmän automaattisiin tietojenkäsittelyjärjestelmiin. Valtiokonttorille muutoksista aiheutuviksi kustannuksiksi arvioidaan 500 000 euroa ja Kuntien eläkevakuutukselle 350 000 euroa. Yksityisen puolen eläkelaitosten kustannuksiksi arvioidaan 300 000 euroa. Toimivaltaisen eläkelaitoksen määräytymistä koskevien muutosehdotusten on tarkoitus tulla voimaan vasta vuoden 2012 alusta, jotta tietojenkäsittelyjärjestelmiin ehdittäisiin tehdä tarvittavat muutokset ennen ehdotettujen muutosten voimaantuloa. Tietojenkäsittelyjärjestelmiin tehtävistä muutoksista aiheutuvat kustannukset jakautuisivat myös useammalle vuodelle.

4.2. Muut vaikutukset

Ehdotetut muutokset nopeuttaisivat ja selkeyttäisivät työeläkelainsäädännön toimeenpanoa. Muutoksilla ei olisi heikentäviä vaikutuksia itse etuuksiin.

5. Asian valmistelu

Hallituksen esitys on valmisteltu sosiaali- ja terveystieteiden osastossa yhteistyössä valtiova-

rainministeriön, Eläketurvakeskuksen, Valtiokonttorin, Kuntien eläkevakuutuksen ja Kirkon keskusrahaston kanssa.

Valmistelun yhteydessä on kuultu asian

kannalta keskeisiä yksityisten ja julkisten alojen työmarkkinaosapuolia sekä yrittäjäjärjestöjä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Työntekijän eläkelaki

11 §. *Oikeus vanhuuseläkkeeseen.* Pykälässä säädetään siitä, milloin työntekijällä on oikeus siirtyä tämän lain mukaiselle vanhuuseläkkeelle. Työntekijä voi olla tämän lain mukaisesti vakuutettuna työsuhteensa ja luottamustoimensa perusteella. Tämän lain mukaisen työsuhteisen työskentelynsä jo päättänyt työntekijä voi jatkaa tämän lain mukaan vakuutetun luottamustoimensa hoitamista. Voimassa olevien säännösten mukaan työntekijällä ei kuitenkaan ole vanhuuseläkeiässä oikeutta saada päättyneen työsuhteisen työskentelyn perusteella tämän lain mukaisesti karttunutta vanhuuseläkettä, jos hän jatkaa vakuutetussa luottamustoimessa. Näin on myös silloin, vaikka hän siirtyisi vanhuuseläkkeelle julkisen puolen palvelusuhteestaan. Tilannetta ei voida pitää kohtuullisena. Tämän vuoksi pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, ettei tämän lain mukaan vakuutetun luottamustoimen jatkaminen estäisi työsuhteisen työskentelyn päättymisen perusteella karttuneen vanhuuseläkkeen myöntämistä vanhuuseläkeiässä. Vakuutetusta luottamustoimesta, jonka hoitamista työntekijä on jatkanut siirtyttyään varsinaisesta työstään vanhuuseläkkeelle, karttuneen vanhuuseläkkeen hän saisi lopetettuaan luottamustoimen hoitamisen.

37 §. *Työkyvyttömyyseläke julkisten alojen työeläkelakien mukaan myönnetyn eläkkeen perusteella.* Pykälää ehdotetaan muutettavaksi niin, että julkisten alojen eläkelaitoksen viimeisenä eläkelaitoksena myöntämä työkyvyttömyyseläke laukaisisi oikeuden tämän lain mukaiseen työkyvyttömyyseläkkeeseen riippumatta siitä, onko tämän lain mukainen työsuhde päättynyt ennen julkisen puolen palvelussuhdetta vai ei.

Samalla pykälän sanamuotoa ehdotetaan selkeytettäväksi ja pykälän viittaukset evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain (298/1966)

ja evankelis-luterilaisen kirkon perhe-eläkelain (258/1970) säännöksiin korjattaisiin viittaukseksi nykyisin voimassa olevan evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain (261/2008), joka on korvannut edellä mainitut lait, vastaaviin säännöksiin.

52 §. *Työkyvyttömyyseläkkeen muuttuminen vanhuuseläkkeeksi.* Pykälän 2 momentissa säädetään, minä ajankohtana työntekijällä on hakemuksesta oikeus saada työkyvyttömyyseläkkeen aikana tehdystä työstä karttunut tämän lain mukainen eläkkeensä. Voimassa olevan momentin mukaan työntekijä saa tämän lain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen aikaisesta työskentelystä ansaitun eläkkeensä hakemuksesta siinä vaiheessa, kun työkyvyttömyyseläke muuttuu vanhuuseläkkeeksi, aikaisintaan kuitenkin 63 vuoden iässä. Tällöin edellytyksenä on lisäksi, ettei työntekijä ole enää siinä työsuhteessa, josta hän on siirtymässä vanhuuseläkkeelle.

Momentista ehdotetaan poistettavaksi maininta 63 vuoden iästä. Yksityisen puolen työkyvyttömyyseläke, jonka eläketapahtuma on ollut viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2005, muuttuu vanhuuseläkkeeksi pääsääntöisesti 65 vuoden iässä. Jos työkyvyttömyyseläkkeen eläketapahtuma on ollut 1 päivänä tammikuuta 2006 tai sen jälkeen, työkyvyttömyyseläke muuttuu vanhuuseläkkeeksi pääsääntöisesti 63 vuoden iässä. Työntekijällä voi kuitenkin olla rekisteröidyn lisäeläkejärjestelyn kautta oikeus vanhuuseläkkeeseen 63 vuoden ikää alemmassa eläkeiässä. Vaikka rekisteröidyt lisäeläkejärjestelyt on suljettu vuoden 2001 alusta voimaan tulleella työntekijäin eläkelain muutoksella (654/2000), tuolloin voimassa olleet lisäeläkejärjestelyt ovat voineet jatkua edelleenkin, mutta niihin ei ole voinut liittää enää uusia vakuutettuja.

Ehdotetun 2 momentin mukaan työntekijällä olisi oikeus tämän lain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen aikana tehdyn, tämän lain mukaan vakuutetun työn perusteella karttuneeseen eläkkeeseen hakemuksesta, kun hä-

nen tämän lain mukainen työkyvyttömyyseläkkeensä muuttuu vanhuuseläkkeeksi, tilanteesta riippuen 65 vuoden tai 63 vuoden vanhuuseläkeiässä taikka tätä aikaisemmassa vanhuuseläkeiässä lisäeläkejärjestelyn perusteella.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka mukaan jos työntekijän työkyvyttömyyseläke on myönnetty muun työeläkelain kuin tämän lain mukaisena, työkyvyttömyyseläkkeen aikaisesta työskentelystä karttuneen eläkkeen työntekijä saisi, kun hänelle myönnetään 11 §:ssä mainittu vanhuuseläke, varhennettu vanhuuseläke tai lykätty vanhuuseläke. Samasta ajankohdasta työntekijä saisi myös työkyvyttömyyseläkkeen päättymisen jälkeen tehdystä työstä karttuneen eläkkeen riippumatta siitä, oliko kysymys tämän lain tai muun työeläkelain mukaisesta työkyvyttömyyseläkkeestä. Lisättäväksi ehdotetussa säännöksessä vanhuuseläkkeellä tarkoitettaisiin myös 62 vuoden iässä työttömyysturvalain lisäpäivärahaosuuden perusteella myönnettävää vanhuuseläkettä, johon ei tehdä varhennusvähennystä 12 §:n 3 momentin perusteella. Vanhuuseläkkeen ja varhennetun vanhuuseläkkeen myöntämisen edellytyksenä on aina, ettei työntekijä ole enää siinä työsuhteessa, josta hän jää eläkkeelle.

Momenttiin ehdotetaan lisättäväksi myös säännös, jonka mukaan työntekijällä olisi kuitenkin oikeus saada työkyvyttömyyseläkkeen aikaisesta tai sen päättymisen jälkeisestä työskentelystä karttunut eläke maksuun jo ennen vanhuuseläkeikää, jos työntekijä tulisi aikaisemman työkyvyttömyyseläkkeen päättymisen jälkeen uudelleen työkyvyttömäksi ja hänelle myönnettäisiin uusi työkyvyttömyyseläke, johon ei sovelleta 80 §:n 2 momentin säännöstä eläkkeen määräytymisestä entisiin perusteisiin. Säännöstä sovellettaisiin sekä niihin tilanteisiin, joissa työntekijän työskentelyn aikainen työkyvyttömyyseläke on myönnetty tämän lain mukaisena, että niihin tilanteisiin, joissa työkyvyttömyyseläke on myönnetty muun työeläkelain mukaisena. Työkyvyttömyyseläke ei määräydy entisiin perusteisiin, jos uusi työkyvyttömyyseläke alkaa vasta sen jälkeen, kun ensin myönnetyn työkyvyttömyyseläkkeen päättymisestä on kulunut vähintään kaksi vuotta tai jos uusi

työkyvyttömyyseläke myönnetään eri sairauden, vian tai vamman perusteella kuin aikaisempi työkyvyttömyyseläke.

76 §. *Tulevan ajan perusteena olevat ansiot.* Pykälän 3 momentissa on viittausvirhe. Momentissa oleva viittaus pykälän 1 momenttiin ehdotetaan korjattavaksi viittaukseksi pykälän 2 momentin 1 kohtaan.

81 §. *Työkyvyttömyyseläkkeen kertakorotus.* Voimassa olevan pykälän mukaan työkyvyttömyyseläkkeen kertakorotusprosentti on 21 työntekijälle, jonka ikä korotusvuoden alussa on 24-26 vuotta. Korotusprosentti pienenee kutakin lisäikävuotta kohden 0,7 prosenttiyksiköllä. Pykälässä on informatiivisuuden vuoksi maininta siitä, ettei korotusta tehdä, jos työntekijän ikä on yli 55 vuotta. Kun vuosivähennys on 0,7 prosenttiyksikköä, tästä seuraa, että 55-vuotiaalla korotus olisi kuitenkin vielä 0,7 prosenttia ja vasta 56 vuotta täyttäneelle ei korotusta tulisi. Siten pykälässä on ikärajavirhe, joka ehdotetaan korjattavaksi pykälän alkuperäisen tarkoituksensa mukaisesti niin, ettei korotusta lisättäisi työntekijälle, joka on ennen korotusvuoden alkamista täyttänyt 56 vuotta.

105 §. *Päätös ja sen tiedoksianto.* Voimassa olevan pykälän 1 momentissa säädetään yksityisten alojen toimivaltaisen eläkelaitoksen velvollisuudesta antaa eläkkeenhakijalle päätös tämän lain mukaisesta eläkeoikeudesta ja eläkkeen määrästä. Lisäksi pykälän 2 ja 3 momentissa säädetään yksityisten alojen eläkelaitoksen ja Eläketurvakeskuksen tekemän päätöksen tiedoksiantotavasta ja päätöksen allekirjoittamisesta. Pykälän 1 momenttia täsmennettäisiin siten, että päätöksenantovelvollinen eläkelaitos on jäljempänä ehdotetussa 106 §:ssä tarkoitettu yksityisten alojen ratkaiseva eläkelaitos. Pykälän 1 momenttia täsmennettäisiin myös siten, että siihen lisättäisiin säännös päätösyhdistelmän antavasta viimeisestä eläkelaitoksesta. Samalla pykälän 2 ja 3 momentin sanamuotoa tarkistettaisiin 1 momenttiin ehdotettujen muutosten vuoksi.

106 §. *Työskentelyä vain yksityisten alojen työeläkelakien mukaisilla aloilla.* Pykälässä säädetään toimivaltaisen eläkelaitoksen määräytymisestä ja tehtävistä tilanteissa, joissa työntekijä on työskennellyt vain yksityisten alojen työeläkelakien mukaan vakuutetuissa työsuhteissa tai yrittäjänä. Nykyisin kysy-

myksessä olevaa toimivaltaista eläkelaitosta nimitetään yksityisten alojen eläkelaitokseksi. Nyt ehdotetaan, että yksityisten alojen toimivaltaista eläkelaitosta kutsuttaisiin jatkossa yksityisten alojen ratkaisevaksi eläkelaitokseksi.

Samalla ehdotetaan, että yksityisten alojen ratkaiseva eläkelaitos hoitaisi samat tehtävät kuin yksityisten alojen eläkelaitos hoitaa voimassa olevan pykälän mukaan. Yksityisten alojen ratkaiseva eläkelaitos ratkaisi työntekijän eläkeasian sekä maksaisi eläkkeen ja hoitaisi muut eläkelaitoksen tehtävät. Se myös ratkaisisi ja maksaisi työntekijälle 74 §:ssä tarkoitetuilta palkattomilta ajoilta karttuneen eläkkeen ja valtion varoista suoritettavasta eläkkeen korvaamisesta alle kolmivuotiaan lapsen hoidon tai opiskelun ajalta annetun lain (644/2003) mukaan karttuneen etuuden niissä tilanteissa, joissa eläkeasiaan ei sovelleta 107 §:n 1 momentissa tarkoitettua viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä.

Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi myös siten, että yksityisten alojen ratkaiseva eläkelaitos määräytyisi sen mukaan, missä yksityisten alojen eläkelaitoksessa työntekijän työansioita on vakuutettu määrältään eniten viimeisen kahden kalenterivuoden aikana. Vakuutettujen ansioiden määrän tarkastelu tapahtuisi koneellisesti eläkehakemuksen vireille tullessa. Sillä, mikä eläkelaitos ratkaisee eläkeasian, ei ole merkitystä eläketurvan sisällölle. Tämän vuoksi ratkaiseva eläkelaitos määräytyisi niiden vakuutettujen työansioiden perusteella, jotka ovat käytettävissä eläkehakemuksen vireille tullessa.

Yksityisten alojen ratkaiseva eläkelaitos määräytyisi kahden viimeisen kalenterivuoden ansioiden perusteella riippumatta siitä, otetaanko eläkettä määrättäessä huomioon tuleva aika vai ei. Jäljempänä ehdotetun 111 §:n 3 momentin mukaan yksityisten alojen ratkaisevan eläkelaitoksen ja työansioiden kahden viimeisen kalenterivuoden tarkasteluajan määräytymisestä säädettäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Useimmiten nämä kaksi kalenterivuotta olisivat eläketapahtumaa välittömästi edeltäneet kaksi kalenterivuotta. Momentissa tarkoitettuihin vakuutettuihin työansioihin luettaisiin jäljempänä ehdotetun 107 b §:n mukaan

työntekijän eläkelain ja merimieseläkelain mukaisten eläkkeeseen oikeuttavien työansioiden lisäksi yrittäjän eläkelain ja maatalousyrittäjän eläkelain mukaiset vakuutetut työtulot. Työtulot otettaisiin huomioon sen suuruusina kuin ne ovat ansaintarekisterissä.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan yksityisten alojen ratkaisevan eläkelaitoksen määräytymisen osalta poikkeussäännöstä 1 momentin pääsääntöön nähden. On tarkoituksenmukaista, että Merimieseläkekassa työtyisten alojen ratkaisevana eläkelaitoksena silloin, kun työntekijän merimieseläkelain mukainen eläketurva määräytyy merimieseläkelain erityissäännösten perusteella. Tämän vuoksi 2 momenttiin ehdotetaan säännöstä, jonka mukaan yksityisten alojen ratkaiseva eläkelaitos olisi yksityisten alojen työeläkelakien mukaan vakuutettujen ansioiden määrästä riippumatta Merimieseläkekassa, jos työntekijällä on oikeus jäädä vanhuuseläkkeelle tai jos edunjättäjällä olisi ollut oikeus jäädä vanhuuseläkkeelle merimieseläkelain 8 §:n 2 momentissa säädettyssä alennetussa eläkeiässä.

107 §. *Työskentelyä sekä yksityisten että julkisten alojen työeläkelakien mukaisilla aloilla.* Pykälässä säädetään toimivaltaisen eläkelaitoksen määräytymisestä ja toimivaltaisen eläkelaitoksen tehtävistä tilanteissa, joissa työntekijällä tai yrittäjällä on vakuutettua työskentelyä yksityisten alojen työeläkelakien mukaisen työn tai yrittäjätoiminnan lisäksi yhdessä tai useammassa viimeisen eläkelaitoksen järjestelyyn kuuluvassa julkisten alojen työeläkelakien mukaisessa virka- tai palvelussuhteessa.

Pykälän 1 momentissa todettaisiin, kuten nykyisinkin, ne yksityisten ja julkisten alojen työeläkelait, joiden mukaiseen eläketurvaan viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä sovelletaan. Tämä soveltamisala säilyisi samanlaisena kuin nykyisin. Julkisella puolella viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä noudatetaan kunnan, valtion, evankelis-luterilaisen kirkon sekä Kansaneläkelaitoksen henkilöstön toimisuhte-eläkeasioissa. Lisäksi 1 momentissa määritettäisiin viimeisen eläkelaitoksen tehtävät. Ehdotetun momentin mukaan viimeisen eläkelaitoksen tehtävät säilyisivät samanlaisina kuin nykyisin. Viimeisen eläkelaitoksen järjestelyn soveltamista koskeva rajoitus,

jonka mukaan viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä ei sovelleta tilanteissa, joissa julkisten alojen eläkelaitos on viimeinen eläkelaitos ja yksityisten alojen eläkelaitoksille tulee eläkkeestä laitoskohtainen vastuu, poistettai-
siin.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin tilanteista, joissa viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä ei noudateta. Viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä ei noudatettaisi niissä tilanteissa, joissa työntekijän työansioita olisi tarkasteltavien kahden viimeisen kalenterivuoden aikana vakuutettu määrältään eniten sellaisessa eläkejärjestelmässä, joka ei ole mukana viimeisen eläkelaitoksen järjestelyssä. Viimeisen eläkelaitoksen järjestelyssä eivät ole mukana Suomen Pankin eläkesäännön, ortodoksisesta kirkosta annetun lain, Ahvenanmaan maakuntalain, kansanedustajain eläkelain ja tasavallan presidentin eläkeoikeudesta annetun lain mukaiset eläkkeet. Tällöin yksityisten alojen ratkaiseva eläkelaitos, julkisten alojen eläkelaitos ja edellä tarkoitettua eläketurvaa toimeenpaneva eläkelaitos ratkaisevat eläkeasian kukin erikseen toimeenpanemansa eläketurvan osalta.

107 a §. *Viimeisen eläkelaitoksen määräytyminen.* Ehdotettu pykälä on uusi. Pykälän 1 momentissa olisi pääsääntö, jonka mukaan viimeinen eläkelaitos määräytyisi. Viimeinen eläkelaitos määräytyisi eläkejärjestelmäkoh-
taisesti siten, että viimeinen eläkelaitos olisi sen eläkejärjestelmän mukainen eläkelaitos, jossa työntekijän työansioita on vakuutettu määrältään eniten viimeisen kahden kalenterivuoden aikana. Vakuutettujen ansioiden määrän tarkastelu tapahtuisi koneellisesti eläkehakemuksen vireille tullessa. Sillä, mikä eläkelaitos ratkaisee eläkeasian, ei ole merkitystä eläketurvan sisällölle. Tämän vuoksi viimeinen eläkelaitos määräytyisi niiden vakuutettujen työansiotietojen perusteella, jotka ovat käytettävissä eläkehakemuksen vireille tullessa.

Jäljempänä ehdotetun 111 §:n 3 momentin mukaisesti valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin tarkemmin siitä, mitkä kaksi kalenterivuotta kuuluisi tähän vakuutettuja työansioita koskevaan tarkasteluajkaan. Useimmissa tapauksissa nämä kaksi kalenterivuotta olisivat eläketapahtumavuotta välittömästi edeltäneet kaksi vuotta. Jos työntekijän työ-

ansioita olisi vakuutettu tarkasteltavien kahden kalenterivuoden aikana eniten viimeisen eläkelaitoksen järjestelyyn kuuluvassa julkisten alojen eläkejärjestelmässä, viimeinen eläkelaitos olisi tämän julkisten alojen eläkejärjestelmän eläkelaitos. Jos työansioita olisi vakuutettu eniten yksityisten alojen eläkejärjestelmässä, viimeinen eläkelaitos määräytyisi yksityisten alojen eläkelaitoksista 106 §:n mukaisesti.

Pykälän 2—4 momentissa säädettäisiin niistä tilanteista, joissa viimeisen eläkelaitoksen järjestelyssä viimeinen eläkelaitos ei määräytyisi vakuutettujen työansioiden perusteella. Työntekijällä voi olla ammatillinen tai yksilöllinen eläkeikä julkisella puolella. Lisäksi työntekijällä, jonka palvelussuhde julkisella puolella on alkanut ennen vuotta 1993, voi olla oikeus julkisten alojen työeläkelakien mukaiseen lisäeläketurvaan. Näissä tilanteissa on tarkoituksenmukaista, että eläkeasian käsittelisi aina julkisten alojen eläkelaitos. Tämän vuoksi pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että vanhuus- tai perhe-eläkeasiaa käsiteltäessä viimeinen eläkelaitos on vakuutettujen työansioiden määrästä riippumatta aina julkisten alojen eläkelaitos, jos työntekijällä tai edunjäntäjällä olisi oikeus julkisten alojen työeläkelakien mukaiseen lisäeläkeosuuteen tai henkilökohtaiseen eläkeikään julkisten alojen työeläkelakien mukaisen virka- tai työsuhteensa perusteella. Lisäksi viimeinen eläkelaitos olisi julkisen puolen eläkelaitos silloin, kun työntekijän eläketurva on hakemuksen vireille tulohetkellä järjestetty vain julkisten alojen työeläkelakien mukaan tai kun edunjäntäjän eläketurva on edunjäntäjän kuollessa järjestetty vain julkisten alojen työeläkelakien mukaan.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin viimeisen eläkelaitoksen määräytymisestä työkyvyttömyyseläkeasiassa. Jos julkisten alojen työeläkelakien mukaisessa virka- tai työsuhteessa oleva työntekijä tulee tämän palvelussuhteensa kestäessä sairauden, vian tai vamman vuoksi yhtäjaksoisesti vähintään vuoden ajaksi kykenemättömäksi virkaansa tai työhönsä, hänellä on oikeus julkisten alojen työeläkelakien mukaiseen työkyvyttömyyseläkkeeseen. Näissä tilanteissa työntekijän työkykyä arvioidaan hänen virkansa tai työnsä mukaiseen työhön. Kyse on ammatillisesta

työkyvyttömyydestä. Yksityisten alojen työeläkelaeissa ei ole säännöstä ammatillisesta työkyvyttömyydestä, vaan työkykyä arvioidaan yleisen työkyvyttömyysmääritelmän mukaisesti ottaen huomioon työntekijän jäljellä oleva kyky hankkia itselleen ansiotuloja sellaisella saatavissa olevalla työllä, jota hänen voidaan kohtuudella edellyttää tekevän. Koska yksityisten alojen työeläkelaeissa ei ole ammatillista työkyvyttömyysmääritelmää, on tarkoituksenmukaista, että työkyvyttömyyseläkeasiaa käsiteltäessä viimeinen eläkelaitos olisi vakuutetuista työansioista riippumatta julkisten alojen eläkelaitos, jos työntekijän työkyvyttömyyseläkeoikeus tulee julkisten alojen työeläkelakien mukaan arvioida ammatillisin perustein. Työntekijän työkyvyttömyyseläkeoikeus tulee julkisten alojen työeläkelakien mukaan arvioida ammatillisin perustein, jos työntekijä tulee palvelussuhteensa kestäessä työkyvyttömäksi työhönsä. Siten eläkehakemus ohjautuisi käytännössä julkisten alojen eläkelaitoksen käsiteltäväksi niissä tilanteissa, joissa työntekijällä olisi työkyvyttömyyseläkehakemuksen vireille tullessa työ- tai virkasuhde julkisella puolella.

Samoin kuin vanhuus- ja perhe-eläkeasiaa käsiteltäessä, julkisten alojen eläkelaitos olisi viimeinen eläkelaitos myös työkyvyttömyyseläkeasiaa käsiteltäessä silloin, jos työntekijä on säilyttänyt oikeutensa julkisten alojen työeläkelakien mukaiseen lisäeläkeoikeuteen tai henkilökohtaiseen eläkeikään.

Kun työkyvyttömyyseläkeasiaa tulee vireille, aina ei voida etukäteen tietää, päädytäänkö asiassa täyttää työkyvyttömyyseläkettä vai osatyökyvyttömyyseläkettä koskevaan ratkaisuun, koska osatyökyvyttömyyseläke voidaan myöntää myös sellaiselle eläkkeenhakijalle, joka on hakenut täyttää työkyvyttömyyseläkettä. Kunnallisen eläkelain mukaan osatyökyvyttömyyseläkeasiaa käsiteltäessä ei sovelleta ammatillista työkyvyttömyysmääritelmää. Tämän vuoksi ehdotetaan, että työkyvyttömyyseläkeasiaa käsiteltäessä viimeinen eläkelaitos olisi julkisten alojen eläkelaitos myös silloin, kun kyse on osatyökyvyttömyyseläkkeestä ja työntekijän eläketurva on eläketapahtumahetkellä järjestetty julkisten alojen työeläkelakien mukaan. Näin julkisten alojen eläkelaitoksen ei tarvitsisi siir-

tää työkyvyttömyyseläkeasiaa muuhun eläkelaitokseen käsiteltäväksi, jos työkyvyttömyyseläkeasiaa ratkaistaessa todetaan, että hakija on oikeutettu osatyökyvyttömyyseläkkeeseen, eikä asiaa siten ratkaista ammatillisin perustein.

Pykälän 2 ja 3 momenttia sovellettaisiin vain tilanteissa, joissa työntekijän eläketurva perustuu julkisten alojen työeläkelakien mukaiseen virka- tai työsuhteeseen. Siten niitä ei sovellettaisi tilanteissa, joissa kunnallinen eläkelain mukainen eläketurva on järjestetty jäsenyhteisön kanssa perhehoitajalain (312/1992) 1 §:ssä tarkoitetun toimeksiantosopimuksen tehneelle perhehoitajalle tai omaishoidon tuesta annetun lain (937/2005) 2 §:n mukaiselle omaishoitajalle. Pykälän 2 ja 3 momentti eivät koskisi myöskään tilanteita, joissa kunnallisen eläkelain tai evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain mukainen eläketurva on järjestetty jäsenyhteisön tai seurakunnan luottamushenkilölle tai sellaiselle edellä mainittujen lakien tai valtion eläkelain (1295/2006) mukaan vakuutetulle luonnolliselle henkilölle, joka toimimatta yrittäjänä tekee toimeksianto- tai konsulttiosopimuksen taikka muun vastaavan järjestelyn perusteella työtä, jota ei harjoiteta yhtiön tai muun yhteisön nimissä. Edellä kuvatuissa tilanteissa on kysymys vähäisestä sivutoimen luontoisesta toiminnasta eikä työntekijän tosiasiallisen työeläketurvan voida katsoa tulevan kyseisen toiminnan perusteella. Tämän vuoksi ei ole tarkoituksenmukaista, että toimivaltainen eläkelaitos määräytyisi tällaisen työskentelyn perusteella.

Työntekijä voi olla oikeutettu alempaan eläkeikään ja erityisiin karttumaprosentteihin myös merimieseläkelain mukaisen työskentelyn perusteella. Useimmiten viimeiseksi eläkelaitokseksi määräytyisi Merimieseläkekassa tällaisissa tilanteissa jo työansioidenkin perusteella. Koska kuitenkin voi olla tilanteita, joissa viimeiseksi eläkelaitokseksi määräytyisi ansioiden perusteella muu eläkelaitos kuin Merimieseläkekassa, pykälän 4 momentissa olisi säännös, jonka mukaan Merimieseläkekassa olisi viimeinen eläkelaitos vanhuus-, työkyvyttömyys tai perhe-eläkeasiassa niissä tilanteissa, joissa työntekijällä on tai edunjäntäjällä olisi ollut oikeus vanhuuseläkkeeseen merimieseläkelain mu-

kaisessa alemmassa eläkeiässä. Jos kuitenkin viimeiseksi eläkelaitokseksi määräytyisi 2 tai 3 momentin perusteella julkisten alojen eläkelaitos, ehdotettua 4 momenttia ei sovellettaisi.

Voimassa olevan pykälän 4 momentissa oleva rajoitus viimeisen eläkelaitoksen järjestelyn soveltamisesta tilanteessa, jossa viimeinen eläkelaitos olisi julkisten alojen eläkelaitos, mutta jossa työntekijällä on työntekijän eläkelain tai merimieseläkelain mukaisia ansioita vähintään 12 566,70 euroa, ehdotetaan poistettavaksi. Rajoitus on johtunut teknisistä syistä eikä sille ole enää tarvetta.

Pykälän 5 momenttiin siirrettäisiin sanamuodoltaan tarkistettuna nykyinen 107 §:n 5 momentti.

107 b §. *Työansioihin luettavat ansiot.* Ehdotettu pykälä on uusi. Siinä määriteltäisiin selvyyden vuoksi, mitä yksityisten alojen työeläkelakien mukaan vakuutetuilla työansioilla tarkoitetaan yksityisten alojen ratkaisevaa eläkelaitosta tai viimeistä eläkelaitosta määriteltäessä. Yksityisten alojen työeläkelakien mukaan vakuutettuihin työansioihin luettaisiin vakuutettujen palkkojen lisäksi yrittäjän eläkelain ja maatalousyrittäjän eläkelain mukainen työtulo. Työtulo otettaisiin huomioon sen suuruisena kuin se on ansaintarekisterissä.

108 §. *Neuvotteluvelvollisuus.* Pykälä on sidoksissa edellä ehdotettuun 37 §:n 2 momenttiin. Pykälän 1 momentinsanamuotoa ehdotetaan tarkistettavaksi 37 §:n 2 momenttiin ehdotettuja muutoksia vastaavasti. Samalla myös 2 momentin sanamuotoa tarkennettaisiin.

109 §. *Eläkettä maksavan eläkelaitoksen toimivalta uutta eläkettä myönnettäessä.* Pykälän sanamuoto ehdotetaan tarkistettavaksi 106, 107, 107 a, 107 b ja 108 §:ään ehdotettujen muutosten vuoksi. Lisäksi pykälän 2 momenttiin lisättäisiin säännös toimivaltaisen eläkelaitoksen määräytymisestä niissä tilanteissa, joissa päättyneen työkyvyttömyyseläkkeen jälkeen myönnettäisiin uusi työkyvyttömyyseläke entisin perustein. Pykälään ehdotetaan myös lisättäväksi uusi 3 momentti. Siihen siirrettäisiin tällä hetkellä valtioneuvoston asetuksessa oleva säännös toimivaltaisen eläkelaitoksen määräytymisestä perhe-eläkeasiassa silloin, kun edunjättäjä sai

kuollessaan omaa eläkettä. Edunjättäjälle omaa eläkettä maksanut eläkelaitos käsittelee ja ratkaisisi myös edunjättäjän jälkeen myönnettävän perhe-eläkkeen ja hoitaisi muutkin eläkelaitoksen tehtävät perhe-eläkeasiassa.

110 §. *Sopimismahdollisuus.* Voimassa olevan pykälän mukaan viimeisen eläkelaitoksen järjestelyyn kuuluvat eläkelaitokset voivat sopia, että viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä noudatetaan silloinkin, kun sitä lain mukaan ei noudateta. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että viimeisen eläkelaitoksen järjestelyyn kuuluvat eläkelaitokset voisivat yksittäistapauksessa sopia, että viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä noudatetaan tilanteessa, jossa sitä ei lain mukaan olisi noudatettava, tai että viimeisen eläkelaitoksen tehtävät hoitaa muu eläkelaitos kuin se eläkelaitos, joka 107 a §:n perusteella määräytyisi viimeiseksi eläkelaitokseksi, tai ettei viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä noudateta. Tällaisen sopimuksen tekemisen edellytyksenä olisi, että se on eläkeasian käsittelyn kannalta tarkoituksenmukaista. Käytännössä tällaisen sopimuksen tekeminen voi tulla kysymykseen esimerkiksi tilanteessa, jossa kuntoutusta hakenut työntekijä on vaihtanut kuntoutushakemuksen vireille tulovuonna työpaikkaa, jolloin hänet vakuuttanut eläkelaitos vaihtuu. Kuntoutusasiat edellyttävät kuntouttavan eläkelaitoksen ja työnantajan välistä yhteydenpitoa esimerkiksi työkokeiluja järjestettäessä. On tarkoituksenmukaista, että eläkelaitokset voisivat tarvittaessa sopia kuntouttavaksi eläkelaitokseksi sen eläkelaitoksen, missä kuntoutettavan työskentely on kuntoutuksen aikana vakuutettu.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan siirrettäväksi sanamuodoltaan tarkistettuna nykyisin 1 momentissa oleva, eläkelaitosta velvoittava säännös ilmoittaa eläkkeenhakijalle, missä eläkelaitoksessa hänen eläkeasiaansa hoidetaan, jos eläkelaitokset ovat sopineet eläkehakemuksen käsittelystä 107 a §:ssä säädetystä poikkeavasti.

111 §. *Eläketurvakeskuksen ratkaisuvalta ja tarkemmat säännökset.* Pykälän 3 momentin mukaan toimivaltaisen eläkelaitoksen määräytymisestä ja tehtävistä säädettäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Edellä ehdotettujen säännöksiin mukaan pääsään-

töisesti toimivaltainen eläkelaitos on se laitos, jossa työntekijän työansioita on vakuutettu eniten kahden viimeisen kalenterivuoden aikana. Asetuksella säädettäisiin tarkemmin siitä, miten nämä kaksi vuotta määräytyvät eri tilanteissa. Asetuksella voitaisiin myös säätää kahden kalenterivuoden työansioiden tarkasteluaikaa lyhyemmästä tarkasteluajasta, jos vakuutettuja työansioita on kahden vuoden tarkasteluaikaa lyhyemmältä ajalta. Tällainen tilanne voi olla esimerkiksi silloin, kun määritellään toimivaltaista eläkelaitosta työkyvyttömyyseläkeasiassa. Työkyvyttömyyseläkeasiassa on tarkoituksenmukaista, että toimivaltainen eläkelaitos olisi tulevan ajan eläkkeen myöntävä eläkelaitos. Pääsääntöisesti toimivaltainen eläkelaitos työkyvyttömyyseläkeasiassa olisi se eläkelaitos, jossa työntekijän työansioita on vakuutettu eniten kahden kalenterivuoden aikana 76 §:ssä tarkoitettulla tulevan ajan tarkastelujaksolla. Vakuutetut työansiot otettaisiin huomioon vuodelta, jona työansioita on ennen eläketapahtumavuotta vakuutettu viimeksi, ja tätä edeltävältä vuodelta. Jos työntekijällä olisi kuitenkin vakuutettuja työansioita vain tulevan ajan tarkasteluajan ensimmäisenä vuonna, tarkasteluaikaan tulisi mukaan vain tämän yhden vuoden ansiot ja toimivaltainen eläkelaitos olisi se eläkelaitos, joka on tuona vuonna vakuuttanut eniten työntekijän työansioita.

126 §. *Aiheettomasti maksetun eläkkeen takaisinperintä.* Edellä on ehdotettu 106 §:ään muutosta, jonka mukaan etuusasian ratkaisevasta yksityisten alojen eläkelaitoksesta käytettäisiin nimitystä yksityisten alojen ratkaiseva eläkelaitos. Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan muutosta, jossa käytettäisiin yksityisten alojen toimivaltaisesta eläkelaitoksesta samaa nimitystä.

129 §. *Muutoksen hakeminen viimeisen eläkelaitoksen päätösyhdistelmään ja EUpäätösten yhteenvedon.* Pykälän 1 momentin viittaus 107 §:n 2 momenttiin ehdotetaan poistettavaksi 107 §:ään ehdotettujen muutosten takia.

182 §. *Työttömyysvakuutusrahaston maksu.* Vuoden 2008 toukokuun alusta voimaan tullut uusi evankelis-luterilaisen kirkon eläkelaki on korvannut tätä ennen voimassa olleet evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain ja

evankelis-luterilaisen kirkon perhe-eläkelain. Tämän vuoksi 1 momentin 4 kohdasta ehdotetaan poistettavaksi viittaus evankelis-luterilaisen kirkon perhe-eläkelakiin.

191 §. *Sovellettavat säännökset.* Pykälän 4 momentin viittaukset vanhan vakuutusyhtiölain vaitiolovelvollisuutta ja tietojen luovuttamista koskeviin säännöksiin ehdotetaan korjattavaksi vastaamaan 1 päivänä lokakuuta 2008 voimaan tulleen vakuutusyhtiölain (521/2008) vastaavia säännöksiä.

203 §. *Tietojen antaminen vakuutusyhtiöryhmän sisällä.* Pykälän 1 momentin viittaukset vanhaan vakuutusyhtiölakiin ehdotetaan korjattavaksi vastaamaan 1 päivänä lokakuuta 2008 voimaan tulleen vakuutusyhtiölain vastaavia säännöksiä.

1.2. Merimieseläkelaki

37 §. *Työkyvyttömyyseläke julkisten alojen työeläkelakien mukaan myönnetyn eläkkeen perusteella.* Pykälää ehdotetaan muutettavaksi niin, että julkisten alojen eläkelaitoksen viimeisenä eläkelaitoksena myöntämä työkyvyttömyyseläke laukaisisi oikeuden tämän lain mukaiseen työkyvyttömyyseläkkeeseen riippumatta siitä, onko tämän lain mukainen työsuhte päätynyt ennen julkisen puolen palvelussuhdetta vai ei.

Samalla pykälän sanamuotoa ehdotetaan selkeytettäväksi ja pykälässä olevat viittaukset aiemmin voimassa olleiden evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain ja evankelis-luterilaisen kirkon perhe-eläkelain säännöksiin tarkistettaisiin 1 päivänä toukokuuta 2008 voimaan tulleen evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain vastaaviin säännöksiin.

Ehdotettu pykälä vastaa edellä ehdotettua työntekijän eläkelain 37 §:ää.

52 §. *Työkyvyttömyyseläkkeen muuttuminen vanhuuseläkkeeksi.* Pykälän 2 momentissa säädetään, minä ajankohtana työntekijällä on hakemuksesta oikeus saada työkyvyttömyyseläkkeen aikana tehdystä työstä karttunut tämän lain mukainen eläkkeensä. Voimassa olevan momentin mukaan työntekijä saa tämän lain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen aikaisesta työskentelystä ansaitun eläkkeensä hakemuksesta siinä vaiheessa, kun työkyvyttömyyseläke muuttuu vanhuuseläkkeeksi, aikaisintaan kuitenkin 63 vuoden

iässä. Tällöin edellytyksenä on lisäksi, ettei työntekijä ole enää siinä työsuhteessa, josta hän on siirtymässä vanhuuseläkkeelle.

Momentista ehdotetaan poistettavaksi maininta 63 vuoden iästä. Yksityisen puolen työkyvyttömyyseläke, jonka eläketapahtuma on ollut viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2005, muuttuu vanhuuseläkkeeksi pääsääntöisesti 65 vuoden iässä. Jos työkyvyttömyyseläkkeen eläketapahtuma on ollut 1 päivänä tammikuuta 2006 tai sen jälkeen, työkyvyttömyyseläke muuttuu vanhuuseläkkeeksi pääsääntöisesti 63 vuoden iässä.

Ehdotetun 2 momentin mukaan työntekijällä olisi oikeus tämän lain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen aikana tehdyn, tämän lain mukaan vakuutetun työn perusteella karttuneeseen eläkkeeseen hakemuksesta, kun hänen tämän lain mukainen työkyvyttömyyseläkkeensä muuttuu vanhuuseläkkeeksi.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka mukaan jos työntekijän työkyvyttömyyseläke on myönnetty muun työeläkelain kuin tämän lain mukaisena, työkyvyttömyyseläkkeen aikaisesta työskentelystä karttuneen eläkkeen työntekijä saisi, kun hänelle myönnetään 8 §:ssä mainittu vanhuuseläke, varhennettu vanhuuseläke tai lykätty vanhuuseläke. Samasta ajankohdasta työntekijä saisi myös työkyvyttömyyseläkkeen päättymisen jälkeen tehdystä työstä karttuneen eläkkeen riippumatta siitä, oliko kysymys tämän lain tai muun työeläkelain mukaisesta työkyvyttömyyseläkkeestä. Lisättäväksi ehdotetussa säännöksessä vanhuuseläkkeellä tarkoitettaisiin myös 62 vuoden iässä työttömyysturvalain lisäpäivärahaoikeuden perusteella myönnettävää vanhuuseläkettä, johon ei tehdä varhennusvähennystä 11 §:n 3 momentin perusteella. Vanhuuseläkkeen ja varhennetun vanhuuseläkkeen myöntämisen edellytyksenä on aina, ettei työntekijä ole enää siinä työsuhteessa, josta hän jää eläkkeelle.

Momenttiin ehdotetaan lisättäväksi myös säännös, jonka mukaan työntekijällä olisi kuitenkin oikeus saada työkyvyttömyyseläkkeen aikaisesta tai sen päättymisen jälkeisestä työskentelystä karttunut eläke maksuun jo ennen vanhuuseläkeikää, jos työntekijä tulisi aikaisemman työkyvyttömyyseläkkeen päättymisen jälkeen uudelleen työkyvyttömäksi

ja hänelle myönnettäisiin uusi työkyvyttömyyseläke, johon ei sovelleta 86 §:n 2 momentin säännöstä eläkkeen määräytymisestä entisin perustein. Säännöstä sovellettaisiin sekä niihin tilanteisiin, joissa työntekijän työskentelyn aikainen työkyvyttömyyseläke on myönnetty tämän lain mukaisena, että niihin tilanteisiin, joissa työkyvyttömyyseläke on myönnetty muun työeläkelain mukaisena. Työkyvyttömyyseläke ei määräydy entisin perustein, jos uusi työkyvyttömyyseläke alkaa vasta sen jälkeen, kun ensin myönnetyn työkyvyttömyyseläkkeen päättymisestä on kulunut vähintään kaksi vuotta tai jos uusi työkyvyttömyyseläke myönnetään eri sairauden, vian tai vamman perusteella kuin aikaisempi työkyvyttömyyseläke.

Ehdotettu momentti vastaa edellä ehdotettua työntekijän eläkelain 52 §:n 2 momenttia.

65 §. *Oikeus erityisiin karttumisprosentteihin.* Pykälässä säädetään, millä edellytyksin työntekijällä on oikeus merimieseläkelain mukaisiin erityisiin karttumisprosentteihin. Pykälän 1 ja 2 kohtaa ehdotetaan tarkistettavaksi jäljempänä 108 §:ään ehdotettujen toimivaltaisen eläkelaitoksen määräytymistä koskevien muutosten vuoksi. Ehdotetun 1 kohdan mukaan työntekijällä olisi aina oikeus erityisiin karttumisprosentteihin, jos hän on ollut MEL-työssä yhteensä yli 324 kuu-kautta ja hänellä on siten oikeus jäädä vanhuuseläkkeelle 8 §:n 2 momentissa säädettyssä 63 vuotta alemmassa, alennetussa eläkeiässä. Näissä tilanteissa Merimieseläkekassa olisi ehdotettujen toimivaltaista eläkelaitosta koskevien säännösten mukaan myös aina toimivaltainen käsittelemään eläkehakemuksen. Voimassa olevan pykälän 1 kohta jaettaisiin uusiin sanamuodoiltaan tarkistettuihin 1 ja 2 kohtaan. Voimassa olevan pykälän 2 kohdassa tarkoitettut tapaukset sisältyisivät ehdotettuun 1 kohtaan. Ehdotetun 2 kohdan mukaan työntekijällä olisi oikeus erityisiin karttumisprosentteihin edellyttäen, että hän jää vanhuuseläkkeelle merimieseläkelain alaisesta työsuhteesta 8 §:n 1 momentissa säädettyssä 63—68 vuoden iässä ja Merimieseläkekassa on toimivaltainen käsittelemään eläkehakemuksen. Merimieseläkekassa olisi toimivaltainen käsittelemään eläkehakemuksen, jos Merimieseläkekassa on se eläkelaitos, jossa työntekijän työansioita on

vakuutettu eniten viimeisten kahden kalentervuoden aikana. Ehdotetun muutoksen mukaan MEL-eläke määräytyisi yleisten karttumisprosenttien mukaan tilanteissa, joissa vanhuuseläkkeelle MEL-työsuhteesta 8 §:n 1 momentissa säädettyssä 63—68 vuoden iässä siirtyvän työntekijän ansioita tarkasteltavan kahden vuoden aikana on vakuutettu eniten jossain muussa eläkelaitoksessa kuin Merimieseläkekassassa. Muutos johtuu siitä, ettei Merimieseläkekassa olisi tällöin toimivaltainen eläkelaitos käsittelemään eläkehakemusta.

82 §. *Tulevan ajan perusteena olevat ansiot.* Pykälän 3 momentissa on viittausvirhe. Viittaus pykälän 1 momenttiin ehdotetaan korjattavaksi viittaukseksi pykälän 2 momentin 1 kohtaan.

87 §. *Työkyvyttömyyseläkkeen kertakorotus.* Työkyvyttömyyseläkkeen kertakorotusprosentti on 21 työntekijälle, jonka ikä korotusvuoden alussa on 24—26 vuotta. Korotusprosentti pienenee kutakin ikävuotta kohden 0,7 prosenttiyksiköllä. Säännökseen on informatiivisuuden vuoksi lisätty maininta siitä, että korotusta ei tehdä, jos työntekijän ikä on yli 55 vuotta. Kun vuosivähennys on 0,7 prosenttiyksikköä, seuraa tästä, että 55-vuotiaalla korotus olisi kuitenkin vielä 0,7 prosenttia ja vasta 56 vuotta täyttäneelle ei korotusta tulisi. Säännöksen ikärajavirhe ehdotetaan korjattavaksi alkuperäisen tarkoituksensa mukaisesti siten, että korotusta ei lisätä työntekijälle, joka ennen korotusvuoden alkamista on täyttänyt 56 vuotta. Muutos vastaa edellä työntekijän eläkelain 81 §:ään ehdotettua muutosta.

108 §. *Toimivaltainen eläkelaitos.* Pykälässä viitataan tämän lain mukaisen yksityisten alojen toimivaltaisen eläkelaitoksen ja viimeisen eläkelaitoksen määräytymisen ja niiden tehtävien osalta työntekijän eläkelain 106, 107, 107 a, 107 b ja 108—111 §:ään. Pykälää ehdotetaan tarkistettavaksi edellä työntekijän eläkelakiin ehdotettuja toimivaltaista eläkelaitosta koskevia muutoksia vastaavasti.

123 §. *Aiheettomasti maksetun eläkkeen takaisinperintä.* Edellä on ehdotettu työntekijän eläkelain 106 §:ään muutosta, jonka mukaan etuusasian ratkaisevasta yksityisten alojen eläkelaitoksesta käytettäisiin nimitystä

yksityisten alojen ratkaiseva eläkelaitos. Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan muutosta, jossa käytetään yksityisten alojen toimivaltaisesta eläkelaitoksesta samaa nimitystä kuin työntekijän eläkelaiissa. Muutos vastaa edellä työntekijän eläkelain 126 §:ään ehdotettua muutosta.

147 a §. *Konkurssipesän vastuu eläkevakuutusmaksuista.* Ehdotettu pykälä on uusi. Siihen on kirjoitettu vakiintuneen soveltamiskäytännön mukainen säännös konkurssipesän vastuusta eläkevakuutusmaksuista. Ennen konkurssin alkamista eräänntyneet palkkasaatavat ja eläkevakuutusmaksut on konkurssissa valvottava. Jos työskentely jatkuu konkurssin alettua konkurssipesän lukuun, konkurssipesä tulee työnantajan asemaan. Konkurssipesällä on siten muun muassa samanlainen työsuhdetietoja koskeva ilmoitusvelvollisuus kuin työnantajalla. Konkurssipesä vastaisi niin sanottuna massavelkana konkurssin alkamisen jälkeen teetettyyn työhön kohdistuvista eläkevakuutusmaksuista. Maksaessaan palkkoja konkurssipesä pidättää työntekijän eläkevakuutusmaksun työntekijöiltä. Pykälä vastaa työntekijän eläkelain 157 §:ää.

1.3. Yrittäjän eläkelaki

2 §. *Keskeiset määritelmät.* Pykälän 1 momentin 2 kohdassa määritellään, mitä tässä laissa tarkoitetaan toimivaltaisella ja viimeisellä eläkelaitoksella. Lain 96 §:ssä säädetään myös toimivaltaisesta eläkelaitoksesta ja sen tehtävistä. Jäljempänä ehdotetaan muutettavaksi 96 §:ää, jonka vuoksi nyt kysymyksessä olevan 2 kohdan määritelmä ei ole enää tarpeellinen. Tämän vuoksi pykälän 1 momentin 2 kohta ehdotetaan kumottavaksi.

34 §. *Työkyvyttömyyseläke julkisten alojen työeläkelakien mukaan myönnetyn eläkkeen perusteella.* Pykälää ehdotetaan muutettavaksi niin, että julkisten alojen eläkelaitoksen viimeisenä eläkelaitoksena myöntämä työkyvyttömyyseläke laukaisisi oikeuden tämän lain mukaiseen työkyvyttömyyseläkkeeseen riippumatta siitä, onko tämän lain mukainen työnteke päätynyt ennen julkisen puolen palvelussuhdetta vai ei.

Samalla pykälän sanamuotoa selkeytettäisiin ja pykälässä olevia viittauksia evankelis-

luterilaisen kirkon eläkelakiin tarkistettaisiin. Pykälä vastaisi edellä ehdotettua työntekijän eläkelain 37 §:ää.

49 §. *Työkyvyttömyyseläkkeen muuttuminen vanhuuseläkkeeksi.* Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan säännöstä siitä, milloin yrittäjällä on oikeus saada työeläkelakien mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen aikaisen tai työkyvyttömyyseläkkeen jälkeisen yrittäjätoiminnan perusteella karttunut eläke. Momentista poistettaisiin siinä oleva 63 vuoden ikäraja, koska se ei sovellu kaikkiin tilanteisiin. Yrittäjällä olisi oikeus tämän lain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen aikana tehdyn, tämä lain mukaan vakuutetun yrittäjätoiminnan perusteella karttuneeseen eläkkeeseen hakemuksesta, kun hänen tämän lain mukainen työkyvyttömyyseläkkeensä muuttuu vanhuuseläkkeeksi. Työkyvyttömyyseläke muuttuu vanhuuseläkkeeksi tilanteesta riippuen 65 vuoden tai 63 vuoden iässä taikka sitä alemmassa eläkeiässä, jos yrittäjä kuuluu rekisteröidyn lisäeläkejärjestelyn piiriin.

Momenttiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka mukaan jos yrittäjän työkyvyttömyyseläke on myönnetty muun työeläkelain kuin tämän lain mukaisena, työkyvyttömyyseläkkeen aikaisesta tämän lain alaisesta yrittäjätoiminnasta karttuneen eläkkeen yrittäjä saisi, kun hänelle myönnetään 8 §:ssä mainittu vanhuuseläke, varhennettu vanhuuseläke tai lykätty vanhuuseläke. Samasta ajankohdasta yrittäjä saisi myös työkyvyttömyyseläkkeen päättymisen jälkeen tehdystä tämän lain mukaisesta yrittäjätoiminnasta karttuneen eläkkeen riippumatta siitä, oliko kysymys tämän lain tai muun työeläkelain mukaisesta työkyvyttömyyseläkkeestä. Lisättäväksi ehdotetussa säännöksessä vanhuuseläkkeellä tarkoitettaisiin myös 62 vuoden iässä työttömyysturvalain lisäpäivärahaoikeuden perusteella myönnettävää vanhuuseläkettä, johon ei tehdä varhennusvähennystä 9 §:n 3 momentin perusteella. Vanhuuseläkkeen myöntäminen ei edellytä, että yrittäjä lopettaa yrittäjätoimintansa.

Lisäksi 2 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka mukaan yrittäjällä olisi oikeus saada työkyvyttömyyseläkkeen aikaisesta tai sen päättymisen jälkeisestä tämän lain mukaisesta yrittäjätoiminnasta karttunut

eläke maksuun jo ennen vanhuuseläkeikää, jos yrittäjä tulisi aikaisemman työkyvyttömyyseläkkeen päättymisen jälkeen uudelleen työkyvyttömäksi ja hänelle myönnettäisiin uusi työkyvyttömyyseläke, johon ei sovelleta 74 §:n 2 momentin säännöstä eläkkeen määräytymisestä entisin perustein. Säännöstä sovellettaisiin sekä niihin tilanteisiin, joissa yrittäjätoiminnan aikainen työkyvyttömyyseläke on myönnetty tämän lain mukaisena, että niihin tilanteisiin, joissa työkyvyttömyyseläke on myönnetty muun työeläkelain mukaisena. Työkyvyttömyyseläke ei määräydy entisin perustein, jos uusi työkyvyttömyyseläke alkaa vasta sen jälkeen, kun ensin myönnetyn työkyvyttömyyseläkkeen päättymisestä on kulunut vähintään kaksi vuotta tai jos uusi työkyvyttömyyseläke myönnetään eri sairauden, vian tai vamman perusteella kuin aikaisempi työkyvyttömyyseläke.

70 §. *Tulevan ajan perusteena olevat ansiot.* Pykälän 4 momentissa on viittausvirhe. Viittaus 1 momenttiin ehdotetaan korjattavaksi viittaukseksi 3 momentin 1 kohtaan.

75 §. *Työkyvyttömyyseläkkeen kertakorotus.* Työkyvyttömyyseläkkeen kertakorotusprosentti on 21 työntekijälle, jonka ikä korotusvuoden alussa on 24–26 vuotta. Korotusprosentti pienenee kutakin ikävuotta kohden 0,7 prosenttiyksiköllä. Säännökseen on informatiivisuuden vuoksi lisätty maininta siitä, että korotusta ei tehdä, jos yrittäjän ikä on yli 55 vuotta. Kun vuosivähennys on 0,7 prosenttiyksikköä, seuraa tästä, että 55-vuotiaalla korotus olisi kuitenkin vielä 0,7 prosenttia ja vasta 56 vuotta täyttäneelle ei korotusta tulisi. Siten säännöksessä on ikärajavirhe, joka ehdotetaan korjattavaksi alkupe räisen tarkoituksensa mukaisesti siten, että korotusta ei lisätä yrittäjälle, joka ennen korotusvuoden alkamista on täyttänyt 56 vuotta. Muutos vastaisi edellä työntekijän eläkelain 81 §:ään ehdotettua muutosta.

96 §. *Toimivaltainen eläkelaitos.* Pykälässä viitataan yksityisten alojen toimivaltaisen eläkelaitoksen ja viimeisen eläkelaitoksen määräytymisen ja niiden tehtävien osalta työntekijän eläkelain 106, 107, 107 a, 107 b ja 108–111 §:ään. Pykälää ehdotetaan tarkistettavaksi edellä työntekijän eläkelakiin ehdotettuja toimivaltaista eläkelaitosta koskevia muutoksia vastaavasti.

107 §. Aiheettomasti maksetun eläkkeen takaisinperintä. Edellä on ehdotettu työntekijän eläkelain 106 §:ään muutosta, jonka mukaan etuusasian ratkaisevasta yksityisten alojen eläkelaitoksesta käytettäisiin nimitystä yksityisten alojen ratkaiseva eläkelaitos. Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan muutosta, jossa käytetään yksityisten alojen toimivaltaisesta eläkelaitoksesta samaa nimitystä kuin työntekijän eläkelaisissa. Muutos vastaa edellä työntekijän eläkelain 126 §:ään ehdotettua muutosta.

146 §. Sovellettavat säännökset. Pykälän 3 momentin viittaukset vakuutusyhtiölakiin korjattaisiin vastaamaan 1 päivänä lokakuuta 2008 voimaan tulleen vakuutusyhtiölain asiansanomaisia säännöksiä.

1.4. Maatalousyrittäjän eläkelaki

2 §. Keskeiset määritelmät. Pykälän 1 momentin 2 kohdassa määritellään, mitä tässä laissa tarkoitetaan toimivaltaisella ja viimeisellä eläkelaitoksella. Lain 91 §:ssä säädetään myös toimivaltaisesta eläkelaitoksesta ja sen tehtävistä. Jäljempänä ehdotetaan muutettavaksi 91 §:ää, jonka vuoksi nyt kysymyksessä olevan 2 kohdan määritelmä ei ole enää tarpeellinen. Tämän vuoksi pykälän 1 momentin 2 kohta ehdotetaan kumottavaksi.

48 §. Työkyvyttömyyseläke julkisten alojen työeläkelakien mukaan myönnetyn eläkkeen perusteella. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi niin, että julkisten alojen eläkelaitoksen viimeisenä eläkelaitoksena myöntämä työkyvyttömyyseläke laukaisisi oikeuden tämän lain mukaiseen työkyvyttömyyseläkkeeseen riippumatta siitä, onko tämän lain mukainen työsuhde päättynyt ennen julkisen puolen palvelussuhdetta vai ei.

Samalla pykälän sanamuotoa selkeytettäisiin ja pykälän viittauksia evankelisluterilaisen kirkon eläkelakiin tarkistettaisiin. Pykälä vastaisi edellä ehdotettua työntekijän eläkelain 37 §:ää.

91 §. Toimivaltainen eläkelaitos. Pykälässä viitataan yksityisten alojen toimivaltaisen eläkelaitoksen ja viimeisen eläkelaitoksen määräytymisen ja niiden tehtävien osalta työntekijän eläkelain 106, 107, 107 a, 107 b ja 108—111 §:ään. Pykälää ehdotetaan tarkistettavaksi edellä työntekijän eläkelakiin

ehdotettuja toimivaltaista eläkelaitosta koskevia muutoksia vastaavasti.

101 §. Aiheettomasti maksetun eläkkeen takaisinperintä. Edellä on ehdotettu työntekijän eläkelain 106 §:ään muutosta, jonka mukaan etuusasian ratkaisevasta yksityisten alojen eläkelaitoksesta käytettäisiin nimitystä yksityisten alojen ratkaiseva eläkelaitos. Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan muutosta, jossa käytetään yksityisten alojen toimivaltaisesta eläkelaitoksesta samaa nimitystä kuin työntekijän eläkelaisissa. Muutos vastaisi edellä työntekijän eläkelain 126 §:ään ehdotettua muutosta.

1.5. Kunnallinen eläkelaki

24 §. Työkyvyttömyyseläke. Pykälässä säädetään työkyvyttömyyseläkkeen saamisen edellytyksistä. Pykälän 1 momentin 3 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että viimeisen eläkelaitoksen periaatetta noudattavien julkisten alojen eläkelaitoksen tai yksityisten alojen eläkelaitoksen viimeisenä eläkelaitoksena myöntämä työkyvyttömyyseläke laukaisisi oikeuden tämän lain mukaiseen työkyvyttömyyseläkkeeseen myös silloin, kun muun työeläkelain alainen työskentely on tapahtunut ennen kunnallista palvelussuhdetta sekä silloin, kun työskentely on ollut rinnakkainen kunnallisen palvelussuhteen kanssa. Jos kuitenkin kunnallinen palvelus on jatkunut eläketapahtumaan saakka, työntekijän työkyky arvioidaan tämän pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan ammatillisen työkyvyttömyysmääritelmän mukaisesti ja oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen määräytyy kunnallisen eläkelain mukaan.

Säädökseen jäisi edelleen myös entiset edellytykset työkyvyttömyyseläkkeen saamiseen niiden järjestelmien osalta, jotka eivät kuulu vielä viimeisen eläkelaitoksen järjestelyn piiriin. Näitä ovat toistaiseksi Suomen pankin, Ahvenanmaan maakunnan ja ortodoksisen kirkkokunnan eläkejärjestelmät. Jotta näistä järjestelmistä myönnetyn työkyvyttömyyseläkkeen perusteella myönnetään kunnallisen eläkelain mukainen työkyvyttömyyseläke ilman, että työkyvyttömyyttä erikseen tutkitaan kunnallisessa eläkelaitoksessa, edellytetään, että kunnallinen palvelus-

suhde on päättynyt, ja että näiden muiden eläkejärjestelmien alainen palvelus on jatkunut kunnallisen palvelussuhteen päättymisen jälkeen.

32 §. *Työkyvyttömyyseläkkeen muuttuminen vanhuuseläkkeeksi ja oikeus eläkkeen aikana karttuneeseen uuteen eläkkeeseen.* Pykälän 1 momentissa säädetään työkyvyttömyyseläkkeen muuttumisesta vanhuuseläkkeeksi. Siinä säädetään myös oikeudesta eläkkeeseen työkyvyttömyyseläkkeen rinnalla tehdystä työstä. Nykyisen sananmuodon mukaan kunnallisen eläkelain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen rinnalla tehdystä työstä on oikeus vanhuuseläkkeeseen 63 vuoden täyttämisen jälkeen tai jos työ vielä jatkuu, sen päättymisen jälkeen. Työkyvyttömyyseläkkeen aikaisesta työstä voi saada myös työkyvyttömyyseläkkeen, jos työntekijälle myöhemmin myönnetään uusi työkyvyttömyyseläke, jota ei myönnetä entisin perustein. Nykyisen sananmuodon mukaan säännökset koskevat vain tilanteita, joissa työntekijä on ollut kunnallisen eläkelain mukaisella työkyvyttömyyseläkkeellä. Jotta myös muun työeläkkeen kanssa rinnakkain tehdystä työstä saisi eläkkeen samojen perusteiden mukaan, ehdotetaan että pykälän sananmuotoa korjataan tältä osin.

52 §. *Eläkkeeseen oikeuttavat etuudet.* Pykälän 4 momentin viittaus työntekijän eläkelain 106 §:n 1 momenttiin ehdotetaan muutettavaksi viittaukseksi 106 §:ään ehdotettujen muutosten takia.

72 §. *Työkyvyttömyyseläkkeen kertakorotus.* Pykälän otsikko ehdotetaan muutettavaksi ikäkorotuksesta työntekijän eläkelain mukaisesti työkyvyttömyyseläkkeen kertakorotukseksi. Kertakorotusprosentti on 21 työntekijälle, jonka ikä korotusvuoden alussa on 24–26 vuotta. Korotusprosentti pienenee kutakin lisäikävuotta kohden 0,7 prosenttiyksiköllä. Säännöksen mukaan korotusta ei tehdä enää, kun työntekijän ikä on yli 55 vuotta. Kun vuosivähennys on 0,7 prosenttiyksikköä, on 55-vuotiaalla korotus kuitenkin vielä 0,7 prosenttia ja vasta 56 vuotta täyttäneelle ei korotusta tule. Näin ollen säännöksessä on ikärajavirhe ja se ehdotetaan muutettavaksi. Työkyvyttömyyseläkkeen kertakorotus tulee lisättäväksi ensimmäisen kerran vuonna 2010. Sen lisäksi pykälän 1 momentin sa-

nanmuotoa täsmennetään. Kertakorotus lisätään edelleen myös osatyökyvyttömyyseläkkeeseen ja kuntoutustukeen, mutta koska niihin molempiin sovelletaan työkyvyttömyyseläketä koskevia säännöksiä, niitä ei tarvitse erikseen pykälässä mainita. Muutos vastaa työntekijän eläkelain 81 §:ään ehdotettua muutosta.

103 §. *Viimeisen eläkelaitoksen järjestely.* Pykälän otsikko ehdotetaan muutettavaksi paremmin vastaamaan pykälän sisältöä. Pykälän 1 momentissa määriteltäisiin viimeinen eläkelaitos tilanteissa, joissa työntekijä on työskennellyt pelkästään julkisten tai sekä julkisten että yksityisten alojen työeläkelakien mukaan vakuutetussa työ-, virka- tai yrittäjäsuhteessa. Siinä säädettäisiin edelleen myös viimeisen eläkelaitoksen tehtävistä.

Viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä noudatetaan julkisella puolella kunnallisen eläkejärjestelmän lisäksi valtion, evankelisluterilaisen kirkon sekä Kansaneläkelaitoksen toimisuhte-eläkeasioissa. Ortodoksisen kirkon eläkejärjestelmä, Suomen Pankin eläkejärjestelmä sekä Ahvenanmaan maakuntalain mukaiset eläkkeet, siltä osin kuin eläkkeisiin ei sovelleta työntekijän eläkelakia, jäävät viimeisen eläkelaitoksen järjestelyn ulkopuolelle. Jos työntekijän työansioita olisi viimeisen eläkelaitoksen määrävien tarkasteltavien kalenterivuosien aikana eniten sellaisen eläkejärjestelmän eläketurvaa toimeenpanevassa eläkelaitoksessa, joka ei ole mukana viimeisen eläkelaitoksen järjestelyssä, viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä ei sovellettaisi eläkkeeseen lainkaan. Näissä tilanteissa työntekijä saa eläkepäätöksen erikseen kustakin eläkejärjestelmästä ja kunnallinen eläkelaitos antaisi päätöksen kunnallisen eläkelain alaisista palvelussuhteista. Tästä säädettäisiin pykälän 2 momentissa.

104 §. *Kunnallinen eläkelaitos viimeisenä eläkelaitoksena.* Pykälässä säädettäisiin siitä, milloin kunnallinen eläkelaitos on viimeinen eläkelaitos. Pykälän otsikko ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan pykälän uutta sisältöä. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin pääsäännöstä. Kunnallinen eläkelaitos olisi viimeinen eläkelaitos, jos työntekijällä on eniten kunnallisen eläkelain piiriin kuuluvia ansiota kahden tarkasteltavan kalenterivuoden aikana. Tällöin yksityisten alojen eläkelakien

mukaisia ansioita tarkastellaan kokonaisuutena.

Pykälän 2 ja 3 momentissa säädettäisiin poikkeukset viimeisen eläkelaitoksen määräytymiseen ansioiden perusteella. Pykälän 2 momentin mukaan vanhuus- ja perhe-eläkeasiaa käsiteltäessä viimeinen eläkelaitos olisi työansioiden määrästä riippumatta aina kunnallinen eläkelaitos, jos työntekijällä tai edunjättäjällä olisi oikeus kunnallisen virka- tai työsuhteen perusteella lisäeläkeosuuteen tai ammatilliseen taikka henkilökohtaiseen eläkeikään tai, jos työntekijän eläketurva olisi eläkehakemuksen vireilletulohetkellä järjestetty vain kunnallisen eläkelain mukaan. Kunnallinen eläkelaitos olisi viimeinen eläkelaitos myös silloin, jos lisäturva ja henkilökohtainen eläkeikä on säilynyt valtion tai muun julkisen eläkelain mukaan, ja niiden säilyminen perustuu jatkuvaan kunnalliseen palveluun. Tämä koskee tilanteita, joissa valtion tehtäviä on kunnallistettu ja henkilökunta on siirtynyt valtion eläkelain alaisesta palvelusta kunnallisen eläkelain alaiseen palveluun siten, että heidän lisäturvan mukaiset karttumansa ajalta ennen vuotta 1995 on suojattu edellyttäen, että kunnallinen palvelus täyttää kunnallisen eläkelain muuttamisesta annetun lain (713/2004) voimaantuloa koskevien säännösten 26 momentin mukaiset edellytykset. Sen sijaan, jos kunnan tehtäviä on valtiollistettu tai siirretty muun julkisen yhteisön hoidettavaksi ja kunnallisen eläkelain mukainen lisäeläketurva on suojattu edellä mainittuun tapaan edellytyksellä, että muu julkinen palvelus jatkuu yhdenjaksoisesti eläketapahtumaan, kunnallinen eläkelaitos ei olisi viimeinen eläkelaitos, vaan se eläkelaitos, valtiokonttori tai muu julkinen eläkelaitos, jonka hoitaman eläketurvan piiriin tehtävät on siirretty.

Työkyvyttömyyseläkeasiaa käsiteltäessä viimeinen eläkelaitos olisi vakuutettujen työansioiden määrästä riippumatta kunnallinen eläkelaitos, jos työntekijän virka- tai työsuhteen perustuva eläketurva on eläketapahtumahetkellä järjestetty kunnallisen eläkelain mukaan, koska tällöin työntekijän työkyvyttömyyseläkeoikeus arvioidaan ammatillisin perustein. Lisäksi työkyvyttömyyseläkeasiaa käsiteltäessä viimeinen eläkelaitos olisi kunnallinen eläkelaitos silloin, kun kyse on osa-

työkyvyttömyyseläkkeestä ja työntekijän eläketurva on eläketapahtumahetkellä järjestetty kunnallisen eläkelain mukaan. Tästä säädettäisiin pykälän 2 momentissa. Kunnallinen eläkelaitos olisi viimeinen eläkelaitos myös silloin, kun työntekijä on säilyttänyt oikeuden lisäturvaan taikka ammatilliseen tai henkilökohtaiseen eläkeikään kunnallisen palvelun yhdenjaksoisuuden perusteella.

Pykälän 2 ja 3 momentti eivät koskisi tilanteita, joissa kunnallisen eläkelain mukainen eläketurva on järjestetty vanhuuseläkeasiassa eläkehakemuksen vireille tullessa, perhe-eläkeasiassa edunjättäjän kuollessa ja työkyvyttömyyseläkeasiassa eläketapahtumahetkellä jäsenyhteisön kanssa perhehoitajalain (312/1992) 1 §:ssä tarkoitetun toimeksiantosopimuksen tehneelle perhehoitajalle tai omaishoidon tuesta annetun lain (937/2005) 2 §:n mukaiselle omaishoitajalle. Poikkeukset eivät koskisi myöskään tilanteita, joissa kunnallisen eläkelain mukainen eläketurva on järjestetty jäsenyhteisön luottamushenkilölle tai sellaiselle luonnolliselle henkilölle, joka toimimatta yrittäjänä on tehnyt jäsenyhteisön kanssa toimeksianto- tai konsulttisolopimuksen tai sopinut vastaavasta muusta järjestelystä eikä tätä toimintaa harjoiteta yhtiön tai muun yhteisön nimissä. Edellä kuvatuissa tilanteissa kyse on usein sivutoimen luontoisesta toiminnasta eikä työntekijän pääasiallisen työeläketurvan voida katsoa karttuvan kyseisen toiminnan perustella. Sen takia ei ole tarkoituksenmukaista, että viimeinen eläkelaitos määräytyisi tämän työskentelyn perusteella.

Pykälän uuteen 4 momenttiin ehdotetaan siirrettäväksi nykyisen 104 §:n 3 momentti sanamuodoltaan tarkistettuna. Siinä säädettäisiin, että viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä ei sovelleta, jos henkilö hakee osaaikaeläkettä useammasta eläkejärjestelmästä. Kunnallinen eläkelaitos ratkaisi tällöin osaaikaeläkkeen siltä osin, kun sitä haetaan kunnallisen eläkelain perusteella.

105 §. Neuvotteluvelvollisuus. Pykälässä säädetään kunnallisen eläkelaitoksen velvollisuudesta neuvotella yksityisten alojen eläkelaitoksen kanssa silloin, kun työkyvyttömyyseläke myönnetään soveltaen 24 §:n 1 momentin 1 kohtaa eli ammatillista työkyvyttömyysmääritelmää. Pykälän sananmuo-

toa ehdotetaan tarkennettavaksi niin, että lausunto pyydetään yksityisten alojen ratkaisevalta eläkelaitokselta.

106 §. *Kunnallinen eläkelaitos viimeisenä eläkelaitoksena uutta eläkettä myönnettäessä.* Pykälän otsikko ehdotetaan muutettavaksi koskemaan kunnallista eläkelaitosta, koska pykälässä säädettäisiin vain tilanteista, joissa kunnallinen eläkelaitos eläkettä maksavana tai maksaneena eläkelaitoksena olisi viimeinen eläkelaitos. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin tilanteista, joissa kunnallinen eläkelaitos on viimeinen eläkelaitos uutta eläkehakemusta käsiteltäessä. Jos kunnallinen eläkelaitos maksaa eläkettä, se olisi viimeinen eläkelaitos aina myös silloin, jos henkilölle myönnetään uusi eläke tai eläke muuttuu vanhuuseläkkeeksi, ja kun henkilö hakee kuntoutustuen jatkamista. Kunnallinen eläkelaitos olisi viimeinen eläkelaitos myös silloin, kun työkyvyttömyyseläkkeellä tai kuntoutustuella ollut taikka kuntoutusrahaa saanut henkilö hakee uutta eläkettä, joka myönnetään samoin perustein kuin entinen eläke tai kuntoutusraha. Jos kunnallinen eläkelaitos on viimeisenä eläkelaitoksen maksanut edunjäntäjän eläkettä, se käsittelee ja ratkaisisi viimeisenä eläkelaitoksena myös edunjäntäjän jälkeen myönnettävän perhe-eläkkeen ja hoitaisi muutkin viimeisen eläkelaitoksen tehtävät perhe-eläkeasiassa.

Pykälän uuteen 2 momenttiin ehdotetaan siirrettäväksi säännös siitä, että osajäntäjä eläkettä saavan työkyvyttömyyseläkehakemuksen käsittelee aina kuitenkin osajäntäjä vakuuttanut eläkelaitos.

107 §. *Tarkemmat säännökset viimeisestä eläkelaitoksesta ja sopimismahdollisuus.* Pykälään ehdotetaan tehtäväksi muista viimeistä eläkelaitosta koskevista säännöksistä aiheutuvat sanamuotojäntymykset ja samalla pykälän otsikko ehdotetaan tarkistettavaksi vastaamaan pykälän sisältöä. Pykälän 1 momentin mukaan viimeisen eläkelaitoksen määräytymisestä ja tehtävistä säädettäisiin tarkemmin valtiovarainministeriön asetuksella. Pääsääntöisestihän viimeinen eläkelaitos on se eläkelaitos, jonka eläketurvan piirissä työntekijällä on työansioita eniten kahden kalenterivuoden aikana. Asetuksella säädettäisiin tarkemmin siitä, miten nämä kaksi kalenterivuotta määräytyisivät eri tilanteissa. Ase-

tuksella voitaisiin myös säätää siitä, että erityisestä syystä kahden kalenterivuoden ansioiden sijasta tarkasteltaisiin vain yhden kalenterivuoden ansioita. Työkyvyttömyyseläkkeessä on tarkoituksenmukaista, että viimeinen eläkelaitos on se eläkelaitos, jonka myöntämään eläkkeeseen liittyy tuleva aika. Tämän vuoksi työkyvyttömyyseläkeasiassa viimeinen eläkelaitos olisi se eläkelaitos, jonka eläketurvan piirissä työntekijällä on eniten työansioita kahden kalenterivuoden aikana 53 §:ssä tarkoitettua tulevan ajan tarkastelujaksolla. Työansiot otettaisiin huomioon kalenterivuodelta, jona työansioita on ennen eläketapahtumavuotta viimeksi ja tätä edeltävältä kalenterivuodelta. Jos työntekijällä on ansioita vain tulevan ajan tarkastelujakson ensimmäisenä kalenterivuotena, tarkasteluajaksi tulisi mukaan vain tämän yhden kalenterivuoden ansiot ja viimeinen eläkelaitos olisi se eläkelaitos, jonka eläketurvan piiriin nämä ansiot kuuluvat. Säännös vastaa työntekijän eläkelakiin ehdotettua 111 §:ää.

Pykälän 3 momentin mukaan eläkelaitoksilla on mahdollisuus sopia, että viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä noudatetaan myös sellaisissa tilanteissa, joissa sitä ei lain säännöksen mukaan olisi noudatettava. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi myös säännös siitä, että eläkelaitokset voisivat erityisestä syystä yksittäistapauksessa sopia, että viimeisen eläkelaitoksen tehtävät hoitaa muu eläkelaitos kuin se eläkelaitos, joka 104 §:n säännösten perusteella määräytyy viimeiseksi eläkelaitokseksi tai viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä ei noudateta. Käytännössä tarve sopia muusta eläkelaitoksesta voi tulla esiin esimerkiksi tilanteessa, jossa kuntoutusta hakenut työntekijä on vaihtanut kuntoutushakemuksen vireilletulovuonna työpaikkaa, jolloin myös hänet vakuuttanut eläkelaitos vaihtuu. Kuntoutusasiat edellyttävät kuntouttavan eläkelaitoksen ja työnantajan välistä yhteydenpitoa esimerkiksi työkokeiluja järjestettäessä. Sen vuoksi on tarkoituksenmukaista, että eläkelaitokset voivat tarvittaessa sopia kuntouttavaksi eläkelaitokseksi sen, missä kuntoutettavan työskentely on kuntoutuksen aikana vakuutettu. Säännös vastaa työntekijän eläkelakiin ehdotettua 110 §:ää.

136 §. *Viimeisen eläkelaitoksen kustannukset.* Pykälän 2 momentin viittaus tämän lain

103 §:n 2 momenttiin ehdotetaan muutettavaksi viittaukseksi 103 §:ään ehdotettujen muutosten takia.

153 §. *Muutoksen hakeminen.* Pykälän 4 momentin viittaus tämän lain 103 §:n 2 momenttiin ehdotetaan muutettavaksi viittaukseksi 103 §:ään ehdotettujen muutosten takia.

1.6. Valtion eläkelaki

36 §. *Työkyvyttömyyseläke muun työeläkelain myönnetyn eläkkeen perusteella.* Pykälässä säädetään työkyvyttömyyseläkkeen saamisen edellytyksistä. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että viimeisen eläkelaitoksen periaatetta noudattavien julkisten alojen eläkelaitoksen tai yksityisten alojen eläkelaitoksen viimeisenä eläkelaitoksena myöntämä työkyvyttömyyseläke laukaisisi oikeuden tämän lain mukaiseen työkyvyttömyyseläkkeeseen myös silloin, kun muun työeläkelain alainen työskentely on tapahtunut ennen valtion eläkelain mukaista palvelusta tai on ollut rinnakkain tällaisen palveluksen kanssa. Kuitenkin, jos valtion eläkelain mukainen palvelus on jatkunut eläketahtumaan saakka, työntekijän työkyky arvioidaan 35 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan (ammattillinen työkyvyttömyys) ja oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen määräytyy valtion eläkelain mukaan.

Säännökseen jäisi edelleen myös entiset edellytykset työkyvyttömyyseläkkeen saamiseen niiden järjestelmien osalta, jotka eivät kuulu vielä viimeisen eläkelaitoksen järjestelyyn piiriin. Näitä ovat toistaiseksi Suomen pankin, Ahvenanmaan maakunnan ja ortodoksisen kirkkokunnan eläkejärjestelmät. Jotta näistä järjestelmistä myönnetyn työkyvyttömyyseläkkeen perusteella myönnetään valtion eläkelain mukainen työkyvyttömyyseläke ilman, että työkyvyttömyyttä erikseen tutkitaan Valtiokonttorissa, edellytetään, että valtion palvelus on päättynyt, ja että näiden muiden eläkejärjestelmien alainen palvelusuhde on jatkunut valtion palveluksen jälkeen.

50 §. *Työkyvyttömyyseläkkeen muuttaminen vanhuuseläkkeeksi ja oikeus työkyvyttömyyseläkkeen aikana karttuneeseen uuteen eläkkeeseen.* Pykälän 2 momentissa sääde-

tään, minä ajankohtana työntekijällä on hakemuksesta oikeus saada työkyvyttömyyseläkkeen aikana tehdystä työstä karttunut tämän lain mukainen eläke. Voimassa olevan momentin mukaan työntekijä saa tämän lain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen aikaisesta työskentelystä ansaitun eläkkeensä hakemuksesta siinä vaiheessa, kun työkyvyttömyyseläke muuttuu vanhuuseläkkeeksi pykälän 1 momentin mukaisesti. Tältä osin momentti säilyisi asiasisällöltään entisellään, vaikka sanamuotoa ehdotetaan tarkistettavaksi. Momenttiin ehdotetaan myös lisättäväksi säännös, jonka mukaan jos työntekijän työkyvyttömyyseläke on myönnetty muun työeläkelain kuin valtion eläkelain mukaisena, työkyvyttömyyseläkkeen aikaisesta työskentelystä karttuneen eläkkeen työntekijä saisi, kun hänelle myönnetään 8 §:ssä mainittu vanhuuseläke, varhennettu vanhuuseläke tai lykätty vanhuuseläke. Samasta ajankohdasta työntekijä saisi myös työkyvyttömyyseläkkeen päättymisen jälkeen tehdystä työstä karttuneen eläkkeen riippumatta siitä, oliko kysymys tämän lain tai muun työeläkelain mukaisesta työkyvyttömyyseläkkeestä. Lisättäväksi ehdotetussa säännöksessä vanhuuseläkkeellä tarkoitettaisiin myös 62 vuoden iässä työttömyysturvalain lisäpäivärahaoikeuden perusteella myönnettävää vanhuuseläkettä, johon ei tehdä varhennusvähennystä 10 §:n 3 momentin perusteella. Vanhuuseläkkeen ja varhennetun vanhuuseläkkeen myöntämisen edellytyksenä on aina, ettei työntekijä ole enää siinä työsuhteessa, josta hän jää eläkkeelle.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi myös säännös, jonka mukaan työntekijällä olisi kuitenkin oikeus saada työkyvyttömyyseläkkeen aikaisesta tai sen päättymisen jälkeisestä työskentelystä karttunut eläke maksuun jo ennen vanhuuseläkeikää, jos työntekijä tulisi aikaisemman työkyvyttömyyseläkkeen päättymisen jälkeen uudelleen työkyvyttömäksi ja hänelle myönnettäisiin uusi työkyvyttömyyseläke, johon ei sovelleta 67 §:n 2 momentin säännöstä eläkkeen määrätymisestä entisiin perusteisiin. Säännöstä sovellettaisiin sekä niihin tilanteisiin, joissa työntekijän työskentelyn aikainen työkyvyttömyyseläke on myönnetty tämän lain mukaisena, että niihin tilanteisiin, joissa työky-

vyttömyyseläke on myönnetty muun työeläkelain mukaisena. Työkyvyttömyyseläke ei määräydy entisin perustein, jos uusi työkyvyttömyyseläke alkaa vasta sen jälkeen, kun ensin myönnetyn työkyvyttömyyseläkkeen päättymisestä on kulunut vähintään kaksi vuotta tai jos uusi työkyvyttömyyseläke myönnetään eri sairauden, vian tai vamman perusteella kuin aikaisempi työkyvyttömyyseläke. Ehdotettu muutos vastaa työntekijän eläkelain 52 §:n 2 momenttiin ehdotettua muutosta.

63 §. Tulevan ajan eläkkeen perusteena olevat ansiot. Pykälän 3 momentissa on viittausvirhe. Momentissa oleva viittaus pykälän 1 momenttiin ehdotetaan korjattavaksi viittaukseksi pykälän 2 momentin 1 kohtaan.

71 §. Työkyvyttömyyseläkkeen kertakorotus. Työkyvyttömyyseläkkeen kertakorotusprosentti on 21 työntekijälle, jonka ikä korotusvuoden alussa on 24—26 vuotta. Korotusprosentti pienenee kutakin ikävuotta kohden 0,7 prosenttiyksiköllä. Säännökseen on informatiivisuuden vuoksi lisätty maininta siitä, että korotusta ei tehdä, jos työntekijän ikä on yli 55 vuotta. Kun vuosivähennys on 0,7 prosenttiyksikköä, seuraa tästä, että 55-vuotiaalla korotus olisi kuitenkin vielä 0,7 prosenttia ja vasta 56 vuotta täyttäneelle ei korotusta tulisi. Siten pykälän 2 momentin säännöksessä on ikärajavirhe ja se ehdotetaan korjattavaksi alkuperäisen tarkoituksensa mukaisesti niin, ettei korotusta lisättäisi työntekijälle, joka on ennen korotusvuoden alkamista täyttänyt 56 vuotta.

109 §. Viimeisen eläkelaitoksen järjestely. Pykälän otsikko ehdotetaan muutettavaksi paremmin vastaamaan pykälän sisältöä. Pykälän 1 momentissa määriteltäisiin viimeinen eläkelaitos tilanteissa, joissa työntekijä on työskennellyt pelkästään julkisten tai sekä julkisten että yksityisten alojen työeläkelakien mukaan vakuutetussa työ-, virka- tai yrittäjäsuhteessa. Siinä säädettäisiin edelleen myös viimeisen eläkelaitoksen tehtävistä.

Viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä noudatetaan julkisella puolella valtion eläkejärjestelmän lisäksi kunnan, evankelis-luterilaisen kirkon sekä Kansaneläkelaitoksen toimosuhte-eläkeasioissa. Ortodoksisen kirkon eläkejärjestelmä, Suomen pankin eläkejärjestelmä sekä Ahvenanmaan maakunta-

lain mukaiset eläkkeet, siltä osin kuin eläkeisiin ei sovelleta työntekijän eläkelakia, jäävät viimeisen eläkelaitoksen järjestelyn ulkopuolelle. Jos työntekijän työansioita olisi tarkasteltavien kalenterivuosien aikana eniten sellaisen eläkejärjestelmän eläketurvaa toimeenpanevasa eläkelaitoksessa, joka ei ole mukana viimeisen eläkelaitoksen järjestelyssä, viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä ei sovellettaisi eläkkeeseen lainkaan. Näissä tilanteissa työntekijä saa eläkepäättökseen erikseen kustakin eläkejärjestelmästä ja Valtiokonttori antaisi päätöksen valtion eläkelain mukaisista palveluksista. Tästä säädettäisiin pykälän 2 momentissa.

110 §. Valtiokonttori viimeisenä eläkelaitoksena. Pykälässä säädettäisiin siitä, milloin Valtiokonttori on viimeinen eläkelaitos. Pykälän otsikko ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan pykälän uutta sisältöä. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin pääsäännöstä. Valtiokonttori olisi viimeinen eläkelaitos, jos työntekijällä on eniten valtion eläkelain piiriin kuuluvia ansiota kahden tarkasteltavan kalenterivuoden aikana. Tällöin yksityisten alojen eläkelakien mukaisia ansioita tarkastellaan kokonaisuutena.

Pykälän 2 ja 3 momentissa säädettäisiin poikkeukset viimeisen eläkelaitoksen määrittämiseen ansioiden perusteella. Pykälän 2 momentin mukaan vanhuus- ja perhe-eläkeasiaa käsiteltäessä viimeinen eläkelaitos olisi työansioiden määrästä riippumatta aina Valtiokonttori, jos työntekijällä olisi oikeus valtion eläkelain mukaisen palveluksen perusteella lisäeläkeosuuteen, henkilökohtaiseen eläkeikään tai erityiseläkeikään tai, jos työntekijän eläketurva olisi eläkehakemuksen vireilletulohetkellä järjestetty vain valtion eläkelain mukaan. Valtiokonttori olisi viimeinen eläkelaitos myös silloin, jos lisäeläketurva ja henkilökohtainen eläkeikä tai erityiseläkeikä on säilynyt kunnallisen eläkelain tai muun julkisten alojen eläkelain mukaan, ja niiden säilyminen perustuu jatkuvaan valtion eläkelain mukaiseen palveluun. Tämä koskee tilanteita, joissa kunnallisia tehtäviä on valtiollistettu ja henkilökunta on siirtynyt kunnallisen eläkelain alaisesta palveluksesta valtion eläkelain alaiseen palvelukseen siten, että heidän lisäeläketurvan mukaiset karttumansa ajalta ennen vuotta 1995 on suojattu

edellyttäen, että valtion eläkelain mukainen palvelus täyttää valtion eläkelain voimaannpanosta annetun lain (1296/2006) 3 §:n 3 momentin säännöksessä tarkoitettujen yhdenjaksoisen palveluksen edellytykset. Sen sijaan, jos valtion eläkelain mukaisia tehtäviä on kunnallistettu tai siirretty muun julkisen yhteisön hoidettavaksi ja valtion eläkelain mukainen lisäeläketurva on suojattu edellä mainittuun tapaan edellytyksellä, että muu julkinen palvelus jatkuu yhdenjaksoisesti eläketapahtumaan, Valtiokonttori ei olisi viimeinen eläkelaitos, vaan se eläkelaitos, Kuntien eläkevakuutus tai muu julkinen eläkelaitos, jonka hoitaman eläketurvan piiriin tehtävät on siirretty.

Työkyvyttömyyseläkeasiasia käsiteltäessä viimeinen eläkelaitos olisi vakuutettujen työansoiden määrästä riippumatta Valtiokonttori, jos työntekijän eläketurva on eläketapahtumahetkellä järjestetty valtion eläkelain mukaan, koska tällöin työntekijän työkyvyttömyyseläkeoikeus arvioidaan ammatillisin perustein. Lisäksi työkyvyttömyyseläkeasiasia käsiteltäessä viimeinen eläkelaitos olisi Valtiokonttori silloin, kun kyse on osatyökyvyttömyyseläkkeestä ja työntekijän eläketurva on eläketapahtumahetkellä järjestetty valtion eläkelain mukaan. Tästä säädettäisiin pykälän 3 momentissa. Valtiokonttori olisi viimeinen eläkelaitos myös silloin, kun työntekijä on säilyttänyt oikeuden lisäeläketurvaan tai henkilökohtaiseen eläkeikään tai erityiseläkeikään valtion eläkelain mukaisen palvelun yhdenjaksoisuuden perusteella.

Pykälän 2 ja 3 momentti eivät koskisi tilanteita, joissa valtion eläkelain mukainen eläketurva on järjestetty vanhuuseläkeasiassa eläkehakemuksen vireille tullessa, perheläkeasiassa edunjättäjän kuollessa ja työkyvyttömyyseläkeasiassa eläketapahtumahetkellä tämän lain 3 §:n 2 momentissa tarkoitulla tavalla. Tämän mukaisesti 2 ja 3 momentin säännökset eivät koskisi tilanteita, joissa valtion eläkelain mukainen eläketurva perustuu kirjalliseen tai suulliseen toimeksianto- tai konsulttisopimukseen tai vastaavan järjestelyn perusteella tehtävään työhön, jossa työpanoksen antaa ja rahallisen vastikkeen saa luonnollinen henkilö toimimatta yrittäjänä eikä tätä toimintaa harjoiteta yhtiön tai muun yhteisön nimissä. Mainitut 2 ja 3

momentin säännökset eivät koskisi myöskään luottamushenkilöitä. Edellä kuvatuissa tilanteissa on kyse usein sivutoimen luontoisesta toiminnasta eikä työntekijän pääasiallisen työeläketurvan voida katsoa karttuvan kyseisen toiminnan perusteella. Sen takia ei ole tarkoituksenmukaista, että viimeinen eläkelaitos määräytyisi tämän työskentelyn perusteella.

Pykälän uuteen 4 momenttiin ehdotetaan siirrettäväksi nykyisen 110 §:n 3 momentti sanamuodoltaan tarkistettuna. Siinä säädettäisiin, että viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä ei sovelleta, jos henkilö hakee osaaikaeläkettä useammasta eläkejärjestelmästä. Valtiokonttori ratkaisi tällöin osaaikaeläkkeen siltä osin, kun sitä haetaan valtion eläkelain perusteella.

111 §. *Neuvotteluvelvollisuus.* Pykälässä säädetään Valtiokonttorin velvollisuudesta neuvotella yksityisten alojen eläkelaitoksen kanssa silloin, kun työkyvyttömyyseläke myönnetään soveltaen 35 §:n 1 momentin 1 kohtaa eli ammatillista työkyvyttömyysmääritelmää. Pykälän 1 momentin sanamuotoa ehdotetaan tarkennettavaksi niin, että lausunto pyydetään yksityisten alojen ratkaisevalta eläkelaitokselta. Lisäksi pykälän 2 momentin sanamuoto ehdotetaan tarkistettavaksi.

112 §. *Valtiokonttori viimeisenä eläkelaitoksena uutta eläkettä myönnettäessä.* Pykälän otsikko ehdotetaan muutettavaksi koskemaan Valtiokonttoria, koska pykälässä säädettäisiin vain tilanteista, joissa Valtiokonttori eläkettä maksavana tai maksaneena eläkelaitoksena olisi viimeinen eläkelaitos. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin tilanteista, joissa Valtiokonttori on viimeinen eläkelaitos uutta eläkehakemusta käsiteltäessä. Jos Valtiokonttori maksaa eläkettä, se olisi viimeinen eläkelaitos aina myös silloin, jos henkilölle myönnetään uusi eläke tai eläke muutuu vanhuuseläkkeeksi, ja kun henkilö hakee kuntoutustuen jatkamista. Valtiokonttori olisi viimeinen eläkelaitos myös silloin, kun työkyvyttömyyseläkkeellä tai kuntoutustuella ollut taikka kuntoutusrahaa saanut henkilö hakee uutta eläkettä, joka myönnetään samoin perustein kuin entinen eläke tai kuntoutusraha. Jos Valtiokonttori on viimeisenä eläkelaitoksen maksanut edunjättäjän eläket-

tä, se käsittelee ja ratkaisisi viimeisenä eläkelaitoksena myös edunjättäjän jälkeen myönnettävän perhe-eläkkeen ja hoitaisi muutkin viimeisen eläkelaitoksen tehtävät perhe-eläkeasiassa.

Pykälän uuteen 2 momenttiin ehdotetaan siirrettäväksi säännös siitä, että osaaikaeläkettä saavan työkyvyttömyyseläkehakemuksen käsittelee aina kuitenkin osaaikatyön vakuuttanut eläkelaitos.

114 §. Tarkemmat säännökset viimeisestä eläkelaitoksesta ja sopimismahdollisuus. Pykälään ehdotetaan tehtäväksi muista viimeistä eläkelaitosta koskevista säännöksistä aiheutuvat sanamuoto- ja muunnokset ja samalla pykälän otsikko ehdotetaan tarkistettavaksi vastaamaan pykälän sisältöä. Pykälän 1 momentin mukaan eläkelaitoksilla on mahdollisuus sopia, että viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä noudatetaan myös sellaisissa tilanteissa, joissa sitä ei lain säännöksen mukaan olisi noudatettava. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi myös säännös siitä, että eläkelaitokset voisivat erityisestä syystä yksittäistapauksessa sopia, että viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä ei noudateta tai että viimeisen eläkelaitoksen tehtävät hoitaa muu laitos kuin se eläkelaitos, joka 110 §:n säännösten perusteella määräytyy viimeiseksi eläkelaitokseksi. Käytännössä tarve sopia muusta eläkelaitoksesta voi tulla esimerkiksi tilanteessa, jossa kuntoutusta hakenut työntekijä on vaihtanut kuntoutushakemuksen vireilletulovuonna työpaikkaa, jolloin myös hänet vakuuttanut eläkelaitos vaihtuu. Kuntoutusasiat edellyttävät kuntouttavan eläkelaitoksen ja työnantajan välistä yhteydenpitoa esimerkiksi työkokeiluja järjestettäessä. Sen vuoksi on tarkoituksenmukaista, että eläkelaitokset voivat tarvittaessa sopia kuntouttavaksi eläkelaitokseksi sen, missä kuntoutettavan työskentely on kuntoutuksen aikana vakuutettu. Säännös vastaa työntekijän eläkelakiin ehdotettua 110 §:ää.

Pykälän 2 momentti ehdotetaan sanamuodoltaan tarkistettavaksi. Työntekijä sana korvattaisiin eläkkeenhakija sanalla.

Pykälän 3 momentin mukaan viimeisen eläkelaitoksen määräytymisestä ja tehtävistä säädettäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Pääsääntöisesti viimeinen eläkelaitos on se eläkelaitos, jonka hoitaman eläke-

turvan piirissä työntekijällä on työansioita eniten kahden kalenterivuoden aikana. Asetuksella säädettäisiin tarkemmin siitä, miten nämä kaksi kalenterivuotta määräytyisivät eri tilanteissa. Asetuksella voitaisiin myös säätää siitä, että erityisestä syystä kahden kalenterivuoden ansioiden sijasta tarkasteltaisiin vain yhden kalenterivuoden ansioita. Työkyvyttömyyseläkkeessä on tarkoituksenmukaista, että viimeinen eläkelaitos on se eläkelaitos, jonka myöntämään eläkkeeseen liittyy tuleva aika. Tämän vuoksi työkyvyttömyyseläkeasiassa viimeinen eläkelaitos olisi se eläkelaitos, jonka eläketurvan piirissä työntekijällä on eniten työansioita kahden kalenterivuoden aikana 63 §:ssä tarkoitettuna tulevan ajan tarkastelujaksolla. Työansiot otettaisiin huomioon kalenterivuodelta, jona työansioita on ennen eläketapahtumavuotta viimeksi ja tätä edeltävältä kalenterivuodelta. Jos työntekijällä on ansioita vain tulevan ajan tarkastelujakson ensimmäisenä kalenterivuotena, tarkasteluaikaan tulisi mukaan vain tämän yhden kalenterivuoden ansiot ja viimeinen eläkelaitos olisi se eläkelaitos, jonka eläketurvan piiriin nämä ansiot kuuluvat. Säännös vastaa työntekijän eläkelakiin ehdotettua 111 §:ää.

163 §. Muutoksen hakeminen viimeisen eläkelaitoksen päätösyhdistelmään ja EU-päätösten yhteenvetoon. Pykälän 1 momentin viittaus 109 §:n 2 momenttiin ehdotetaan muutettavaksi viittaukseksi 109 §:ään ehdotettujen muutosten takia.

1.7. Evankelis-luterilaisen kirkon eläkelaki

19 §. Viimeisen eläkelaitoksen järjestely. Pykälän otsikko ehdotetaan muutettavaksi paremmin vastaamaan pykälän sisältöä. Pykälän 1 momentissa määriteltäisiin viimeinen eläkelaitos tilanteissa, joissa työntekijä on työskennellyt pelkästään julkisten tai sekä julkisten että yksityisten alojen työeläkelakien mukaan vakuutetussa työ-, virka- tai yrittäjäsuhteessa. Siinä säädettäisiin edelleen myös viimeisen eläkelaitoksen tehtävistä.

Viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä noudatetaan julkisella puolella evankelis-luterilaisen kirkon eläkejärjestelmän lisäksi kunnan, valtion sekä Kansaneläkelaitoksen

toimisuhte-eläkeasioissa. Ortodoksisen kirkon eläkejärjestelmä, Suomen Pankin eläkejärjestelmä sekä Ahvenanmaan maakuntalain mukaiset eläkkeet, siltä osin kuin eläkkeisiin ei sovelleta työntekijän eläkelakia, jäävät viimeisen eläkelaitoksen järjestelyn ulkopuolelle. Jos työntekijän työansioita olisi viimeisen eläkelaitoksen määräävien tarkasteltavien kalenterivuosien aikana eniten sellaisen eläkejärjestelmän eläketurvaa toimeenpanevasa eläkelaitoksessa, joka ei ole mukana viimeisen eläkelaitoksen järjestelyssä, viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä ei sovellettaisi eläkkeeseen lainkaan. Näissä tilanteissa työntekijä saa eläkepäätöksen erikseen kustakin eläkejärjestelmästä ja Kirkon keskusrahasto antaisi päätöksen evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain alaisista palvelusuhteista. Tästä säädettäisiin pykälän 2 momentissa.

20 §. *Kirkon keskusrahasto viimeisenä eläkelaitoksena.* Pykälässä säädettäisiin siitä, milloin Kirkon keskusrahasto on viimeinen eläkelaitos. Pykälän otsikko ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan pykälän uutta sisältöä. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin pääsäännöstä. Kirkon keskusrahasto olisi viimeinen eläkelaitos, jos työntekijällä on eniten evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain piiriin kuuluvia ansiota kahden tarkasteltavan kalenterivuoden aikana. Tällöin yksityisten alojen eläkelakien mukaisia ansioita tarkastellaan kokonaisuutena.

Pykälän 2 ja 3 momentissa säädettäisiin poikkeukset viimeisen eläkelaitoksen määräytymiseen ansioiden perusteella. Pykälän 2 momentin mukaan vanhuus- ja perhe-eläkeasiaa käsiteltäessä viimeinen eläkelaitos olisi työansioiden määrästä riippumatta aina Kirkon keskusrahasto, jos työntekijällä tai edunjäntäjällä olisi oikeus evankelis-luterilaisen kirkon virka- tai työsuhteen perusteella lisäeläkeosuuteen tai henkilökohtaiseen eläkeikään taikka erityiseläkeikään tai jos työntekijän eläketurva olisi eläkehakemuksen vireilletulohetkellä järjestetty vain evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain mukaan. Kirkon keskusrahasto olisi viimeinen eläkelaitos silloin, jos lisäeläketurva ja henkilökohtainen eläkeikä tai erityiseläkeikä on säilynyt valtion tai muun julkisen eläkelain mukaan, ja niiden säilyminen perustuu jatkuvaan evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain

alaiseen palveluun. Tämä koskee myös tilanteita, joissa valtion eläkelain piiriin kuulunut työntekijä on ns. siirtymälain nojalla säilyttänyt oikeuden lisäeläketurvaan. Tuomiokapitulien ylläpito on siirretty valtiolta Suomen evankelis-luterilaiselle kirkolle tuomiokapitulien ylläpidon ja kuurojenpapin virkojen siirtämisestä sekä eräiden tonttien luovuttamisesta Suomen evankelis-luterilaiselle kirkolle 935/1996 annetun lain nojalla. Lain 4 §:n mukaan työntekijä on säilyttänyt oikeutensa lisäeläketurvan mukaiseen eläkkeeseen ajalta ennen vuotta 1995, jos hänen evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain alainen palveluksensa jatkuu yhdenjaksoisesti eläketapahtumaan saakka.

Työkyvyttömyyseläkeasiaa käsiteltäessä viimeinen eläkelaitos olisi vakuutettujen työansioiden määrästä riippumatta Kirkon keskusrahasto, jos työntekijän virka- tai työsuhteeseen perustuva eläketurva on eläketapahtumahetkellä järjestetty evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain mukaan, koska tällöin työntekijän työkyvyttömyyseläkeoikeus arvioidaan ammatillisin perustein. Lisäksi työkyvyttömyyseläkeasiaa käsiteltäessä viimeinen eläkelaitos olisi Kirkon keskusrahasto silloin, kun kyse on osatyökyvyttömyyseläkkeestä ja työntekijän eläketurva on eläketapahtumahetkellä järjestetty evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain mukaan. Tästä säädettäisiin pykälän 3 momentissa. Kirkon keskusrahasto olisi viimeinen eläkelaitos myös silloin, kun työntekijä on säilyttänyt oikeuden lisäeläketurvaan taikka henkilökohtaiseen eläkeikään tai erityiseläkeikään evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain alaisen palvelun yhdenjaksoisuuden perusteella.

Pykälän 2 ja 3 momentti eivät koskisi tilanteita, joissa evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain mukainen eläketurva on järjestetty vanhuuseläkeasiassa eläkehakemuksen vireille tullessa, perhe-eläkeasiassa edunjäntäjän kuollessa ja työkyvyttömyyseläkeasiassa eläketapahtumahetkellä tämän lain 3 §:n 3 momentin mukaisesti. Pykälän 2 ja 3 momentti eivät siten koskisi sellaisia tilanteita, joissa henkilö, joka toimimatta yrittäjänä on tehnyt toimeksianto- tai konsulttisopimuksen tai sopinut vastaavasta muusta järjestelystä eikä toimintaa harjoiteta yhtiön tai muun yhteisön nimissä. Mainitut 2 ja 3 momentin säännök-

set eivät koskisi myöskään luottamushenkilöitä. Edellä kuvatuissa tilanteissa kyse on usein sivutoimen luontoisesta toiminnasta eikä työntekijän pääasiallisen työeläketurvan voida katsoa karttuvan kyseisen toiminnan perusteella. Sen takia ei ole tarkoituksenmukaista, että viimeinen eläkelaitos määräytyisi tämän työskentelyn perusteella.

Pykälän uuteen 4 momenttiin ehdotetaan siirrettäväksi nykyisen 20 §:n 3 momentti sanamuodoltaan tarkistettuna. Siinä säädettäisiin, että viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä ei sovelleta, jos henkilö hakee osaaikaeläkettä useammasta eläkejärjestelmästä. Kirkon keskusrahasto ratkaisisi tällöin osaaikaeläkkeen siltä osin, kun sitä haetaan evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain perusteella.

21 §. Neuvotteluvelvollisuus. Pykälässä säädetään Kirkon keskusrahaston velvollisuudesta neuvotella yksityisten alojen eläkelaitoksen kanssa silloin, kun työkyvyttömyyseläke myönnetään soveltaen valtion eläkelain 35 §:n 1 momentin 1 kohtaa eli ammatillista työkyvyttömyysmääritelmää. Pykälän sanamuotoa ehdotetaan tarkennettavaksi niin, että lausunto pyydetään yksityisten alojen ratkaisevalta eläkelaitokselta.

22 §. Kirkon keskusrahasto viimeisenä eläkelaitoksena uutta eläkettä myönnettäessä. Pykälän otsikko ehdotetaan muutettavaksi koskemaan Kirkon keskusrahastoa, koska pykälässä säädettäisiin vain tilanteista, joissa Kirkon keskusrahasto eläkettä maksavana tai maksaneena eläkelaitoksena olisi viimeinen eläkelaitos. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin tilanteista, joissa Kirkon keskusrahasto on viimeinen eläkelaitos uutta eläkehakemusta käsiteltäessä. Jos Kirkon keskusrahasto maksaa eläkettä, se olisi viimeinen eläkelaitos aina myös silloin, jos henkilölle myönnetään uusi eläke tai eläke muuttuu vanhuuseläkkeeksi, ja kun henkilö hakee kuntoutustuen jatkamista. Kirkon keskusrahasto olisi viimeinen eläkelaitos myös silloin, kun työkyvyttömyyseläkkeellä tai kuntoutustuella ollut taikka kuntoutusrahaa saanut henkilö hakee uutta eläkettä, joka myönnetään samoin perustein kuin entinen eläke tai kuntoutusraha. Jos Kirkon keskusrahasto on viimeisenä eläkelaitoksena maksanut edunjäätäjän eläkettä, se käsittelee ja ratkaisisi viimeisenä

eläkelaitoksena myös edunjäätäjän jälkeen myönnettävän perhe-eläkkeen ja hoitaisi muutkin viimeisen eläkelaitoksen tehtävät perhe-eläkeasiassa.

Pykälän uuteen 2 momenttiin ehdotetaan siirrettäväksi säännös siitä, että osaaikaeläkettä saavan työkyvyttömyyseläkehakemuksen käsittelisi aina kuitenkin osaaikatyon vakuuttanut eläkelaitos.

24 §. Tarkemmat säännökset viimeisestä eläkelaitoksesta ja sopimismahdollisuus. Pykälään ehdotetaan tehtäväksi muista viimeistä eläkelaitosta koskevista säännöksistä aiheutuvat sanamuototäsmennykset ja samalla pykälän otsikko ehdotetaan tarkistettavaksi vastaamaan pykälän sisältöä. Pykälän 1 momentin mukaan viimeisen eläkelaitoksen määräytymisestä ja tehtävistä säädettäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Pääsääntöisestihän viimeinen eläkelaitos on se eläkelaitos, jonka eläketurvan piirissä työntekijällä on työansioita eniten kahden kalenterivuoden aikana. Asetuksella säädettäisiin tarkemmin siitä, miten nämä kaksi kalenterivuotta määräytyisivät eri tilanteissa. Asetuksella voitaisiin myös säätää siitä, että erityisestä syystä kahden kalenterivuoden ansioiden sijasta tarkasteltaisiin vain yhden kalenterivuoden ansioita. Työkyvyttömyyseläkkeessä on tarkoituksenmukaista, että viimeinen eläkelaitos on se eläkelaitos, jonka myöntämään eläkkeeseen liittyy tuleva aika. Tämän vuoksi työkyvyttömyyseläkeasiassa viimeinen eläkelaitos olisi se eläkelaitos, jonka eläketurvan piirissä työntekijällä on eniten työansioita kahden kalenterivuoden aikana valtion eläkelain 63 §:ssä tarkoitettulla tulevan ajan tarkastelujaksolla. Työansiot otettaisiin huomioon kalenterivuodelta, jona työansioita on ennen eläketapahtumavuotta viimeksi ja tätä edeltävältä kalenterivuodelta. Jos työntekijällä on ansioita vain tulevan ajan tarkastelujaksoson ensimmäisenä kalenterivuotena, tarkasteluaikaan tulisi mukaan vain tämän yhden kalenterivuoden ansiot ja viimeinen eläkelaitos olisi se eläkelaitos, jonka eläketurvan piiriin nämä ansiot kuuluvat. Säännös vastaa työntekijän eläkelakiin ehdotettua 111 §:ää.

Pykälän 3 momentin mukaan eläkelaitoksilla on mahdollisuus sopia, että viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä noudatetaan myös

sellaisissa tilanteissa, joissa sitä ei lain säädöksen mukaan olisi noudatettava. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi myös säännös siitä, että eläkelaitokset voisivat erityisestä syystä yksittäistapauksessa sopia, että viimeisen eläkelaitoksen tehtävät hoitaa muu eläkelaitos kuin se eläkelaitos, joka 20 §:n säännösten perusteella määräytyy viimeiseksi eläkelaitokseksi tai viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä ei noudateta. Käytännössä tarve sopia muusta eläkelaitoksesta voi tulla esiin esimerkiksi tilanteessa, jossa kuntoutusta hakenut työntekijä on vaihtanut kuntoutushakemuksen vireilletulovuonna työpaikkaa, jolloin myös hänet vakuuttanut eläkelaitos vaihtuu. Kuntoutusasiat edellyttävät kuntouttavan eläkelaitoksen ja työnantajan välistä yhteydenpitoa esimerkiksi työkokeiluja järjestettäessä. Sen vuoksi on tarkoituksenmukaista, että eläkelaitokset voivat tarvittaessa sopia kuntouttavaksi eläkelaitokseksi sen, missä kuntoutettavan työskentely on kuntoutuksen aikana vakuutettu. Säännös vastaa työntekijän eläkelakiin ehdotettua 110 §:ää.

2. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2010. Säännökset, jotka koskevat yksityisten alojen ratkaisevan eläkelaitoksen ja viimeisen eläkelaitoksen määräytymistä ja työkyvyttömyyseläkeoikeuden laukeamista sekä säännökset, joiden sanamuotoa tarkistetaan edellä mainittujen säännösten takia, ehdotetaan kuitenkin tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2012. Tämä pitkä voimaantuloaika johtuu siitä, että kysymyksessä olevat muutokset edellyttävät laajojen muutosten tekemistä eläkejärjestelmien tietojenkäsittelyjärjestelmiin.

Viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä koskevia säännöksiä sovellettaisiin eläkehakemukseen, joka tulee vireille 1 päivänä tammikuuta 2012 tai sen jälkeen. Edellä mainittujen säännösten sijasta sovellettaisiin kuitenkin ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleita vastaavia säännöksiä, jos vakuutetulla ei ole työeläkelakien mukaisia ansioita vuoden 2004 jälkeen. Tämä johtuu siitä, että ennen vuotta 2005 ansiorekisteriin on rekisteröity työntekijän työsuhteet, mutta ei työansioita.

Viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä ei sovellettaisi lainkaan, jos järjestelyn piiriin kuuluvat eläkelaitokset soveltaisivat, toinen eläkelaitos ennen 1 päivää tammikuuta 2005 voimassa olleita työeläkelakien säännöksiä ja toinen eläkelaitos 1 päivänä tammikuuta 2005 tai sen jälkeen voimaan tulleita työeläkelakien säännöksiä. Tässä tilanteessa eläkelaitokset voisivat kuitenkin sopia, että viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä noudatetaan.

Samoin eläke myönnettäisiin erikseen julkisella ja yksityisellä puolella, jos eläke lasketaan työkyvyttömyyseläkkeenä, mutta myönnetään vanhuuseläkkeenä ja viimeiseksi eläkelaitokseksi määräytyisi ansioiden perusteella yksityisten alojen eläkelaitos.

Lakien voimaantulosäännöksissä todettaisiin myös, että laeissa olevat rahamäärät vastaavat palkkakertoimen arvoa yksi (1,000) vuonna 2004.

Ennen ehdotettujen lakien voimaantuloa voitaisiin ryhtyä lakien täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**työntekijän eläkelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 19 päivänä toukokuuta 2006 annetun työntekijän eläkelain (395/2006) 11 §:n 1 momentti, 37 §, 52 §:n 2 momentti, 76 §:n 3 momentti, 81 §:n 1 momentti, 105—110 §, 111 §:n 3 momentti, 126 §:n 3 momentti, 129 §:n 1 momentti, 182 §:n 1 momentin 4 kohta, 191 §:n 4 momentti ja 203 §:n 1 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 37 ja 107—109 § osaksi laissa 1274/2006, sekä *lisätään* lakiin uusi 107 a ja 107 b § seuraavasti:

11 §

Oikeus vanhuuseläkkeeseen

Työntekijällä on oikeus jäädä vanhuuseläkkeelle 63—68 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alusta, varhennetulle vanhuuseläkkeelle 62 vuotta täytettyään tai lykätylle vanhuuseläkkeelle 68 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden jälkeen. Vanhuuseläkkeen ja varhennetun vanhuuseläkkeen myöntämisen edellytyksenä on, ettei työntekijä enää ole siinä työsuhteessa, josta hän jää eläkkeelle. Sen estämättä, mitä 8 §:n 3 momentissa ja edellä tässä momentissa säädetään, vakuutetun luottamustoimen jatkaminen ei estä aikaisemmin päättäneiden työsuhteiden perusteella karttuneen vanhuuseläkkeen myöntämistä.

37 §

Työkyvyttömyyseläke julkisten alojen työeläkelakien mukaan myönnetyn eläkkeen perusteella

Työntekijällä on oikeus tämän lain mukaiseen työkyvyttömyyseläkkeeseen, jos hänelle on myönnetty työkyvyttömyyseläke:

- 1) kunnallisen eläkelain 24 §:n 1 momentin 2 kohdan perusteella;
- 2) valtion eläkelain 35 §:n 1 momentin 2 kohdan perusteella; tai
- 3) valtion eläkelain 35 §:n 1 momentin 2 kohtaa soveltaen evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain 6 §:n tai Kansaneläkelaitoksesta annetun lain 13 §:n perusteella.

Lisäksi työntekijällä on oikeus tämän lain mukaiseen työkyvyttömyyseläkkeeseen, jos hänelle on myönnetty työkyvyttömyyseläke julkisten alojen palvelussuhteen jatkuessa al-

kaneen työkyvyttömyyden perusteella kunnallisen eläkelain 24 §:n 1 momentin 1 kohdan tai valtion eläkelain 35 §:n 1 momentin 1 kohdan taikka viimeksi mainittua lainkohdtaa soveltaen evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain 6 §:n tai Kansaneläkelaitoksesta annetun lain 13 §:n nojalla ja hänen yksityisten alojen työeläkelakien mukaisen karttuneen eläkkeensä määrä kuukaudessa on enintään 688,02 euroa.

52 §

Työkyvyttömyyseläkkeen muuttuminen vanhuuseläkkeeksi

Työntekijällä on oikeus työkyvyttömyyseläkkeen aikana tehdyn työn perusteella karttuneeseen eläkkeeseen hakemuksesta, kun hänen työkyvyttömyyseläkkeensä muuttuu 1 momentin mukaisesti vanhuuseläkkeeksi, jos työntekijä ei ole enää siinä työsuhteessa, josta hän on siirtymässä vanhuuseläkkeelle. Jos työntekijä tekee työtä muun työeläkelain kuin tämän lain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen aikana tai tämän lain tai muun työeläkelain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen päätyttyä, työntekijällä on oikeus tämän työn perusteella karttuneeseen eläkkeeseen, kun hänelle myönnetään 11 §:ssä mainittu vanhuuseläke, varhennettu vanhuuseläke tai lykäty vanhuuseläke. Työntekijällä on oikeus edellä tarkoitettun työkyvyttömyyseläkkeen aikana tai sen päätyttyä tehdyn työn perusteella karttuneeseen eläkkeeseen myös, jos hänelle myönnetään aikaisemman työkyvyttömyyseläkkeen päättymisen jälkeen uusi työkyvyttömyyseläke, johon ei sovelleta, mitä 80 §:n 2 momentissa säädetään eläkkeen määräytymisestä entisin perustein.

76 §

Tulevan ajan eläkkeen perusteena olevat ansiot

Jos 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettu etuus on ansiotulojen puuttumisen tai niiden

vähäisyyden vuoksi maksettu vähimmäispäivärahan suuruisena, tulevan ajan ansiota määrättäessä otetaan huomioon 523,61 euroa kuukaudessa. Jos etuus on työhön paluun vuoksi maksettu vähimmäispäivärahan määräisenä, tulevan ajan ansiota määrättäessä otetaan huomioon työntekijälle maksettu vähimmäispäiväraha.

81 §

Työkyvyttömyyseläkkeen kertakorotus

Työntekijän työkyvyttömyyseläkkeeseen lisätään kertakorotus sen kalenterivuoden alusta, johon mennessä eläkkeen alkamisesta on kulunut viisi kalenterivuotta. Korotusta ei lisätä, jos työntekijä on täyttänyt 56 vuotta. Kertakorotusta ei lisätä kuntoutuskorotukseen.

105 §

Päätös ja sen tiedoksianto

Työntekijän oikeuden tämän lain mukaiseen eläkkeeseen ja eläkkeen määrän ratkaisee 106 §:ssä tarkoitettu yksityisten alojen ratkaiseva eläkelaitos antamalla asiasta päätöksen. Eläkelaitoksen on ratkaistava eläkehakemus viipymättä saatuaan tarpeelliset selvitykset. Jos työntekijä on ollut vakuutettuna sekä yksityisten alojen että julkisten alojen työeläkelakien mukaan, eläkeasiasta antaa päätösyhdistelmän 107 §:ssä tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena toimiva yksityisten alojen ratkaiseva eläkelaitos tai julkisten alojen eläkelaitos.

Yksityisten alojen ratkaiseva eläkelaitos ja Eläketurvakeskus antavat päätöksensä tiedoksi kirjeellä lähettämällä sen vastaanottajalle hänen ilmoittamaansa osoitteeseen.

Tarkemmat säännökset yksityisten alojen ratkaisevan eläkelaitoksen ja Eläketurvakeskuksen päätöksen koneellisesta allekirjoittamisesta annetaan valtioneuvoston asetuksella.

106 §

Työskentelyä vain yksityisten alojen työeläkelakien mukaisilla aloilla

Jos työntekijä on kuulunut vain yksityisten alojen työeläkelakien mukaiseen eläketurvaan, hänen eläkeasiansa ratkaisee se 1 §:n 3 momentissa tarkoitettu eläkelaitos, jossa hänen yksityisten alojen työeläkelakien mukaisia työansioitaan on vakuutettu määrältään eniten kahden viimeisen kalenterivuoden aikana (*yksityisten alojen ratkaiseva eläkelaitos*). Yksityisten alojen ratkaiseva eläkelaitos myös maksaa eläkkeen ja hoitaa muut eläkelaitoksen tehtävät. Lisäksi se ratkaisee ja maksaa 74 §:ssä mainitun palkattoman ajan perusteella karttuneen eläkkeen sekä valtion varoista suoritettavasta eläkkeen korvaamisesta alle kolmivuotiaan lapsen hoidon tai opiskelun ajalta annetun lain mukaan karttuneen etuuden.

Vakuutettujen työansioiden määrästä riippumatta Merimieseläkekassa on yksityisten alojen ratkaiseva eläkelaitos vanhuus-, työkyvyttömyys- tai perhe-eläkeasiaa käsiteltäessä, jos työntekijällä on oikeus tai edunjäntäjällä olisi ollut oikeus jäädä vanhuuseläkkeelle merimieseläkelain 8 §:n 2 momentissa säädettyssä alennetussa eläkeiässä.

107 §

Työskentelyä sekä yksityisten että julkisten alojen työeläkelakien mukaisilla aloilla

Jos työntekijä on kuulunut sekä yksityisten alojen työeläkelain että 3 §:n 2 momentin 1—3 tai 5 kohdassa tarkoitettujen julkisten alojen työeläkelain mukaiseen eläketurvaan, työntekijä saa yksityisten alojen ja edellä mainittujen julkisten alojen työeläkelakien mukaisesta eläketurvastaan päätösyhdistelmän. Päätösyhdistelmän antava eläkelaitos (*viimeinen eläkelaitos*) myös maksaa päätösyhdistelmän mukaiset eläkkeet ja hoitaa eläkkeisiin liittyvät muut eläkelaitoksen tehtävät. Lisäksi viimeinen eläkelaitos ratkaisee ja maksaa 74 §:ssä mainitun palkattoman ajan perusteella karttuneen eläkkeen sekä valtion varoista suoritettavasta eläkkeen kor-

vaamisesta alle kolmivuotiaan lapsen hoidon tai opiskelun ajalta annetun lain mukaan karttuneen etuuden.

Jos työntekijän työansioita on vakuutettu määrältään eniten kahden viimeisen kalenterivuoden aikana Suomen Pankin eläkesääntön, ortodoksisesta kirkosta annetun lain, Ahvenanmaan maakuntalain tai sellaisen muun eläkesäädöksen perusteella, jota toimeenpantaessa ei noudateta 1 momentissa tarkoitettua viimeisen eläkelaitoksen järjestyä, yksityisten alojen ratkaiseva eläkelaitos, julkisten alojen eläkelaitos ja tässä momentissa tarkoitettua eläketurvaa toimeenpaneva eläkelaitos ratkaisevat kukin omalta osaltaan eläkeasian erikseen.

107 a §

Viimeisen eläkelaitoksen määräytyminen

Viimeinen eläkelaitos on se 106 §:ssä tarkoitettu eläkelaitos tai 107 §:n 1 momentissa tarkoitettujen julkisten alojen työeläkelakien mukaista eläketurvaa hoitava eläkelaitos, missä työntekijän työansioita on vakuutettu määrältään eniten kahden viimeisen kalenterivuoden aikana.

Vakuutettujen työansioiden määrästä riippumatta viimeinen eläkelaitos on vanhuus- tai perhe-eläkeasiaa käsiteltäessä julkisten alojen eläkelaitos, jos:

1) työntekijän virka- tai työsuhteeseen perustuva eläketurva on eläkehakemuksen viereille tullessa järjestetty vain 107 §:n 1 momentissa tarkoitettujen julkisten alojen työeläkelain mukaan tai työntekijä on säilyttänyt oikeutensa mainitun julkisten alojen työeläkelakien mukaiseen lisäeläkeosuuteen taikka henkilökohtaiseen eläkeikään; tai

2) edunjäntäjän virka- tai työsuhteeseen perustuva eläketurva oli eläketapahtumahetkellä järjestetty vain 107 §:n 1 momentissa tarkoitettujen julkisten alojen työeläkelain mukaan tai edunjäntäjä oli säilyttänyt oikeutensa mainitun julkisten alojen työeläkelain mukaiseen lisäeläkeosuuteen taikka henkilökohtaiseen eläkeikään.

Vakuutettujen työansioiden määrästä riippumatta viimeinen eläkelaitos on työkyvyt-

tömyyseläkeasiaa käsiteltäessä julkisten alojen eläkelaitos, jos:

1) julkisten alojen eläkelaitos arvioi työntekijän oikeuden työkyvyttömyyseläkkeeseen julkisten alojen työ- ja virkasuhteen jatkuessa alkaneen työkyvyttömyyden perusteella kunnallisen eläkelain 24 §:n 1 momentin 1 kohdan, valtion eläkelain 35 §:n 1 momentin 1 kohdan tai viimeksi mainittua lainkohtaa soveltaen evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain 6 §:n tai Kansaneläkelaitoksesta annetun lain 13 §:n nojalla;

2) työntekijä on säilyttänyt oikeutensa 1 kohdassa mainitun julkisten alojen työeläkelain mukaiseen lisäeläkeoikeuteen taikka henkilökohtaiseen eläkeikään; tai

3) kysymys on osatyökyvyttömyyseläkkeestä ja virka- tai työsuhteessa olevan työntekijän työeläketurva on eläketapahtumahetkellä järjestetty 107 §:n 1 momentissa tarkoitettujen julkisten alojen työeläkelain mukaan.

Vakuutettujen työansioiden määrästä riippumatta Merimieseläkekassa on viimeinen eläkelaitos vanhuus-, työkyvyttömyys- tai perhe-eläkeasiaa käsiteltäessä, jos työntekijällä on tai edunjäntäjällä olisi ollut oikeus jäädä vanhuuseläkkeelle merimieseläkelain 8 §:n 2 momentissa säädettyssä alennetussa eläkeiässä eikä julkisten alojen eläkelaitos ole 2 tai 3 momentin perusteella viimeinen eläkelaitos.

Jos työntekijä, joka on ollut vakuutettuna sekä yksityisten että julkisten alojen työeläkelakien mukaan, hakee näiden lakien perusteella osa-aikaeläkettä samasta ajankohdasta, yksityisten alojen ratkaiseva eläkelaitos ja julkisten alojen eläkelaitos ratkaisevat kumpikin omalta osaltaan osa-aikaeläkeasian erikseen.

107 b §

Työansioihin luettavat ansiot

Määriteltäessä 106 §:n mukaista yksityisten alojen ratkaisevaa eläkelaitosta ja 107 a §:n mukaista viimeistä eläkelaitosta yksityisten alojen työeläkelakien mukaan vakuutettuihin työansioihin luetaan myös yrittäjän eläkelain ja maatalousyrittäjän eläkelain mukainen työ-

108 §

Neuvotteluvelvollisuus

Viimeisenä eläkelaitoksena toimivan julkisten alojen eläkelaitoksen on ennen päätöstään pyydettävä yksityisten alojen ratkaisevan eläkelaitoksen arvio työntekijän työkyvystä, jos julkisten alojen eläkelaitos ratkaisee työntekijän oikeuden työkyvyttömyyseläkkeeseen julkisten alojen palvelussuhteen jatkuessa alkaneen työkyvyttömyyden perusteella kunnallisen eläkelain 24 §:n 1 momentin 1 kohdan, valtion eläkelain 35 §:n 1 momentin 1 kohdan taikka viimeksi mainittua lainkohtaa soveltaen evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain 6 §:n tai Kansaneläkelaitoksesta annetun lain 13 §:n nojalla ja yksityisten alojen työeläkelakien mukaisen karttuneen eläkkeen määrä kuukaudessa ylittää 688,02 euroa.

Jos yksityisten alojen ratkaiseva eläkelaitos ja julkisten alojen eläkelaitos ovat eri mieltä työntekijän työkyvyn arvioinnista, ne ratkaisevat kumpikin omalta osaltaan eläkeasian erikseen.

109 §

Eläkettä maksavan eläkelaitoksen toimivalta uutta eläkettä myönnettäessä

Eläkkeensaajalle vanhuus-, työkyvyttömyys- tai osa-aikaeläkettä maksava yksityisten tai julkisten alojen eläkelaitos hoitaa viimeisen eläkelaitoksen tehtävät, kun eläke muuttuu vanhuuseläkkeeksi tai vanhuuseläkettä saavalle työntekijälle myönnetään uusi vanhuuseläke.

Jos yksityisten tai julkisten alojen eläkelaitos maksaa työkyvyttömyyseläkettä kuntoutustukena, sama eläkelaitos ratkaisee työkyvyttömyyseläkkeen jatkohakemuksen ja hoitaa muut eläkelaitoksen tehtävät työkyvyttömyyseläkeasiassa. Jos työntekijä hakee päättyneen työkyvyttömyyseläkkeensä jälkeen uudelleen työkyvyttömyyseläkettä ja tämä uusi eläke määräytyy entisin perustein, aikaisempaa työkyvyttömyyseläkettä maksanut eläkelaitos ratkaisee hakemuksen ja hoitaa muut eläkelaitoksen tehtävät työkyvyttömyyseläkeasiassa. Osa-aikaeläkettä saavan

työntekijän työkyvyttömyyseläkettä koskevan hakemuksen ratkaisee kuitenkin osakatyön vakuuttanut eläkelaitos.

Jos edunjättäjä sai kuollessaan yksityisten tai julkisten alojen eläkelaitoksen maksamaa eläkettä, eläkettä maksanut eläkelaitos ratkaisee edunjättäjän jälkeen myönnettävää perhe-eläkettä koskevan hakemuksen ja hoitaa muut perhe-eläkettä koskevat eläkelaitoksen tehtävät.

110 §

Sopimismahdollisuus

Jos eläkeasian käsittelyn kannalta on tarkoituksenmukaista, eläkelaitokset voivat yksittäistapauksessa sopia, että viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä noudatetaan tilanteessa, jossa sitä ei lain mukaan olisi noudatettava tai että viimeisen eläkelaitoksen tehtävät hoitaa muu eläkelaitos kuin 107 a §:n perusteella määräytyvä viimeinen eläkelaitos taikka että viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä ei eläkeasiassa noudateta.

Eläkkeenhakijalle on 1 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa ilmoitettava, mikä eläkelaitos käsittelee hänen eläkeasiansa.

111 §

Eläketurvakeskuksen ratkaisovalta ja tarkemmat säännökset

Edellä 106, 107, 107 a, 108 ja 109 §:ssä tarkoitettuna toimivaltaisen eläkelaitoksen määräytymisestä ja tehtävistä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin myös siitä, miten 106 ja 107 a §:ssä tarkoitettujen vakuutettujen työansioiden kahden viimeisen kalenterivuoden tarkasteluajat määräytyvät. Valtioneuvoston asetuksella voidaan myös säätää vakuutettujen työansioiden kahden viimeisen kalenterivuoden tarkasteluajasta silloin, kun vakuutettuja työansioita on kahden vuoden tarkasteluajaa lyhyemmältä ajalta.

126 §

Aiheettomasti maksetun eläkkeen takaisinperintä

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, sovelletaan myös, jos eläkelaitos on yksityisten alojen ratkaisevana eläkelaitoksena tai 107 §:ssä tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena toimituksessa maksanut yksityisten alojen työeläkelakien mukaista eläkettä aiheettomasti. Jos viimeinen eläkelaitos on maksanut aiheettomasti julkisten alojen työeläkelakien mukaisista eläkettä, takaisinperinnästä päättää asianomainen julkisten alojen eläkelaitos siten kuin takaisinperinnästä asianomaisessa julkisten alojen työeläkelaisissa säädetään. Viimeinen eläkelaitos antaa takaisin perittävistä eläkkeistä päätösyhdistelmän ja perii takaisin perittävän määrän.

129 §

Muutoksen hakeminen viimeisen eläkelaitoksen päätösyhdistelmään ja EU-päätösten yhteenvedoon

Eläkelaitoksen 107 §:ssä tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena antamaan päätösyhdistelmään sovelletaan, mitä tässä luvussa säädetään päätöksestä. Jos eläkelaitoksen päätös sisältyy julkisten alojen eläkelaitoksen viimeisenä eläkelaitoksena antamaan päätösyhdistelmään, siihen haetaan muutosta ja valitusasia käsitellään siten kuin julkisten alojen eläkelaeissa säädetään.

182 §

Työttömyysvakuutusrahaston maksu

Työttömyysetuuksien rahoituksesta annetussa laissa (555/1998) tarkoitettu Työttömyysvakuutusrahasto maksaa Eläketurvakeskukselle maksun, jolla katetaan työttömyys- ja koulutusajan huomioon ottamisesta aiheutuvaa vastuuta ja kuluja:

4) evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain mukaista eläketurvaa hoitavalle Kirkon keskusrahastolle;

191 §

Sovellettavat säännökset

Tätä lakia toimeenpantaessa ei sovelleta, mitä vakuutusyhtiölain (521/2008) 30 luvun 1, 3 ja 4 §:ssä, eläkesäätiölain 132, 132 a ja 132 c §:ssä tai vakuutuskassalain 165, 165 a ja 165 c §:ssä säädetään vaitiolovelvollisuudesta ja tietojen luovuttamisesta.

203 §

Tietojen antaminen vakuutusyrittäjäryhmän sisällä

Työeläkevakuutusyhtiöllä ja sen asiamiehellä on salassapitosäännösten ja muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä oikeus luovuttaa samaan vakuutusyhtiölain 26 luvussa tarkoitettuun vakuutusyrittäjäryhmään tai vakuutusyhtiölain 30 luvun 3 §:n 2 momentissa tarkoitettuun taloudelliseen yhteenliittymään kuuluvalla toisella yrityksellä sellaisia vaitiolovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja, jotka ovat välttämättömiä tämän lain mukaisten tehtävien hoitamista varten.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2010.

Lain 37, 105—107, 107 a, 107 b ja 108—110 §, 111 §:n 3 momentti, 126 §:n 3 momentti ja 129 §:n 1 momentti tulevat kuitenkin voimaan 1 päivänä tammikuuta 2012 ja niitä sovelletaan eläkehakemukseen, joka tulee vireille mainittuna päivänä tai sen jälkeen. Edellä mainittujen lainkohtien sijasta sovelletaan kuitenkin ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleita vastaavia säännöksiä, jos työntekijällä ei ole työeläkelakien mukaisia työansioita vuoden 2004 jälkeen.

Lain 107 §:n estämättä viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä ei sovelleta, jos järjestelyn piiriin kuuluvista eläkelaitoksista toinen soveltaa ennen 1 päivää tammikuuta 2005 voimassa olleita työeläkelakien säännöksiä ja toinen soveltaa 1 päivänä tammikuuta 2005 tai sen jälkeen voimaan tulevia työeläkelakien säännöksiä, eivätkä nämä eläkelaitokset sovi viimeisen eläkelaitoksen järjestelyn noudattamisesta. Sama koskee tilannetta, jossa yksityisten alojen eläkelaitos olisi viimeinen eläkelaitos ja työntekijä hakee työkyvyttömyyseläkettä, joka myönnetään 52 §:n 3 momentin perusteella työkyvyttömyyseläkkeen sijaan vähentämättömänä vanhuuseläkkeenä. Näissä tilanteissa tämän lain mukaisen eläkeoikeuden ja eläkkeen määrän ratkaisee tämän lain 106 §:n mukainen yksityisten alojen ratkaiseva eläkelaitos.

Lain 37 §:ssä, 76 §:n 3 momentissa ja 108 §:ssä mainitut rahamäärät vastaavat 96 §:ssä tarkoitetun palkkakertoimen arvoa yksi (1,000) vuonna 2004.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

2.

Laki**merimieseläkelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 22 päivänä joulukuuta 2006 annetun merimieseläkelain (1290/2006) 37 §, 52 §:n 2 momentti, 65 §:n 1 ja 2 kohta, 82 §:n 3 momentti, 87 §:n 1 momentti, 108 § ja 123 §:n 3 momentti, sekä
lisätään lakiin uusi 147 a § seuraavasti:

37 §

Työkyvyttömyyseläke julkisten alojen työeläkeläikien mukaan myönnetyn eläkkeen perusteella

Työntekijällä on oikeus tämän lain mukaiseen työkyvyttömyyseläkkeeseen, jos hänelle on myönnetty työkyvyttömyyseläke:

- 1) kunnallisen eläkelain 24 §:n 1 momentin 2 kohdan perusteella;
- 2) valtion eläkelain 35 §:n 1 momentin 2 kohdan perusteella; tai
- 3) valtion eläkelain 35 §:n 1 momentin 2 kohtaa soveltaen evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain 6 §:n tai Kansaneläkelaitoksesta annetun lain 13 §:n perusteella.

Lisäksi työntekijällä on oikeus tämän lain mukaiseen työkyvyttömyyseläkkeeseen, jos hänelle on myönnetty työkyvyttömyyseläke julkisten alojen palvelussuhteen jatkuessa alkaneen työkyvyttömyyden perusteella kunnallisen eläkelain 24 §:n 1 momentin 1 kohdan tai valtion eläkelain 35 §:n 1 momentin 1 kohdan taikka viimeksi mainittua lainkohtaa soveltaen evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain 6 §:n tai Kansaneläkelaitoksesta annetun lain 13 §:n nojalla ja hänen yksityisten alojen työeläkeläikien mukaisen karttuneen eläkkeensä määrä kuukaudessa on enintään 688,02 euroa.

52 §

Työkyvyttömyyseläkkeen muuttuminen vanhuuseläkkeeksi

Työntekijällä on oikeus työkyvyttömyyseläkkeen aikana tehdyn työn perusteella karttuneeseen eläkkeeseen hakemuksesta, kun hänen työkyvyttömyyseläkkeensä muuttuu 1 momentin mukaisesti vanhuuseläkkeeksi, jos työntekijä ei ole enää siinä työsuhteessa, josta hän on siirtymässä vanhuuseläkkeelle. Jos työntekijä tekee työtä muun työeläkelain kuin tämän lain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen aikana tai tämän lain tai muun työeläkelain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen päätyttyä, työntekijällä on oikeus tämän työn perusteella karttuneeseen eläkkeeseen, kun hänelle myönnetään 8 §:ssä mainittu vanhuuseläke, varhennettu vanhuuseläke tai lykätty vanhuuseläke. Työntekijällä on oikeus edellä tarkoitetun työkyvyttömyyseläkkeen aikana tai sen päätyttyä tehdyn työn perusteella karttuneeseen eläkkeeseen myös, jos hänelle myönnetään työkyvyttömyyseläkkeen päättymisen jälkeen uusi työkyvyttömyyseläke, johon ei sovelleta, mitä 86 §:n 2 momentissa säädetään eläkkeen määrääytymisestä entisin perustein.

65 §

Oikeus erityisiin karttumisprosentteihin

Eläkettä karttuu siten kuin 66—70 §:ssä säädetään, jos:

1) työntekijä jää vanhuuseläkkeelle tämän lain alaisesta työsuhteesta 8 §:n 2 momentissa säädettyssä alennetussa eläkeiässä;

2) työntekijä jää vanhuuseläkkeelle tämän lain alaisesta työsuhteesta 8 §:n 1 momentissa säädettyssä iässä ja eläkekassa on 108 §:n perusteella toimivaltainen käsittelemään eläkehakemuksen; tai

82 §

Tulevan ajan eläkkeen perusteena olevat ansiot

Jos 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettu etuus on ansiotulojen puuttumisen tai niiden vähäisyyden vuoksi maksettu vähimmäispäivärahan suuruisena, tulevan ajan ansiota määrättäessä otetaan huomioon 523,61 euroa kuukaudessa. Jos etuus on työhön paluun vuoksi maksettu vähimmäispäivärahan suuruisena, tulevan ajan ansiota määrättäessä otetaan huomioon työntekijälle maksettu vähimmäispäiväraha.

87 §

Työkyvyttömyyseläkkeen kertakorotus

Työntekijän työkyvyttömyyseläkkeeseen lisätään kertakorotus sen kalenterivuoden alusta, johon mennessä eläkkeen alkamisesta on kulunut viisi kalenterivuotta. Korotusta ei lisätä, jos työntekijä on täyttänyt 56 vuotta. Kertakorotusta ei lisätä kuntoutuskorotukseen.

108 §

Toimivaltainen eläkelaitos

Tämän lain mukainen toimivaltainen eläke-

laitos ja sen tehtävät määräytyvät siten kuin työntekijän eläkelain 106, 107, 107 a, 107 b ja 108—111 §:ssä säädetään yksityisten alojen ratkaisevasta eläkelaitoksesta ja viimeisestä eläkelaitoksesta.

123 §

Aiheettomasti maksetun eläkkeen takaisinperintä

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, sovelletaan myös, jos eläkekassa on yksityisten alojen ratkaisevana eläkelaitoksena tai viimeisenä eläkelaitoksena toimiessaan maksanut yksityisten alojen työeläkelakien mukaista eläkettä aiheettomasti. Jos eläkekassa viimeisenä eläkelaitoksena on maksanut aiheettomasti julkisten alojen työeläkelakien mukaista eläkettä, takaisinperinnästä päättää asianomainen julkisten alojen eläkelaitos siten kuin takaisinperinnästä asianomaisessa julkisten alojen työeläkelaiissa säädetään. Eläkekassa antaa viimeisenä eläkelaitoksena takaisin perittävistä eläkkeistä päätösyhdistelmän ja perii takaisin perittävän määrän.

147 a §

Konkurssipesän vastuu eläkevakuutusmaksuista

Jos työnantaja asetetaan konkurssiin, työnantajan tähän lakiin perustuvat oikeudet ja velvollisuudet siirtyvät konkurssin alkamisesta lukien konkurssipesälle. Eläkevakuutusmaksut konkurssin ajalta maksaa konkurssipesä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2010.

Lain 37 §, 65 §:n 1 ja 2 kohta, 108 § ja 123 §:n 3 momentti tulevat kuitenkin voimaan 1 päivänä tammikuuta 2012 ja niitä sovelletaan eläkehakemukseen, joka tulee viireille mainittuna päivänä tai sen jälkeen. Edellä mainittujen lainkohtien sijasta sovelletaan kuitenkin ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleita vastaavia säännöksiä, jos

työntekijällä ei ole työeläkelakien mukaisia vakuutettuja työansioita vuoden 2004 jälkeen.

Lain 108 §:n estämättä viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä ei sovelleta, jos järjestelyn piiriin kuuluvista eläkelaitoksista toinen soveltaa ennen 1 päivää tammikuuta 2005 voimassa olleita työeläkelakien säännöksiä ja toinen soveltaa 1 päivänä tammikuuta 2005 tai sen jälkeen voimaan tulevia työeläkelakien säännöksiä, eivätkä nämä eläkelaitokset sovi viimeisen eläkelaitoksen järjestelyn noudattamisesta. Sama koskee tilannetta, jossa yksityisten alojen eläkelaitos olisi viimeinen eläkelaitos ja työntekijä hakee työkyvyt-

tömyyseläkettä, joka myönnetään 52 §:n 3 momentin perusteella työkyvyttömyyseläkkeen sijaan vähentämättömänä vanhuuseläkkeenä. Näissä tilanteissa tämän lain mukaisen eläkeoikeuden ja eläkkeen määrän ratkaisee työntekijän eläkelain 106 §:n mukainen yksityisten alojen ratkaiseva eläkelaitos.

Lain 37 §:ssä ja 82 §:n 3 momentissa mainitut rahamäärät vastaavat työntekijän eläkelain 96 §:ssä tarkoitetun palkkakertoimen arvoa yksi (1,000) vuonna 2004.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

3.

Laki**yrittäjän eläkelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 22 päivänä joulukuuta 2006 annetun yrittäjän eläkelain (1272/2006) 2 §:n 1 momentin 2 kohta,
muutetaan 34 §, 49 §:n 2 momentti, 70 §:n 4 momentti, 75 §:n 1 momentti, 96 §, 107 §:n 3 momentti, 125 §:n 1 momentti ja 146 §:n 3 momentti,
 sellaisena kuin niistä on 34 § osaksi laissa 1099/2008, seuraavasti:

34 §

Työkyvyttömyyseläke julkisten alojen työeläkelakien mukaan myönnetyn eläkkeen perusteella

Yrittäjällä on oikeus tämän lain mukaiseen työkyvyttömyyseläkkeeseen, jos hänelle on myönnetty työkyvyttömyyseläke:

- 1) kunnallisen eläkelain (549/2003) 24 §:n 1 momentin 2 kohdan perusteella;
- 2) valtion eläkelain (1295/2006) 35 §:n 1 momentin 2 kohdan perusteella; tai
- 3) valtion eläkelain 35 §:n 1 momentin 2 kohtaa soveltaen evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain (261/2008) 6 §:n tai Kansaneläkelaitoksesta annetun lain (731/2001) 13 §:n perusteella.

Lisäksi yrittäjällä on oikeus tämän lain mukaiseen työkyvyttömyyseläkkeeseen, jos hänelle on myönnetty työkyvyttömyyseläke julkisten alojen palvelussuhteen jatkuessa alkaneen työkyvyttömyyden perusteella kunnallisen eläkelain 24 §:n 1 momentin 1 kohdan tai valtion eläkelain 35 §:n 1 momentin 1 kohdan taikka viimeksi mainittua lainkohtaa soveltaen evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain 6 §:n tai Kansaneläkelaitoksesta

annetun lain 13 §:n nojalla ja hänen yksityisten alojen työeläkelakien mukaisen karttuneen eläkkeensä määrä kuukaudessa on enintään 688,02 euroa.

49 §

Työkyvyttömyyseläkkeen muuttuminen vanhuuseläkkeeksi

Yrittäjällä on oikeus työkyvyttömyyseläkkeen aikana harjoitetun yrittäjätoiminnan perusteella karttuneeseen eläkkeeseen hakemuksesta, jos hänen työkyvyttömyyseläkkeensä muuttuu 1 momentin mukaisesti vanhuuseläkkeeksi. Jos yrittäjä harjoittaa yrittäjätoimintaa muun työeläkelain kuin tämän lain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen aikana tai tämän lain tai muun työeläkelain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen päätyttyä, yrittäjällä on oikeus tämän yrittäjätoiminnan perusteella karttuneeseen eläkkeeseen, jos hänelle myönnetään 8 §:ssä mainittu vanhuuseläke, varhennettu vanhuuseläke tai lykätty vanhuuseläke. Yrittäjällä on oikeus edellä tarkoitetun työkyvyttömyyseläke-

keen aikana tai sen päätyttyä harjoitetun yrittäjätoiminnan perusteella karttuneeseen eläkkeeseen myös, jos hänelle myönnetään työkyvyttömyyseläkkeen päättymisen jälkeen uusi työkyvyttömyyseläke, johon ei sovelleta, mitä 74 §:n 2 momentissa säädetään eläkkeen määräytymisestä entisin perustein.

70 §

Tulevan ajan eläkkeen perusteena olevat ansiot

Jos 3 momentin 1 kohdassa tarkoitettu etuus on ansiotulojen puuttumisen tai niiden vähäisyyden vuoksi maksettu vähimmäispäivärahan suuruisena, tulevan ajan ansiota määrättäessä otetaan huomioon 523,61 euroa kuukaudessa. Jos etuus on työskentelyn vuoksi maksettu vähimmäispäivärahan suuruisena, tulevan ajan ansiota määrättäessä otetaan huomioon yrittäjälle maksettu vähimmäispäiväraha.

75 §

Työkyvyttömyyseläkkeen kertakorotus

Yrittäjän työkyvyttömyyseläkkeeseen lisätään kertakorotus sen kalenterivuoden alusta, johon mennessä eläkkeen alkamisesta on kulunut viisi kalenterivuotta. Korotusta ei lisätä, jos yrittäjä on täyttänyt 56 vuotta. Kertakorotusta ei lisätä kuntoutuskorotukseen.

96 §

Toimivaltainen eläkelaitos

Tämän lain mukainen toimivaltainen eläkelaitos ja sen tehtävät määräytyvät siten kuin työntekijän eläkelain 106, 107, 107 a, 107 b ja 108—111 §:ssä säädetään yksityisten alojen ratkaisevasta eläkelaitoksesta ja viimeisestä eläkelaitoksesta.

107 §

Aiheettomasti maksetun eläkkeen takaisinperintä

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, sovelletaan myös, jos eläkelaitos on yksityisten alojen ratkaisevana eläkelaitoksena tai viimeisenä eläkelaitoksena toimiessaan maksanut yksityisten alojen eläkelakien mukaista eläkettä aiheettomasti. Jos viimeinen eläkelaitos on maksanut aiheettomasti julkisten alojen työeläkelakien mukaista eläkettä, takaisinperinnästä päättää asianomainen julkisten alojen eläkelaitos siten kuin asianomaisessa julkisten alojen työeläkelaiissa säädetään. Viimeinen eläkelaitos antaa takaisinperittävästä eläkkeistä päätösyhdistelmän ja perii takaisin perittävän määrän.

125 §

Muutoksen hakeminen viimeisen eläkelaitoksen päätösyhdistelmään ja EU-päätösten yhteenvetoon

Eläkelaitoksen viimeisenä eläkelaitoksena antamaan päätösyhdistelmään sovelletaan, mitä tässä luvussa säädetään päätöksestä. Jos eläkelaitoksen päätös sisältyy julkisten alojen eläkelaitoksen viimeisenä eläkelaitoksena antamaan päätösyhdistelmään, siihen haetaan muutosta ja valitusasia käsitellään siten kuin julkisten alojen eläkelaiissa säädetään.

146 §

Sovellettavat säännökset

Tätä lakia toimeenpantaessa ei sovelleta, mitä vakuutusyhtiölain (521/2008) 30 luvun 1, 3 ja 4 §:ssä, vakuutuskassalain 165, 165 a ja 165 c §:ssä tai eläkesäätiölain (1774/1995) 132, 132 a ja 132 c §:ssä säädetään vaitiolovelvollisuudesta ja tietojen luovuttamisesta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2010.

Lain 34 ja 96 §, 107 §:n 3 momentti sekä 125 §:n 1 momentti tulevat kuitenkin voimaan 1 päivänä tammikuuta 2012 ja niitä sovelletaan eläkeasiaan, joka tulee vireille mainittuna päivänä tai sen jälkeen. Edellä mainittujen lainkohtien sijasta sovelletaan kuitenkin ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleita vastaavia säännöksiä, jos yrittäjällä ei ole työeläkelakien mukaisia vakuutettuja työansioita vuoden 2004 jälkeen. Kumottavaa 2 §:n 1 momentin 2 kohtaa sovelletaan 31 päivään joulukuuta 2011.

Lain 96 §:n estämättä viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä ei sovelleta, jos järjestelyn piiriin kuuluvista eläkelaitoksista toinen soveltaa ennen 1 päivää tammikuuta 2005 voimassa olleita työeläkelakien säännöksiä ja toinen soveltaa 1 päivänä tammikuuta 2005

tai sen jälkeen voimaan tulevia työeläkelakien säännöksiä, eivätkä nämä eläkelaitokset sovi viimeisen eläkelaitoksen järjestelyn noudattamisesta. Sama koskee tilannetta, jossa yksityisten alojen eläkelaitos olisi viimeinen eläkelaitos, ja yrittäjä hakee työkyvyttömyyseläkettä, joka myönnetään 49 §:n 3 momentin perusteella työkyvyttömyyseläkkeen sijaan vähentämättömänä vanhuuseläkkeenä. Näissä tilanteissa tämän lain mukaisen eläkeoikeuden ja eläkkeen määrän ratkaisee työntekijän eläkelain 106 §:n mukainen yksityisten alojen ratkaiseva eläkelaitos.

Lain 34 §:ssä ja 70 §:n 4 momentissa mainitut rahamäärät vastaavat työntekijän eläkelain 96 §:ssä tarkoitetun palkkakertoimen arvoa yksi (1,000) vuonna 2004.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

4.

Laki**maatalousyrittäjän eläkelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 22 päivänä joulukuuta 2006 annetun maatalousyrittäjän eläkelain (1280/2006) 2 §:n 1 momentin 2 kohta, sekä
muutetaan 48 ja 91 § sekä 101 §:n 3 momentti, sellaisena kuin niistä on 48 § osaksi laissa 1101/2008, seuraavasti:

48 §

Työkyvyttömyyseläke julkisten alojen työeläkelakien mukaan myönnetyn eläkkeen perusteella

Maatalousyrittäjällä on oikeus tämän lain mukaiseen työkyvyttömyyseläkkeeseen, jos hänelle on myönnetty työkyvyttömyyseläke:

- 1) kunnallisen eläkelain (549/2003) 24 §:n 1 momentin 2 kohdan perusteella;
- 2) valtion eläkelain (1295/2006) 35 §:n 1 momentin 2 kohdan perusteella; tai
- 3) valtion eläkelain 35 §:n 1 momentin 2 kohtaa soveltaen evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain (261/2008) 6 §:n tai Kansaneläkelaitoksesta annetun lain (731/2001) 13 §:n perusteella.

Lisäksi maatalousyrittäjällä on oikeus tämän lain mukaiseen työkyvyttömyyseläkkeeseen, jos hänelle on myönnetty työkyvyttömyyseläke julkisten alojen palvelussuhteen jatkuessa alkaneen työkyvyttömyyseläkkeen perusteella kunnallisen eläkelain 24 §:n 1 momentin 1 kohdan tai valtion eläkelain 35 §:n 1 momentin 1 kohdan perusteella taikka viimeksi mainittua lainkohtaa soveltaen evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain 6 §:n tai Kansaneläkelaitoksesta annetun lain 13 §:n nojalla ja hänen yksityisten alojen työ-

eläkelakien mukaisen karttuneen eläkkeensä määrä kuukaudessa on enintään 688,02 euroa.

91 §

Toimivaltainen eläkelaitos

Tämän lain mukainen toimivaltainen eläkelaitos ja sen tehtävät määräytyvät siten kuin työntekijän eläkelain 106, 107, 107 a, 107 b ja 108—111 §:ssä säädetään yksityisten alojen ratkaisevasta eläkelaitoksesta ja viimeisestä eläkelaitoksesta.

101 §

Aiheettomasti maksetun eläkkeen takaisinperintä

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, sovelletaan myös, jos eläkelaitos on yksityisten alojen ratkaisevana eläkelaitoksena tai viimeisenä eläkelaitoksena toimiessaan maksanut yksityisten alojen työeläkelakien mukaista eläkettä aiheettomasti. Jos viimeinen eläkelaitos on maksanut aiheettomasti julkisten alojen työeläkelakien mukaista eläkettä, takaisinperinnästä päättää asianomainen julkisten alo-

jen eläkelaitos siten kuin takaisinperinnästä asianomaisessa julkisten alojen työeläkelaisissa säädetään. Viimeinen eläkelaitos antaa takaisin perittävistä eläkkeistä päätösyhdistelmän ja perii takaisin perittävän määrän.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2010.

Lain 48 ja 91 § sekä 101 §:n 3 momentti tulevat kuitenkin voimaan 1 päivänä tammikuuta 2012 ja niitä sovelletaan eläkeasiaan, joka tulee vireille mainittuna päivänä tai sen jälkeen. Edellä mainittujen lainkohtien sijasta sovelletaan kuitenkin ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleita vastaavia säännöksiä, jos maatalousyrittäjällä ei ole työeläkelakien mukaisia vakuutettuja työansioita vuoden 2004 jälkeen. Kumottavaa 2 §:n 1 momentin 2 kohtaa sovelletaan 31 päivään joulukuuta 2011.

Lain 91 §:n estämättä viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä ei sovelleta, jos järjestelyn

piiriin kuuluvista eläkelaitoksista toinen soveltaa ennen 1 päivää tammikuuta 2005 voimassa olleita työeläkelakien säännöksiä ja toinen soveltaa 1 päivänä tammikuuta 2005 tai sen jälkeen voimaan tulevia työeläkelakien säännöksiä, eivätkä nämä eläkelaitokset sovi viimeisen eläkelaitoksen järjestelyn noudattamisesta. Sama koskee tilannetta, jossa yksityisten alojen eläkelaitos olisi viimeinen eläkelaitos ja työntekijä hakee työkyvyttömyyseläkettä, joka myönnetään 58 §:n 4 kohdan perusteella työkyvyttömyyseläkkeen sijaan vähentämättömänä vanhuuseläkkeenä. Näissä tilanteissa tämän lain mukaisen eläkeoikeuden ja eläkkeen määrän ratkaisee työntekijän eläkelain 106 §:n mukainen yksityisten alojen ratkaiseva eläkelaitos.

Tämän lain 48 §:ssä mainittu rahamäärä vastaa työntekijän eläkelain 96 §:ssä tarkoitettua palkkakertoimen arvoa yksi (1,000) vuonna 2004.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

5.

Laki**kunnallisen eläkelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 13 päivänä kesäkuuta 2003 annetun kunnallisen eläkelain (549/2003) 24 §:n 1 momentin 3 kohta, 32 §:n 1 momentti, 52 §:n 4 momentti, 72 §:n otsikko ja 1 momentti, 103—106 §, 107 §:n otsikko sekä 1 ja 3 momentti, 136 §:n 2 momentti ja 153 §:n 4 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 32 §:n 1 momentti ja 72 §:n otsikko laissa 713/2004, 52 §:n 4 momentti, 72 §:n 1 momentti, 104—106 §, 107 §:n 3 momentti ja 153 §:n 4 momentti laissa 1293/2006, 103 § laissa 1188/2003 ja mainitussa laissa 713/2004 sekä 107 §:n 1 momentti laissa 1006/2007, seuraavasti:

24 §

Työkyvyttömyyseläke

Työntekijällä on oikeus saada työkyvyttömyyseläkettä:

3) jos hänelle on myönnetty muun julkisten alojen eläkelain taikka yksityisten alojen eläkelain mukainen työkyvyttömyyseläke, tai hänelle on tämän lain alaisen palvelussuhteen päätyttyä myönnetty myöhempään virka- tai työsuhteeseen perustuva muun kuin edellä mainitun työeläkelain mukainen työkyvyttömyyseläke.

tömyyseläke muuttuu täyden työkyvyttömyyseläkkeen suuruiseksi vanhuuseläkkeeksi. Työeläkelakien mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen aikana tehdyn työn perusteella ansaittuun eläkkeeseen on oikeus hakemuksesta aikaisintaan 63 vuoden iän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta, jos työntekijä ei ole enää siinä palvelussuhteessa, josta hän on siirtymässä eläkkeelle, tai siitä ajankohdasta, jona työkyvyttömyyseläkkeen päätyttyä myönnetään sellainen uusi eläke, jota ei määrätä entisin perustein.

52 §

Eläkkeeseen oikeuttavat etuudet

32 §

Työkyvyttömyyseläkkeen muuttuminen vanhuuseläkkeeksi ja oikeus eläkkeen aikana karttuneeseen uuteen eläkkeeseen

Työkyvyttömyyseläke muuttuu vanhuuseläkkeeksi 63 vuoden iän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta. Tällöin osatyökyvyt-

Jos eläkkeensaajalla on oikeus eläkkeeseen kahden tai useamman työeläkelain mukaan, 1—3 momentissa mainituista ansioista karttuneen eläkkeen osan käsittelee ja ratkaisee 7 luvussa tarkoitettu viimeinen eläkelaitos tai, jos viimeistä eläkelaitosta koskevia säännöksiä ei sovelleta, työntekijän eläkelain

106 §:ssä tarkoitettu eläkelaitos, tai jos työntekijällä ei ole yksityisten alojen eläkelakien mukaan vakuutettuja työansioita, se eläkelaitos, jossa eläketurva on järjestetty viimeisen ansiotyön perusteella. Vastuu näiden etuuskien perusteella karttuneesta eläkkeestä jaetaan eläkelaitosten kesken siten kuin työntekijän eläkelain 178 §:ssä säädetään.

72 §

Työkyvyttömyyseläkkeen kertakorotus

Työkyvyttömyyseläkkeeseen lisätään kertakorotus sen kalenterivuoden alusta, johon mennessä eläkkeen alkamisesta on kulunut viisi kalenterivuotta. Korotus määrätään työntekijän iän mukaan korotusvuoden alussa siten, että iän ollessa 24—26 vuotta korotusprosentti on 21. Korotusprosentti pienenee kutakin ikävuotta kohden 0,7 prosenttiyksiköllä. Korotusta ei lisätä, jos työntekijä on täyttänyt 56 vuotta. Kertakorotusta ei lisätä kuntoutuskorotukseen.

103 §

Viimeisen eläkelaitoksen järjestely

Jos työntekijä on kuulunut sekä tämän lain että muun julkisten alojen työeläkelain taikka yksityisten alojen työeläkelain mukaiseen eläketurvaan, työntekijä saa edellä mainittujen työeläkelakien mukaisesta eläketurvastaan päätösyhdistelmän. Päätösyhdistelmän antava eläkelaitos (*viimeinen eläkelaitos*) myös maksaa päätösyhdistelmän mukaiset eläkkeet ja hoitaa eläkkeisiin liittyvät muut tehtävät. Lisäksi viimeinen eläkelaitos ratkaisee ja maksaa valtion varoista suoritettavasta eläkkeen korvaamisesta alle kolmivuotiaan lapsen hoidon tai opiskelun ajalta annetun lain mukaan karttuneen etuuden.

Jos työntekijän työansioita on vakuutettu määrältään eniten viimeisen kalenterivuoden aikana Suomen Pankin eläkesääntön, ortodoksisesta kirkosta annetun lain, Ahvenanmaan maakuntalain tai sellaisen muun eläkesäädöksen perusteella, jota toimeenpantaessa ei noudateta 1 momentissa tarkoitettua viimeisen eläkelaitoksen järjeste-

lyä, kunnallinen eläkelaitos ratkaisee omalta osaltaan eläkeasian erikseen.

104 §

Kunnallinen eläkelaitos viimeisenä eläkelaitoksena

Kunnallinen eläkelaitos on viimeinen eläkelaitos, jos työntekijällä on tämän lain piiriin kuuluvia työansioita määrältään enemmän kuin muun julkisen alan eläkelain tai kaikkien yksityisten alojen eläkelakien mukaisia työansioita yhteensä kahden viimeisen kalenterivuoden aikana.

Työansioiden määrästä riippumatta kunnallinen eläkelaitos on viimeinen eläkelaitos vanhuus- tai perhe-eläkeasiaa käsiteltäessä, jos:

1) työntekijän virka- tai työsuhteeseen perustuva eläketurva on eläkehakemuksen viireille tullessa järjestetty vain tämän lain mukaan tai työntekijä on säilyttänyt oikeutensa tämän tai muun julkisen alan eläkelain mukaiseen lisäeläkeosuuteen taikka henkilökohtaiseen tai ammatilliseen eläkeikään kunnallisen eläkelain alaisen palvelussuhteen yhdenjaksoisuuden perusteella;

2) edunjäntäjän virka- tai työsuhteeseen perustuva eläketurva oli eläketapahtumahetkellä järjestetty vain tämän lain mukaan tai edunjäntäjä oli säilyttänyt oikeutensa tämän tai muun julkisen alan eläkelain mukaiseen lisäeläkeosuuteen taikka henkilökohtaiseen tai ammatilliseen eläkeikään kunnallisen eläkelain alaisen palvelussuhteen yhdenjaksoisuuden perusteella.

Työansioiden määrästä riippumatta kunnallinen eläkelaitos on viimeinen eläkelaitos työkyvyttömyyseläkeasiaa käsiteltäessä, jos työntekijän virka- tai työsuhteeseen perustuva eläketurva on eläketapahtumahetkellä järjestetty tämän lain mukaan tai työntekijä on säilyttänyt oikeutensa tämän lain mukaiseen lisäeläkeosuuteen taikka henkilökohtaiseen tai ammatilliseen eläkeikään kunnallisen eläkelain alaisen palvelussuhteen yhdenjaksoisuuden perusteella.

Jos työntekijä, joka on ollut sekä tämän lain että muun julkisten alojen työeläkelain tai yksityisten alojen työeläkelain mukaisessa palvelussuhteessa hakee osa-aikaeläkettä

kahden tai useamman eläkelain mukaan samasta ajankohdasta, kunnallinen eläkelaitos ratkaisee omalta osaltaan osa-aikaeläkkeen erikseen.

105 §

Neuvotteluvollisuus

Jos kunnallinen eläkelaitos tässä luvussa tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena ratkaisee oikeuden työkyvyttömyyseläkkeeseen 24 §:n 1 momentin 1 kohdan nojalla ja yksityisten työeläkelakien mukaisen karttuneen eläkkeen määrä kuukaudessa ylittää 688,02 euroa, kunnallisen eläkelaitoksen on ennen päätöstään pyydettävä työntekijän eläkelain 106 §:ssä tarkoitettulta yksityisten alojen ratkaisevalta eläkelaitokselta arvio eläkkeenhakijan työkyvystä. Jos kunnallinen eläkelaitos ja yksityisten alojen eläkelaitos ovat tällöin eläkkeenhakijan työkyvyn arvioinnista eri mieltä, ne ratkaisevat kumpikin omalta osaltaan eläkeasian erikseen.

106 §

Kunnallinen eläkelaitos viimeisenä eläkelaitoksena uutta eläkettä myönnettäessä

Kunnallinen eläkelaitos on viimeinen eläkelaitos, jos se maksaa vanhuus-, työkyvyttömyys-, työttömyys tai osa-aikaeläkettä tai on maksanut työkyvyttömyyseläkettä, kuntoutustukea tai kuntoutusrahaa ja:

- 1) vanhuuseläkkeen saajalle myönnetään uusi vanhuuseläke;
- 2) eläke muuttuu vanhuuseläkkeeksi;
- 3) kuntoutustukea saava hakee jatkoeläkettä;
- 4) työkyvyttömyyseläkkeellä tai kuntoutustuella olleelle tai kuntoutusrahaa saaneelle myönnetään uusi eläke entisin perustein;
- 5) työttömyyseläkkeellä oleva hakee työkyvyttömyyseläkettä; tai
- 6) eläkettä saaneen edunjäntäjän jälkeen haetaan perhe-eläkettä.

Osa-aikaeläkettä saavan työntekijän työkyvyttömyyseläkettä koskevan hakemuksen ratkaisee kuitenkin osa-aikatyön vakuuttanut eläkelaitos.

107 §

Tarkemmat säännökset viimeisestä eläkelaitoksesta ja sopimismahdollisuus

Edellä 103—106 §:ssä tarkoitettuna viimeisen eläkelaitoksen määräytymisestä ja tehtävistä säädetään tarkemmin valtiovarainministeriön asetuksella. Valtiovarainministeriön asetuksella säädetään tarkemmin myös siitä, miten 104 §:n 1 momentissa tarkoitettu työansioiden kahden viimeisen kalenterivuoden tarkastelu-aika määräytyy. Valtiovarainministeriön asetuksella voidaan myös säätää työansioiden kahden viimeisen kalenterivuoden tarkastelu-aikaa lyhyemmästä tarkasteluajasta, jos työansioita on kahden vuoden tarkastelu-aikaa lyhyemmältä ajalta.

Jos eläkeasian käsittelyn kannalta on tarkoituksenmukaista, eläkelaitokset voivat yksittäistapauksessa sopia, että viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä noudatetaan tilanteessa, jossa sitä ei lain mukaan olisi noudatettava tai että viimeisen eläkelaitoksen tehtävät hoitaa muu eläkelaitos kuin lain perusteella määräytyvä viimeinen eläkelaitos taikka että viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä ei eläkeasiassa noudateta. Eläkkeenhakijalle on tällöin ilmoitettava, mikä eläkelaitos käsittelee hänen eläkeasiansa.

136 §

Viimeisen eläkelaitoksen kustannukset

Jos 103 §:ssä tarkoitettu eläkelaitos on viimeisenä eläkelaitoksena maksanut tämän lain mukaista eläkettä, nämä eläkekustannukset korkoineen korvataan sille siten kuin 1 momentissa säädetään.

153 §

Muutoksen hakeminen

Kunnallisen eläkelaitoksen 7 luvussa tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena antamaan päätösyhdistelmään sovelletaan, mitä tässä luvussa säädetään päätöksestä. Jos kun-

nallisen eläkelaitoksen päätös sisältyy muun eläkelaitoksen 103 §:ssä tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena antamaan päätösyhdistelmään, siihen haetaan muutosta ja valitusasia käsitellään siten kuin muussa julkisten alojen eläkelaisissa tai yksityisten alojen eläkelaisissa säädetään. Tällöin muun julkisten alojen eläkelaitoksen tai yksityisten alojen eläkelaitoksen on pyydettävä valituksesta kunnallisen eläkelaitoksen lausunto siltä osin kuin valitus koskee tämän lain mukaista eläketurvaa. Lausuntoa ei pyydetä, jos valitus koskee yksinomaan työkyvyn arviointia.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2010.

Lain 24 §:n 1 momentin 3 kohta, 52 §:n 4 momentti, 103—107 §, 136 §:n 2 momentti ja 153 §:n 4 momentti tulevat kuitenkin voimaan 1 päivänä tammikuuta 2012 ja niitä sovelletaan eläkehakemukseen, joka tulee viireille mainittuna päivänä tai sen jälkeen. Edellä mainittujen lainkohtien sijasta sovelletaan kuitenkin ennen tämän lain voimaantu-

loa voimassa olleita vastaavia säännöksiä, jos työntekijällä ei ole työeläkelakien mukaisia työansioita vuoden 2004 jälkeen.

Lain 103 §:n estämättä viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä ei sovelleta, jos järjestelyn piiriin kuuluvista eläkelaitoksista toinen soveltaa ennen 1 päivää tammikuuta 2005 voimassa olleita työeläkelakien säännöksiä ja toinen soveltaa vuoden 2005 alusta tai sen jälkeen voimaan tulleita työeläkelakien säännöksiä, elleivät eläkelaitokset sovi viimeisen eläkelaitoksen järjestelyn noudattamisesta. Sama koskee tilannetta, jossa yksityisten alojen eläkelaitos olisi viimeinen eläkelaitos ja työntekijä hakee työkyvyttömyyseläkettä, joka myönnetään edellä 32 §:n 2 momentin perusteella työkyvyttömyyseläkkeen sijaan vanhuuseläkkeenä.

Tämän lain 105 §:ssä mainittu rahamäärä vastaa työntekijän eläkelain 96 §:ssä tarkoitettua palkkakertoimen arvoa yksi (1,000) vuonna 2004.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

6.

Laki**valtion eläkelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 22 päivänä joulukuuta 2006 annetun valtion eläkelain (1295/2006) 36 §, 50 §:n 2 momentti, 63 §:n 3 momentti, 71 §:n 2 momentti, 109—112 §, 114 § sekä 163 §:n 1 momentti seuraavasti:

36 §

Työkyvyttömyyseläke muun työeläkelain mukaan myönnetyn eläkkeen perusteella

Työntekijällä on oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen, jos hänelle on myönnetty muun julkisten alojen eläkelain taikka yksityisten alojen mukainen työkyvyttömyyseläke, tai hänelle on tämän lain mukaisen palveluksen päätyttyä myönnetty myöhempään virka- tai työsuhteeseen perustuva muun kuin edellä mainitun työeläkelain mukainen työkyvyttömyyseläke. Tällöin tämän lain mukainen työkyvyttömyyseläke myönnetään täytenä eläkkeenä tai osatyökyvyttömyyseläkkeenä sen mukaan kuin sen perusteena oleva eläke on myönnetty.

50 §

Työkyvyttömyyseläkkeen muuttuminen vanhuuseläkkeeksi ja oikeus työkyvyttömyyseläkkeen aikana karttuneeseen uuteen eläkkeeseen

Työntekijällä on oikeus työkyvyttömyyseläkkeen aikana tehdyn työn perusteella kart-

tuneeseen eläkkeeseen hakemuksesta, jos hänen työkyvyttömyyseläkkeensä muuttuu 1 momentin mukaisesti vanhuuseläkkeeksi. Jos työntekijä tekee työtä muun työeläkelain kuin tämän lain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen aikana tai tämän lain tai muun työeläkelain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen päätyttyä, työntekijällä on oikeus tämän työn perusteella karttuneeseen eläkkeeseen, kun hänelle myönnetään 8 §:ssä mainittu vanhuuseläke, varhennettu vanhuuseläke tai lykäty vanhuuseläke. Työntekijällä on oikeus edellä tarkoitetun työkyvyttömyyseläkkeen aikana tai sen päätyttyä tehdyn työn perusteella karttuneeseen eläkkeeseen myös, jos hänelle myönnetään aikaisemman työkyvyttömyyseläkkeen päättymisen jälkeen uusi työkyvyttömyyseläke, johon ei sovelleta, mitä 67 §:n 2 momentissa säädetään eläkkeen määräytymisestä entisin perustein.

63 §

Tulevan ajan eläkkeen perusteena olevat ansiot

Jos 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettu etuus on ansiotulojen puuttumisen tai niiden

vähäisyyden vuoksi maksettu vähimmäispäivärahan suuruisena, tulevan ajan ansiota määrättäessä otetaan huomioon 523,61 euroa kuukaudessa. Jos etuus on työhön paluun vuoksi maksettu vähimmäispäivärahan suuruisena, tulevan ajan ansiota määrättäessä otetaan huomioon työntekijälle maksettu vähimmäispäiväraha.

71 §

Työkyvyttömyyseläkkeen kertakorotus

Kertakorotus lasketaan työntekijälle myönnetyn tämän lain mukaisen eläkkeen määrän perusteella. Korotus määrätään työntekijän iän mukaan korotusvuoden alussa siten, että korotusprosentti on 21, jos työntekijä on korotusvuoden alussa 24—26-vuotias. Korotusprosentti pienenee kutakin ikävuotta kohden 0,7 prosenttiyksiköllä. Korotusta ei lisätä, jos työntekijä on korotusvuoden alussa täyttänyt 56 vuotta. Kertakorotusta ei lisätä kuntoutuskorotukseen.

109 §

Viimeisen eläkelaitoksen järjestely

Jos työntekijä on kuulunut sekä tämän lain että muun julkisten alojen työeläkelain taikka yksityisten alojen työeläkelain mukaiseen eläketurvaan, työntekijä saa edellä mainittujen työeläkelakien mukaisesta eläketurvastaan päätösyhdistelmän. Päätösyhdistelmän antava eläkelaitos (*viimeinen eläkelaitos*) myös maksaa päätösyhdistelmän mukaiset eläkkeet ja hoitaa eläkkeisiin liittyvät muut tehtävät. Lisäksi viimeinen eläkelaitos ratkaisee ja maksaa valtion varoista suoritettavasta eläkkeen korvaamisesta alle kolmivuotiaan lapsen hoidon tai opiskelun ajalta annetun lain mukaan karttuneen etuuden.

Jos työntekijän työansioita on vakuutettu määrältään eniten kahden viimeisen kalenterivuoden aikana Suomen Pankin eläkesääntön, ortodoksisesta kirkosta annetun lain, Ahvenanmaan maakuntalain tai sellaisen

muun eläkesäädöksen perusteella, jota toimeenpantaessa ei noudateta 1 momentissa tarkoitettua viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä, Valtiokonttori ratkaisee omalta osaltaan eläkeasian erikseen.

110 §

Valtiokonttori viimeisenä eläkelaitoksena

Valtiokonttori on viimeinen eläkelaitos, jos työntekijällä on tämän lain piiriin kuuluvia työansioita määrältään enemmän kuin muun julkisten alojen eläkelain tai kaikkien yksityisten alojen eläkelakien mukaisia työansioita yhteensä kahden viimeisen kalenterivuoden aikana.

Työansioiden määrästä riippumatta Valtiokonttori on viimeinen eläkelaitos vanhuus- tai perhe-eläkeasiaa käsiteltäessä, jos:

1) työntekijän virka- tai työsuhteeseen perustuva eläketurva on eläkehakemuksen viereille tullessa järjestetty vain tämän lain mukaan tai työntekijä on säilyttänyt oikeutensa tämän lain tai muun julkisen alan eläkelain mukaiseen lisäeläkeosuuteen taikka henkilökohtaiseen eläkeikään tai erityiseläkeikään valtion eläkelain mukaisen palveluksen yhdenjaksoisuuden perusteella;

2) edunjättäjän virka- tai työsuhteeseen perustuva eläketurva oli eläketapahtumahetkellä järjestetty vain tämän lain mukaan tai edunjättäjä oli säilyttänyt oikeutensa tämän tai muun julkisen alan eläkelain mukaiseen lisäeläkeosuuteen taikka henkilökohtaiseen eläkeikään tai erityiseläkeikään valtion eläkelain mukaisen palveluksen yhdenjaksoisuuden perusteella.

Työansioiden määrästä riippumatta Valtiokonttori on viimeinen eläkelaitos työkyvyttömyyseläkeasiaa käsiteltäessä, jos työntekijän virka- tai työsuhteeseen perustuva eläketurva on eläketapahtumahetkellä järjestetty tämän lain mukaan tai työntekijä on säilyttänyt oikeutensa tämän lain mukaiseen lisäeläkeosuuteen taikka henkilökohtaiseen eläkeikään tai erityiseläkeikään valtion eläkelain mukaisen palveluksen yhdenjaksoisuuden perusteella.

Jos työntekijä, joka on ollut sekä tämän lain että muun julkisten alojen työeläkelain

tai yksityisten alojen työeläkelain mukaisessa palveluksessa, hakee osa-aikaeläkettä kahden tai useamman eläkelain mukaan samasta ajankohdasta, Valtiokonttori ratkaisee omalta osaltaan osa-aikaeläkkeen erikseen.

111 §

Neuvotteluvelvollisuus

Jos Valtiokonttori tässä luvussa tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena ratkaisee oikeuden työkyvyttömyyseläkkeeseen tämän lain 35 §:n 1 momentin 1 kohdan nojalla ja yksityisten alojen työeläkelakien mukaisen karttuneen eläkkeen määrä kuukaudessa ylittää 688,02 euroa, Valtiokonttorin on ennen päätöstään pyydettävä työntekijän eläkelain 106 §:ssä tarkoitettua yksityisten alojen ratkaisevalta eläkelaitokselta arvio eläkkeenhakijan työkyvystä.

Jos Valtiokonttori ja yksityisten alojen eläkelaitos ovat tällöin eläkkeenhakijan työkyvyn arvioinnista eri mieltä, ne ratkaisevat eläkeasian erikseen.

112 §

Valtiokonttori viimeisenä eläkelaitoksena uutta eläkettä myönnettäessä

Valtiokonttori on viimeinen eläkelaitos, jos se maksaa vanhuus-, työkyvyttömyys- tai osa-aikaeläkettä tai on maksanut työkyvyttömyyseläkettä, kuntoutustukea tai kuntoutusrahaa ja:

- 1) vanhuuseläkkeen saajalle myönnetään uusi vanhuuseläke;
- 2) eläke muuttuu vanhuuseläkkeeksi;
- 3) kuntoutustukea saava hakee jatkoeläkettä;
- 4) työkyvyttömyyseläkkeellä tai kuntoutustuella olleelle tai kuntoutusrahaa saaneelle myönnetään uusi eläke entisin perustein; tai
- 5) eläkettä saaneen edunjättäjän jälkeen haetaan perhe-eläkettä.

Osa-aikaeläkettä saavan työntekijän työkyvyttömyyseläkettä koskevan hakemuksen ratkaisee kuitenkin osa-aikatyön vakuuttanut eläkelaitos.

114 §

Tarkemmat säännökset viimeisestä eläkelaitoksesta ja sopimismahdollisuus

Jos eläkeasian käsittelyn kannalta on tarkoituksenmukaista, eläkelaitokset voivat yksittäistapauksessa sopia, että viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä noudatetaan tilanteessa, jossa sitä ei lain mukaan olisi noudatettava tai että viimeisen eläkelaitoksen tehtävät hoitaa muu eläkelaitos kuin lain perusteella määräytyvä viimeinen eläkelaitos taikka että viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä ei eläkeasiassa noudateta. Eläkkeenhakijalle on tällöin ilmoitettava, missä eläkelaitoksessa hänen eläkeasiansaansä hoidetaan.

Jos syntyy epäselvyyttä siitä, mikä eläkelaitos on tämän luvun säännösten mukaan toimivaltainen käsittelemään eläkehakemuksen, Eläketurvakeskus ratkaisee asian eläkelaitoksen pyynnöstä. Eläketurvakeskuksen tässä asiassa antamaan päätökseen ei saa haakea muutosta.

Edellä 109—112 §:ssä tarkoitettua viimeisen eläkelaitoksen määräytymisestä ja tehtävistä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin myös siitä, miten 110 §:n 1 momentissa tarkoitettu työansioiden kahden vuoden tarkasteluaikea määräytyy. Valtioneuvoston asetuksella voidaan myös säätää työansioiden kahden vuoden tarkasteluaikea lyhyemmästä tarkasteluajasta silloin, jos työansioita on kahden vuoden tarkasteluaikea lyhyemmältä ajalta.

163 §

Muutoksen hakeminen viimeisen eläkelaitoksen päätösyhdistelmään ja EU-päätösten yhteenvedoon

Valtiokonttorin 7 luvussa tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena antamaan päätösyhdistelmään sovelletaan, mitä tässä luvussa säädetään päätöksestä. Jos Valtiokonttorin päätös sisältyy muun eläkelaitoksen 109 §:ssä tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena antamaan päätösyhdistelmään, siihen haetaan muutosta ja valitusasia käsitellään siten kuin muussa julkisten alojen eläkelaiissa

tai yksityisten alojen eläkelaiissa säädetään. Tällöin muun julkisten alojen eläkelaitoksen tai yksityisten alojen eläkelaitoksen on pyydetävä valituksesta Valtiokonttorin lausunto siltä osin kuin valitus koskee tämän lain mukaista eläketurvaa. Lausuntoa ei pyydetä, jos valitus koskee yksinomaan työkyvyn arviointia.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2010.

Lain 36, 109—112 ja 114 §:ää sekä 163 §:n 1 momentti tulevat kuitenkin voimaan 1 päivänä tammikuuta 2012 ja niitä sovelletaan eläkehakemukseen, joka tulee viille mainittuna päivänä tai sen jälkeen. Edellä mainittujen lainkohtien sijasta sovelletaan kuitenkin ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleita vastaavia säännöksiä, jos työntekijällä ei ole työeläkelakien mukaisia työansioita vuoden 2004 jälkeen.

Lain 109 §:n estämättä viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä ei sovelleta, jos järjestelyn piiriin kuuluvista eläkelaitoksista toinen soveltaa ennen 1 päivää tammikuuta 2005 voimassa olleita työeläkelakien säännöksiä ja toinen soveltaa vuoden 2005 alusta tai sen jälkeen voimaan tulleita työeläkelakien säännöksiä, elleivät eläkelaitokset sovi viimeisen eläkelaitoksen järjestelyn noudattamisesta. Sama koskee tilannetta, jossa yksityisten alojen eläkelaitos olisi viimeinen eläkelaitos ja työntekijä hakee työkyvyttömyyseläkettä, joka myönnetään edellä 50 §:n 3 momentin perusteella työkyvyttömyyseläkkeen sijaan vanhuuseläkkeenä.

Tämän lain 111 §:ssä mainittu rahamäärä vastaa työntekijän eläkelain 96 §:ssä tarkoitettua palkkakertoimen arvoa yksi (1,000) vuonna 2004.

Ennen lain täytäntöönpanoa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

7.

Laki

evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 18 päivän huhtikuuta 2008 annetun evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain (261/2008) 19—22 § ja 24 § seuraavasti:

19 §

Viimeisen eläkelaitoksen järjestely

Jos työntekijä on kuulunut sekä tämän lain että muun julkisten alojen työeläkelain taikka yksityisten alojen työeläkelain mukaiseen eläketurvaan, työntekijä saa edellä mainittujen työeläkelakien mukaisesta eläketurvastaan päätösyhdistelmän. Päätösyhdistelmän antava eläkelaitos (*viimeinen eläkelaitos*) myös maksaa päätösyhdistelmän mukaiset eläkkeet ja hoitaa eläkkeisiin liittyvät muut tehtävät. Lisäksi viimeinen eläkelaitos ratkaisee ja maksaa valtion varoista suoritettavasta eläkkeen korvaamisesta alle kolmivuotiaan lapsen hoidon tai opiskelun ajalta annetun lain (644/2003) mukaan karttuneen etuuden.

Jos työntekijän työansioita on vakuutettu määrältään eniten kahden viimeisen kalenterivuoden aikana Suomen Pankin eläkesääntön, ortodoksisesta kirkosta annetun lain (985/2006), Ahvenanmaan maakuntalain tai sellaisen muun eläkesäädöksen perusteella, jota toimeenpantaessa ei noudateta 1 mo-

mentissa tarkoitettua viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä, Kirkon keskusrahasto ratkaisee omalta osaltaan eläkeasian erikseen.

20 §

Kirkon keskusrahasto viimeisenä eläkelaitoksena

Kirkon keskusrahasto on viimeinen eläkelaitos, jos työntekijällä on tämän lain piiriin kuuluvia työansioita määrältään enemmän kuin muun julkisen alan eläkelain tai kaikkien yksityisten alojen eläkelakien mukaisia työansioita yhteensä kahden viimeisen kalenterivuoden aikana.

Työansioiden määrästä riippumatta Kirkon keskusrahasto on viimeinen eläkelaitos vanhuus- tai perhe-eläkeasiaa käsiteltäessä, jos:

1) työntekijän virka- tai työsuhteeseen perustuva eläketurva on eläkehakemuksen viereille tullessa järjestetty vain tämän lain mukaan tai työntekijä on säilyttänyt oikeutensa tämän tai muun julkisen alan eläkelain mukaiseen lisäeläkeosuuteen taikka henkilökoh-

taiseen eläkeikään tai erityiseläkeikään tämän lain alaisen palvelussuhteen yhdenjaksoisuuden perusteella;

2) edunjättäjän virka- tai työsuhteeseen perustuva eläketurva oli eläketapahtumahetkellä järjestetty vain tämän lain mukaan tai edunjättäjä oli säilyttänyt oikeutensa tämän tai muun julkisen alan eläkelain mukaiseen lisäeläkeosuuteen taikka henkilökohtaiseen eläkeikään tai erityiseläkeikään tämän lain alaisen palvelussuhteen yhdenjaksoisuuden perusteella.

Työansioiden määrästä riippumatta Kirkon keskusrahasto on viimeinen eläkelaitos työkyvyttömyyseläkeasiaa käsiteltäessä, jos työntekijän virka- tai työsuhteeseen perustuva eläketurva on eläketapahtumahetkellä järjestetty tämän lain mukaan tai työntekijä on säilyttänyt oikeutensa tämän lain mukaiseen lisäeläkeosuuteen taikka henkilökohtaiseen eläkeikään tai erityiseläkeikään tämän lain alaisen palvelussuhteen yhdenjaksoisuuden perusteella.

Jos työntekijä, joka on ollut sekä tämän lain että muun julkisten alojen työeläkelain tai yksityisten alojen työeläkelain mukaisessa palvelussuhteessa hakee osa-aikaeläkettä kahden tai useamman eläkelain mukaan samasta ajankohdasta, Kirkon keskusrahasto ratkaisee omalta osaltaan osa-aikaeläkkeen erikseen.

21 §

Neuvotteluvollisuus

Jos Kirkon keskusrahasto tässä luvussa tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena ratkaisee oikeuden työkyvyttömyyseläkkeeseen valtion eläkelain 35 §:n 1 momentin 1 kohdan nojalla ja yksityisten työeläkelakien mukaisen karttuneen eläkkeen määrä kuukaudessa ylittää 688,02 euroa, Kirkon keskusrahaston on ennen päätöstään pyydettävä työntekijän eläkelain 106 §:ssä tarkoitetulta yksityisten alojen ratkaisevalta eläkelaitokselta arvio eläkkeenhakijan työkyvystä. Jos Kirkon keskusrahasto ja yksityisten alojen eläkelaitos ovat tällöin eläkkeenhakijan työkyvyn arvioinnista eri mieltä, ne ratkaisevat kumpikin omalta osaltaan eläkeasian erikseen.

22 §

Kirkon keskusrahasto viimeisenä eläkelaitoksena uutta eläkettä myönnettäessä

Kirkon keskusrahasto on viimeinen eläkelaitos, jos se maksaa vanhuus-, työkyvyttömyys-, tai osa-aikaeläkettä tai on maksanut työkyvyttömyyseläkettä, kuntoutustukea tai kuntoutusrahaa ja:

- 1) vanhuuseläkkeen saajalle myönnetään uusi vanhuuseläke;
- 2) eläke muuttuu vanhuuseläkkeeksi;
- 3) kuntoutustukea saava hakee jatkoeläkettä;
- 4) työkyvyttömyyseläkkeellä tai kuntoutustuella olleelle tai kuntoutusrahaa saaneelle myönnetään uusi eläke entisin perustein; tai
- 5) eläkettä saaneen edunjättäjän jälkeen haetaan perhe-eläkettä.

Osa-aikaeläkettä saavan työntekijän työkyvyttömyyseläkettä koskevan hakemuksen ratkaisee kuitenkin osa-aikatyön vakuuttanut eläkelaitos.

24 §

Tarkemmat säännökset viimeisestä eläkelaitoksesta ja sopimismahdollisuus

Edellä 19, 20, 21 ja 22 §:ssä tarkoitettuna viimeisen eläkelaitoksen määräytymisestä ja tehtävistä säädetään tarkemmin valtion eläkelain nojalla annettulla valtioneuvoston asetuksella. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin myös siitä, miten 19 §:n 2 momentissa ja 20 §:n 1 momentissa tarkoitettu työansioiden kahden viimeisen kalenterivuoden tarkastelu-aika määräytyy. Valtioneuvoston asetuksella voidaan myös säätää työansioiden kahden viimeisen kalenterivuoden tarkastelu-aikaa lyhyemmästä tarkasteluajasta, jos työansioita on kahden vuoden tarkastelu-aikaa lyhyemmältä ajalta.

Jos syntyy epäselvyyttä siitä, mikä eläkelaitos on tämän luvun säännösten mukaan toimivaltainen käsittelemään eläkehakemuksen, Eläketurvakeskus ratkaisee asian eläkelaitoksen pyynnöstä.

Jos eläkeasian käsittelyn kannalta on taroituksenmukaista, eläkelaitokset voivat yksittäistapauksessa sopia, että viimeisen eläke-

laitoksen järjestelyä noudatetaan tilanteessa, jossa sitä ei lain mukaan olisi noudatettava tai että viimeisen eläkelaitoksen tehtävät hoitaa muu eläkelaitos kuin lain perusteella määräytyvä viimeinen eläkelaitos taikka että viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä ei eläkeasiassa noudateta. Eläkkeenhakijalle on tällöin ilmoitettava, mikä eläkelaitos käsittelee hänen eläkeasiansa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2012 ja sitä sovelletaan eläkehakemukseen, joka tulee vireille mainittuna päivänä tai sen jälkeen. Edellä mainittujen lainkohtien sijasta sovelletaan kuitenkin ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleita vastaavia säännöksiä, jos työntekijällä ei ole työeläkelakien mukaisia työansioita vuoden 2004 jälkeen.

Lain 19 §:n estämättä viimeisen eläkelai-

toksen järjestelyä ei sovelleta, jos järjestelyn piiriin kuuluvista eläkelaitoksista toinen soveltaa ennen 1 päivää tammikuuta 2005 voimassa olleita työeläkelakien säännöksiä ja toinen soveltaa vuoden 2005 alusta tai sen jälkeen voimaan tulleita työeläkelakien säännöksiä, elleivät eläkelaitokset sovi viimeisen eläkelaitoksen järjestelyn noudattamisesta. Sama koskee tilannetta, jossa yksityisten alojen eläkelaitos olisi viimeinen eläkelaitos ja työntekijä hakee työkyvyttömyyseläkettä, joka myönnetään valtion eläkelain 50 §:n 3 momentin perusteella työkyvyttömyyseläkkeen sijaan vanhuuseläkkeenä.

Tämän lain 21 §:ssä mainittu rahamäärä vastaa työntekijän eläkelain 96 §:ssä tarkoitettua palkkakertoimen arvoa yksi (1,000) vuonna 2004.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 15 päivänä toukokuuta 2009

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Peruspalveluministeri *Paula Risikko*

1.

Laki**työntekijän eläkelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 19 päivänä toukokuuta 2006 annetun työntekijän eläkelain (395/2006) 11 §:n 1 momentti, 37 §, 52 §:n 2 momentti, 76 §:n 3 momentti, 81 §:n 1 momentti, 105—110 §, 111 §:n 3 momentti, 126 §:n 3 momentti, 129 §:n 1 momentti, 182 §:n 1 momentin 4 kohta, 191 §:n 4 momentti ja 203 §:n 1 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 37 ja 107—109 § osaksi laissa 1274/2006, sekä *lisätään* lakiin uusi 107 a ja 107 b § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

11 §

Oikeus vanhuuseläkkeeseen

Työntekijällä on oikeus jäädä vanhuuseläkkeelle 63—68 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alusta, varhennetulle vanhuuseläkkeelle 62 vuotta täytettyään tai lykätylle vanhuuseläkkeelle 68 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden jälkeen. Vanhuuseläkkeen ja varhennetun vanhuuseläkkeen myöntämisen edellytyksenä on, ettei työntekijä enää ole siinä työsuhteessa, josta hän jää eläkkeelle.

Ehdotus

11 §

Oikeus vanhuuseläkkeeseen

Työntekijällä on oikeus jäädä vanhuuseläkkeelle 63—68 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alusta, varhennetulle vanhuuseläkkeelle 62 vuotta täytettyään tai lykätylle vanhuuseläkkeelle 68 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden jälkeen. Vanhuuseläkkeen ja varhennetun vanhuuseläkkeen myöntämisen edellytyksenä on, ettei työntekijä enää ole siinä työsuhteessa, josta hän jää eläkkeelle. *Sen estämättä, mitä 8 §:n 3 momentissa ja edellä tässä momentissa säädetään, vakuutetun luottamustoimen jatkaminen ei estä aikaisemmin päättyneiden työsuhteiden perusteella karttuneen vanhuuseläkkeen myöntämistä.*

37 §

Työkyvyttömyyseläke julkisten alojen työeläkelakien mukaan myönnetyn eläkkeen perusteella

Työntekijällä on oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen, jos hänelle tämän lain alaisen työskentelyn päätyttyä on myönnetty myöhempään virka- tai työsuhteeseen perustuva työkyvyttömyyseläke:

- 1) valtion eläkelain 35 §:n 1 momentin 2 kohdan;
- 2) kunnallisen eläkelain 24 §:n 1 momentin 2 kohdan;
- 3) evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain 1 §:n edellä 1 kohdassa mainittuja säännöksiä vastaavien säännösten; tai
- 4) Kansaneläkelaitoksesta annetun lain 13 §:n edellä 1 kohdassa mainittuja säännöksiä vastaavien säännösten perusteella.

Työntekijällä on oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen myös silloin, kun hänen yksityisten alojen työeläkelakien mukaisen eläkkeensä määrä kuukaudessa on enintään 688,02 euroa ja hänelle tämän lain alaisen työskentelyn päätyttyä on myönnetty myöhempään virka- tai työsuhteeseen perustuva työkyvyttömyyseläke palvelussuhteen kestäessä alkaneen työkyvyttömyyden perusteella

- 1) valtion eläkelain 35 §:n 1 momentin 1 kohdan;
- 2) kunnallisen eläkelain 24 §:n 1 momentin 1 kohdan;
- 3) evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain 1 §:n edellä 1 kohdassa mainittuja säännöksiä vastaavien säännösten; tai
- 4) Kansaneläkelaitoksesta annetun lain 13 §:n edellä 1 kohdassa mainittuja säännöksiä vastaavien säännösten mukaan.

52 §

Työkyvyttömyyseläkkeen muuttuminen vanhuuseläkkeeksi

Työntekijällä on oikeus työkyvyttömyyseläkkeen aikana tehdyn työn perusteella ansaittuun eläkkeeseen hakemuksesta, aikai-

37 §

Työkyvyttömyyseläke julkisten alojen työeläkelakien mukaan myönnetyn eläkkeen perusteella

Työntekijällä on oikeus *tämän lain mukaiseen* työkyvyttömyyseläkkeeseen, jos hänelle on myönnetty työkyvyttömyyseläke:

- 1) kunnallisen eläkelain 24 §:n 1 momentin 2 kohdan perusteella;
- 2) valtion eläkelain 35 §:n 1 momentin 2 kohdan perusteella; tai
- 3) *valtion eläkelain 35 §:n 1 momentin 2 kohtaa soveltaen* evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain 6 §:n tai Kansaneläkelaitoksesta annetun lain 13 §:n perusteella.

Lisäksi työntekijällä on oikeus *tämän lain mukaiseen* työkyvyttömyyseläkkeeseen, jos hänelle on myönnetty työkyvyttömyyseläke julkisten alojen palvelussuhteen jatkuessa alkaneen työkyvyttömyyden perusteella kunnallisen eläkelain 24 §:n 1 momentin 1 kohdan tai valtion eläkelain 35 §:n 1 momentin 1 kohdan taikka viimeksi mainittua lainkohtaa soveltaen evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain 6 §:n tai Kansaneläkelaitoksesta annetun lain 13 §:n nojalla ja hänen yksityisten alojen työeläkelakien mukaisen karttuneen eläkkeensä määrä kuukaudessa on enintään 688,02 euroa.

52 §

Työkyvyttömyyseläkkeen muuttuminen vanhuuseläkkeeksi

Työntekijällä on oikeus työkyvyttömyyseläkkeen aikana tehdyn työn perusteella *karttuneeseen* eläkkeeseen hakemuksesta,

sintaan kuitenkin 63 vuoden iän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta lukien. Edellytyksenä on tällöin, ettei työntekijä ole enää siinä työsuhteessa, josta hän on siirtymässä eläkkeelle.

kun hänen työkyvyttömyyseläkkeensä muuttuu 1 momentin mukaisesti vanhuuseläkkeeksi, jos työntekijä ei ole enää siinä työsuhteessa, josta hän on siirtymässä vanhuuseläkkeelle. Jos työntekijä tekee työtä muun työeläkelain kuin tämän lain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen aikana tai tämän lain tai muun työeläkelain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen päätyttyä, työntekijällä on oikeus tämän työn perusteella karttuneeseen eläkkeeseen, kun hänelle myönnetään 11 §:ssä mainittu vanhuuseläke, varhennettu vanhuuseläke tai lykätty vanhuuseläke. Työntekijällä on oikeus edellä tarkoitetun työkyvyttömyyseläkkeen aikana tai sen päätyttyä tehdyn työn perusteella karttuneeseen eläkkeeseen myös, jos hänelle myönnetään aikaisemman työkyvyttömyyseläkkeen päättymisen jälkeen uusi työkyvyttömyyseläke, johon ei sovelleta, mitä 80 §:n 2 momentissa säädetään eläkkeen määräytymisestä entisin perustein.

76 §

Tulevan ajan eläkkeen perusteena olevat ansiot

Jos 1 momentissa tarkoitettu etuus on ansiotulojen puuttumisen tai niiden vähäisyyden vuoksi maksettu vähimmäispäivärahan suuruisena, tulevan ajan ansiota määrättäessä otetaan huomioon 523,61 euroa kuukaudessa. Jos etuus on työhön paluun vuoksi maksettu vähimmäispäivärahan suuruisena, tulevan ajan ansiota määrättäessä otetaan huomioon työntekijälle maksettu vähimmäispäiväraha.

81 §

Työkyvyttömyyseläkkeen kertakorotus

Työntekijän työkyvyttömyyseläkkeeseen lisätään kertakorotus sen kalenterivuoden alusta, johon mennessä eläkkeen alkamises-

76 §

Tulevan ajan eläkkeen perusteena olevat ansiot

Jos 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettu etuus on ansiotulojen puuttumisen tai niiden vähäisyyden vuoksi maksettu vähimmäispäivärahan suuruisena, tulevan ajan ansiota määrättäessä otetaan huomioon 523,61 euroa kuukaudessa. Jos etuus on työhön paluun vuoksi maksettu vähimmäispäivärahan määräisenä, tulevan ajan ansiota määrättäessä otetaan huomioon työntekijälle maksettu vähimmäispäiväraha.

81 §

Työkyvyttömyyseläkkeen kertakorotus

Työntekijän työkyvyttömyyseläkkeeseen lisätään kertakorotus sen kalenterivuoden alusta, johon mennessä eläkkeen alkamises-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

ta on kulunut viisi kalenterivuotta. Korotusta ei lisätä, jos työntekijä on korotusvuoden alussa täyttänyt 55 vuotta. Kertakorotusta ei lisätä kuntoutuskorotukseen.

ta on kulunut viisi kalenterivuotta. Korotusta ei lisätä, jos työntekijä on täyttänyt 56 vuotta. Kertakorotusta ei lisätä kuntoutuskorotukseen.

105 §

Päätös ja sen tiedoksianto

Oikeus tämän lain mukaiseen eläkkeeseen ja eläkkeen määrä ratkaistaan eläkelaitoksen antamalla päätöksellä. Toimivaltaisen eläkelaitoksen on ratkaistava eläkehakemus viipymättä, kun se on saanut tarpeelliset selvitykset.

Eläkelaitos ja Eläketurvakeskus antavat päätöksensä tiedoksi kirjeellä lähettämällä sen vastaanottajalle hänen ilmoittamaansa osoitteeseen.

Tarkemmat säännökset eläkelaitoksen ja Eläketurvakeskuksen päätöksen koneellisesta allekirjoittamisesta annetaan valtioneuvoston asetuksella.

106 §

Työskentelyä vain yksityisten alojen työeläkelakien mukaisilla aloilla

Työntekijän eläkehakemuksen käsittelee ja ratkaisee se eläkelaitos, jossa työntekijän eläketurva oli järjestetty eläketapahtumahetkellä tai viimeksi ennen eläketapahtumaa. Tämä eläkelaitos (*yksityisten alojen eläkelaitos*) maksaa myös muiden yksityisten alojen eläkelakien mukaisen eläkkeen ja hoitaa eläkkeeseen liittyvät eläkelaitoksen muut tehtävät. Lisäksi tämä eläkelaitos ratkaisee 74 §:ssä mainitun palkattoman ajan

105 §

Päätös ja sen tiedoksianto

Työntekijän oikeuden tämän lain mukaiseen eläkkeeseen ja eläkkeen määrän ratkaisee 106 §:ssä tarkoitettu yksityisten alojen ratkaiseva eläkelaitos antamalla asiasta päätöksen. Eläkelaitoksen on ratkaistava eläkehakemus viipymättä saatuaan tarpeelliset selvitykset. Jos työntekijä on ollut vakuutettuna sekä yksityisten alojen että julkisten alojen työeläkelakien mukaan, eläkeasiasta antaa päätösyhdistelmän 107 §:ssä tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena toimiva yksityisten alojen ratkaiseva eläkelaitos tai julkisten alojen eläkelaitos.

Yksityisten alojen ratkaiseva eläkelaitos ja Eläketurvakeskus antavat päätöksensä tiedoksi kirjeellä lähettämällä sen vastaanottajalle hänen ilmoittamaansa osoitteeseen.

Tarkemmat säännökset yksityisten alojen ratkaisevan eläkelaitoksen ja Eläketurvakeskuksen päätöksen koneellisesta allekirjoittamisesta annetaan valtioneuvoston asetuksella.

106 §

Työskentelyä vain yksityisten alojen työeläkelakien mukaisilla aloilla

Jos työntekijä on kuulunut vain yksityisten alojen työeläkelakien mukaiseen eläketurvaan, hänen eläkeasiansa ratkaisee se 1 §:n 3 momentissa tarkoitettu eläkelaitos, jossa hänen yksityisten alojen työeläkelakien mukaisia työansioitaan on vakuutettu määrältään eniten kahden viimeisen kalenterivuoden aikana (yksityisten alojen ratkaiseva eläkelaitos). Yksityisten alojen ratkaiseva eläkelaitos myös maksaa eläkkeen ja hoitaa

perusteella karttuneen eläkkeen sekä valtion varoista suoritettavasta eläkkeen korvaamisesta alle kolmivuotiaan lapsen hoidon tai opiskelun ajalta annetun lain mukaan karttuneen etuuden.

Jos eläkettä määrättäessä otetaan huomioon tuleva aika, 1 momentissa tarkoitettavat tehtävät hoitaa se eläkelaitos, jossa työntekijän eläketurva oli järjestetty eläketapahutumavuotta edeltävän kalenterivuoden lopussa tai viimeksi sitä ennen.

107 §

Työskentelyä sekä yksityisten että julkisten alojen työeläkelakien mukaisilla aloilla

Jos työntekijä on kuulunut sekä yksityisten alojen työeläkelain että 3 §:n 2 momentin 1, 2, 3 tai 5 kohdassa tarkoitettun lain mukaiseen eläketurvaan ja jos hänellä eläketapahtumahetkellä tai viimeksi ennen eläketapahtumaa oli järjestettynä eläketurva yksityisten alojen eläkelaitoksessa, tämä eläkelaitos (viimeinen eläkelaitos):

1) antaa omasta 106 §:n mukaisesta päätöksestään sekä edellä mainittujen julkisten alojen työeläkelakien mukaisesta eläketurvasta ja vastaavasta perhe-eläketurvasta huolehtivien eläkelaitosten (julkisten alojen eläkelaitos) päätöksistä päätösyhdistelmän; ja

2) maksaa päätösyhdistelmän mukaiset eläkkeet ja hoitaa eläkkeisiin liittyvät muut tehtävät.

Jos työntekijän eläketurva oli eläketapahtumahetkellä tai viimeksi ennen eläketapahtumaa järjestetty julkisten alojen eläkelaitoksessa, tämä hoitaa viimeisenä eläkelaitoksena 1 momentissa tarkoitettavat tehtävät myös yksityisten alojen eläkelakien mukaisen eläketurvan osalta.

Jos eläkettä määrättäessä otetaan huomioon tuleva aika, 1 momentissa tarkoitettavat tehtävät viimeisenä eläkelaitoksena hoitaa se yksityisten tai julkisten alojen eläkelai-

muut eläkelaitoksen tehtävät. Lisäksi se ratkaisee ja maksaa 74 §:ssä mainitun palkattoman ajan perusteella karttuneen eläkkeen sekä valtion varoista suoritettavasta eläkkeen korvaamisesta alle kolmivuotiaan lapsen hoidon tai opiskelun ajalta annetun lain mukaan karttuneen etuuden.

Vakuutettujen työansioiden määrästä riippumatta Merimieseläkekassa on yksityisten alojen ratkaiseva eläkelaitos vanhuus-, työkyvyttömyys- tai perhe-eläkeasiaa käsiteltäessä, jos työntekijällä on oikeus tai edunjättäjällä olisi ollut oikeus jäädä vanhuuseläkkeelle merimieseläkelain 8 §:n 2 momentissa säädetyssä alennetussa eläkeiässä.

107 §

Työskentelyä sekä yksityisten että julkisten alojen työeläkelakien mukaisilla aloilla

Jos työntekijä on kuulunut sekä yksityisten alojen työeläkelain että 3 §:n 2 momentin 1—3 tai 5 kohdassa tarkoitettun julkisten alojen työeläkelain mukaiseen eläketurvaan, työntekijä saa yksityisten alojen ja edellä mainittujen julkisten alojen työeläkelakien mukaisesta eläketurvastaan päätösyhdistelmän. Päätösyhdistelmän antava eläkelaitos (viimeinen eläkelaitos) myös maksaa päätösyhdistelmän mukaiset eläkkeet ja hoitaa eläkkeisiin liittyvät muut eläkelaitoksen tehtävät. Lisäksi viimeinen eläkelaitos ratkaisee ja maksaa 74 §:ssä mainitun palkattoman ajan perusteella karttuneen eläkkeen sekä valtion varoista suoritettavasta eläkkeen korvaamisesta alle kolmivuotiaan lapsen hoidon tai opiskelun ajalta annetun lain mukaan karttuneen etuuden.

Jos työntekijän työansioita on vakuutettu määrältään eniten kahden viimeisen kalenterivuoden aikana Suomen Pankin eläkesäännön, ortodoksisesta kirkosta annetun lain, Ahvenanmaan maakuntalain tai sellaisen muun eläkesäädöksen perusteella, jota toimeenpantaessa ei noudateta 1 momentissa tarkoitettua viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä, yksityisten alojen ratkaiseva eläkelaitos, julkisten alojen eläke-

tos, jossa työntekijän eläketurva oli järjestetty eläketapahtumavuotta edeltävän kalenterivuoden lopussa tai viimeksi sitä ennen.

Mitä 1, 2 ja 3 momentissa säädetään viimeisestä eläkelaitoksesta, ei sovelleta työkyvyttömyyseläkkeeseen, jos työntekijän eläketurva on järjestetty eläketapahtumavuotta edeltävän kalenterivuoden lopussa tai viimeksi sitä ennen julkisten alojen eläkelaitoksessa ja työntekijällä on tämän lain ja merimieseläkelain mukaisia ansioita yhteensä vähintään 12 566,70 euroa eläketapahtumavuotta edeltäneiden kahden kalenterivuoden aikana. Mitä 1, 2 ja 3 momentissa säädetään viimeisestä eläkelaitoksesta, ei sovelleta työkyvyttömyyseläkkeeseen myöskään, jos työntekijällä on eläketapahtumavuonna alkanut jatkuva julkisen puolen palvelus ja hänen eläketurvansa oli järjestetty eläketapahtumavuotta edeltävän kalenterivuoden lopussa tai viimeksi sitä ennen yksityisten alojen eläkelaitoksessa.

Jos osa-aikaeläke myönnetään samankaltaisesti sekä yksityisten että julkisten alojen eläkelain mukaisena, eläkkeen myöntävät yksityisten alojen eläkelaitos ja julkisten alojen eläkelaitokset erikseen.

laitos ja tässä momentissa tarkoitettua eläketurvaa toimeenpaneva eläkelaitos ratkaisevat kukin omalta osaltaan eläkeasian erikseen.

107 a §

Viimeisen eläkelaitoksen määräytyminen

Viimeinen eläkelaitos on se 106 §:ssä tarkoitettu eläkelaitos tai 107 §:n 1 momentissa tarkoitettujen julkisten alojen työeläkelakien mukaista eläketurvaa hoitava eläkelaitos, missä työntekijän työansioita on vakuutettu määrältään eniten kahden viimeisen kalenterivuoden aikana.

Vakuutettujen työansioiden määrästä riippumatta viimeinen eläkelaitos on vanhuus- tai perhe-eläkeasiaa käsiteltäessä julkisten alojen eläkelaitos, jos:

1) työntekijän virka- tai työsuhteeseen perustuva eläketurva on eläkehakemuksen vireille tullessa järjestetty vain 107 §:n 1 momentissa tarkoitettujen julkisten alojen työeläkelain mukaan tai työntekijä on säilyttänyt oikeutensa mainitun julkisten alojen työeläkelakien mukaiseen lisäeläkeosuuteen taikka henkilökohtaiseen eläkeikään; tai

2) edunjättäjän virka- tai työsuhteeseen perustuva eläketurva oli eläketapahtumahetkellä järjestetty vain 107 §:n 1 momentissa tarkoitetun julkisten alojen työeläkelain mukaan tai edunjättäjä oli säilyttänyt oikeutensa mainitun julkisten alojen työeläkelain mukaiseen lisäeläkeosuuteen taikka henkilökohtaiseen eläkeikään.

Vakuutettujen työansioden määrästä riippumatta viimeinen eläkelaitos on työkyvyttömyyseläkeasiaa käsiteltäessä julkisten alojen eläkelaitos, jos:

1) julkisten alojen eläkelaitos arvioi työntekijän oikeuden työkyvyttömyyseläkkeeseen julkisten alojen työ- ja virkasuhteen jatkussa alkaneen työkyvyttömyyden perusteella kunnallisen eläkelain 24 §:n 1 momentin 1 kohdan, valtion eläkelain 35 §:n 1 momentin 1 kohdan tai viimeksi mainittua lainkohtaa soveltaen evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain 6 §:n tai Kansaneläkelaitoksesta annetun lain 13 §:n nojalla;

2) työntekijä on säilyttänyt oikeutensa 1 kohdassa mainitun julkisten alojen työeläkelain mukaiseen lisäeläkeoikeuteen taikka henkilökohtaiseen eläkeikään; tai

3) kysymys on osatyökyvyttömyyseläkkeestä ja virka- tai työsuhteessa olevan työntekijän työeläketurva on eläketapahtumahetkellä järjestetty 107 §:n 1 momentissa tarkoitetun julkisten alojen työeläkelain mukaan.

Vakuutettujen työansioden määrästä riippumatta Merimieseläkekassa on viimeinen eläkelaitos vanhuus-, työkyvyttömyys- tai perhe-eläkeasiaa käsiteltäessä, jos työntekijällä on tai edunjättäjällä olisi ollut oikeus jäädä vanhuuseläkkeelle merimieseläkelain 8 §:n 2 momentissa säädettyssä alennetussa eläkeiässä eikä julkisten alojen eläkelaitos ole 2 tai 3 momentin perusteella viimeinen eläkelaitos.

Jos työntekijä, joka on ollut vakuutettuna sekä yksityisten että julkisten alojen työeläkelakien mukaan, hakee näiden lakien perusteella osa-aikaeläkettä samasta ajankohdasta, yksityisten alojen ratkaiseva eläkelaitos ja julkisten alojen eläkelaitos ratkaisevat kumpikin omalta osaltaan osa-aikaeläkeasian erikseen.

107 b §

Työansioihin luettavat ansiot

Määriteltäessä 106 §:n mukaista yksityisten alojen ratkaisevaa eläkelaitosta ja 107 a §:n mukaista viimeistä eläkelaitosta yksityisten alojen työeläkelakien mukaan vakuutettuihin työansioihin luetaan myös yrittäjän eläkelain ja maatalousyrittäjän eläkelain mukainen työtulo.

108 §

Neuvotteluvollisuus

Viimeisenä eläkelaitoksena toimivan julkisten alojen eläkelaitoksen on ennen päätöstään pyydettävä yksityisten alojen eläkelaitoksen arvio työntekijän työkyvystä, jos yksityisten alojen eläkelaitoksen eläkkeen määrä kuukaudessa ylittää 688,02 euroa ja julkisten alojen eläkelaitos viimeisenä eläkelaitoksena ratkaisee työntekijän oikeuden työkyvyttömyyseläkkeeseen:

- 1) valtion eläkelain 35 §:n 1 momentin 1 kohdan;
- 2) kunnallisen eläkelain 24 §:n 1 momentin 1 kohdan;
- 3) evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain edellä 1 kohdan säännöksiä vastaavien säännösten; tai
- 4) Kansaneläkelaitoksesta annetun lain 13 §:n edellä 1 kohdan säännöksiä vastaavien säännösten nojalla.

Jos yksityisten alojen eläkelaitos ja viimeinen eläkelaitos ovat tällöin eri mieltä työntekijän työkyvyn arvioinnista, ne ratkaisevat eläkeasian erikseen.

109 §

Eläkettä maksava eläkelaitos viimeisenä eläkelaitoksena

Eläkkeensaajalle vanhuus-, työkyvyttömyys- tai osa-aikaeläkettä maksava yksi-

108 §

Neuvotteluvollisuus

Viimeisenä eläkelaitoksena toimivan julkisten alojen eläkelaitoksen on ennen päätöstään pyydettävä yksityisten alojen ratkaisevan eläkelaitoksen arvio työntekijän työkyvystä, *jos julkisten alojen eläkelaitos ratkaisee työntekijän oikeuden työkyvyttömyyseläkkeeseen julkisten alojen palvelusuhteen jatkuessa alkaneen työkyvyttömyyden perusteella kunnallisen eläkelain 24 §:n 1 momentin 1 kohdan, valtion eläkelain 35 §:n 1 momentin 1 kohdan taikka viimeksi mainittua lainkohtaa soveltaen evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain 6 §:n tai Kansaneläkelaitoksesta annetun lain 13 §:n nojalla ja yksityisten alojen työeläkelakien mukaisen karttuneen eläkkeen määrä kuukaudessa ylittää 688,02 euroa.*

Jos yksityisten alojen ratkaiseva eläkelaitos ja julkisten alojen eläkelaitos ovat eri mieltä työntekijän työkyvyn arvioinnista, ne ratkaisevat kumpikin omalta osaltaan eläkeasian erikseen.

109 §

Eläkettä maksavan eläkelaitoksen toimivalta uutta eläkettä myönnettäessä

Eläkkeensaajalle vanhuus-, työkyvyttömyys- tai osa-aikaeläkettä maksava yksi-

tyisten tai julkisten alojen eläkelaitosta pidetään viimeisenä eläkelaitoksena silloinkin, kun eläkkeensaajalle myönnetään vanhuuseläke. Työkyvyttömyyseläkettä maksavaa eläkelaitosta pidetään viimeisenä eläkelaitoksena myös silloin, kun eläkkeensaajalle myönnetään uusi työkyvyttömyyseläke, jollei 107 §:n 4 momentista muuta johdu. Osa-aikaeläkkeen jälkeen myönnettävän työkyvyttömyyseläkeasian käsittelee osa-aikatyön vakuuttanut eläkelaitos siten kuin 106 ja 107 §:ssä tarkemmin säädetään.

Jos yksityisten alojen eläkelaitoksesta osa-aikaeläkettä saavan työntekijän osa-aikatyö on vakuutettu muussa yksityisten alojen eläkelaitoksessa kuin osa-aikaeläkettä maksavassa eläkelaitoksessa, työkyvyttömyyseläkeasian käsittelee se eläkelaitos, jossa osa-aikatyö on vakuutettu.

110 §

Sopimismahdollisuus

Eläkelaitokset voivat sopia, että viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä noudatetaan myös 107 §:n 4 tai 5 momentissa tarkoitettussa tilanteessa tai muussa tilanteessa, jossa sitä ei lain säännöksen mukaan olisi noudatettava. Eläkkeenhakijalle on tällöin ilmoitettava, missä eläkelaitoksessa hänen eläkeasiansa hoidetaan.

tyisten tai julkisten alojen eläkelaitos hoitaa viimeisen eläkelaitoksen tehtävät, kun eläke muuttuu vanhuuseläkkeeksi tai vanhuuseläkettä saavalle työntekijälle myönnetään uusi vanhuuseläke.

Jos yksityisten tai julkisten alojen eläkelaitos maksaa työkyvyttömyyseläkettä kuntoutustukena, sama eläkelaitos ratkaisee työkyvyttömyyseläkkeen jatkohakemuksen ja hoitaa muut eläkelaitoksen tehtävät työkyvyttömyyseläkeasiassa. Jos työntekijä hakee päättäneen työkyvyttömyyseläkkeensä jälkeen uudelleen työkyvyttömyyseläkettä ja tämä uusi eläke määräytyy entisin perustein, aikaisempaa työkyvyttömyyseläkettä maksanut eläkelaitos ratkaisee hakemuksen ja hoitaa muut eläkelaitoksen tehtävät työkyvyttömyyseläkeasiassa. Osa-aikaeläkettä saavan työntekijän työkyvyttömyyseläkettä koskevan hakemuksen ratkaisee kuitenkin osa-aikatyön vakuuttanut eläkelaitos.

Jos edunjättäjä sai kuollessaan yksityisten tai julkisten alojen eläkelaitoksen maksamaa eläkettä, eläkettä maksanut eläkelaitos ratkaisee edunjättäjän jälkeen myönnettävää perhe-eläkettä koskevan hakemuksen ja hoitaa muut perhe-eläkettä koskevat eläkelaitoksen tehtävät.

110 §

Sopimismahdollisuus

Jos eläkeasian käsittelyn kannalta on tarkoituksenmukaista, eläkelaitokset voivat yksittäistapauksessa sopia, että viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä noudatetaan tilanteessa, jossa sitä ei lain mukaan olisi noudatettava tai että viimeisen eläkelaitoksen tehtävät hoitaa muu eläkelaitos kuin 107 a §:n perusteella määräytyvä viimeinen eläkelaitos taikka että viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä ei eläkeasiassa noudateta.

Eläkkeenhakijalle on 1 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa ilmoitettava, mikä eläkelaitos käsittelee hänen eläkeasiansa.

111 §

Eläketurvakeskuksen ratkaisuväliltä ja tarkemmat säännökset

Edellä 106, 107 ja 109 §:ssä tarkoitettuna toimivaltaisen eläkelaitoksen määräytymisestä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

126 §

Aiheettomasti maksetun eläkkeen takaisinperintä

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, sovelletaan myös silloin, kun eläkelaitos on yksityisten alojen eläkelaitoksena tai 107 §:ssä tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena toimiessaan maksanut yksityisten alojen eläkelakien mukaista eläkettä aiheettomasti. Jos viimeinen eläkelaitos on maksanut aiheettomasti julkisten alojen eläkelakien mukaista eläkettä, takaisinperinnästä päättää asianomainen julkisten alojen eläkelaitos siten kuin sitä koskevassa laissa säädetään. Viimeinen eläkelaitos antaa takaisin perittävistä eläkkeistä päätösyhdistelmän ja perii takaisin perittävän määrän.

111 §

Eläketurvakeskuksen ratkaisuväliltä ja tarkemmat säännökset

Edellä 106, 107, 107 a, 108 ja 109 §:ssä tarkoitettuna toimivaltaisen eläkelaitoksen määräytymisestä ja tehtävistä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin myös siitä, miten 106 ja 107 a §:ssä tarkoitettuna vakuutettujen työansioiden kahden viimeisen kalenterivuoden tarkasteluaikat määräytyvät. Valtioneuvoston asetuksella voidaan myös säätää vakuutettujen työansioiden kahden viimeisen kalenterivuoden tarkasteluaikaa lyhyemmäksi tarkasteluaikasta silloin, kun vakuutettuja työansioita on kahden vuoden tarkasteluaikaa lyhyemmältä ajalta.

126 §

Aiheettomasti maksetun eläkkeen takaisinperintä

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, sovelletaan myös, jos eläkelaitos on yksityisten alojen ratkaisevana eläkelaitoksena tai 107 §:ssä tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena toimiessaan maksanut yksityisten alojen työeläkelakien mukaista eläkettä aiheettomasti. Jos viimeinen eläkelaitos on maksanut aiheettomasti julkisten alojen työeläkelakien mukaista eläkettä, takaisinperinnästä päättää asianomainen julkisten alojen eläkelaitos siten kuin takaisinperinnästä asianomaisessa julkisten alojen työeläkelaiissa säädetään. Viimeinen eläkelaitos antaa takaisin perittävistä eläkkeistä päätösyhdistelmän ja perii takaisin perittävän määrän.

129 §

Muutoksen hakeminen viimeisen eläkelaitoksen päätösyhdistelmään ja EU-päätösten yhteenvetoon

Eläkelaitoksen 107 §:ssä tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena antamaan päätösyhdistelmään sovelletaan, mitä tässä luvussa säädetään päätöksestä. Kun eläkelaitoksen päätös sisältyy 107 §:n 2 momentissa tarkoitettuna julkisten alojen eläkelaitoksen viimeisenä eläkelaitoksena antamaan päätösyhdistelmään, siihen haetaan muutosta ja valitusasia käsitellään siten kuin julkisten alojen eläkelaeissa säädetään.

129 §

Muutoksen hakeminen viimeisen eläkelaitoksen päätösyhdistelmään ja EU-päätösten yhteenvetoon

Eläkelaitoksen 107 §:ssä tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena antamaan päätösyhdistelmään sovelletaan, mitä tässä luvussa säädetään päätöksestä. Jos eläkelaitoksen päätös sisältyy julkisten alojen eläkelaitoksen viimeisenä eläkelaitoksena antamaan päätösyhdistelmään, siihen haetaan muutosta ja valitusasia käsitellään siten kuin julkisten alojen eläkelaeissa säädetään.

182 §

Työttömyysvakuutusrahaston maksu

Työttömyysetuuksien rahoituksesta annetussa laissa (555/1998) tarkoitettu työttömyysvakuutusrahasto maksaa Eläketurvakeskukselle maksun, jolla katetaan työttömyys- ja koulutusajan huomioon ottamisesta aiheutuvaa vastuuta ja kuluja:

4) evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain ja evankelis-luterilaisen kirkon perhe-eläkelain mukaista eläketurvaa hoitavalle kirkon keskusrahastolle;

182 §

Työttömyysvakuutusrahaston maksu

Työttömyysetuuksien rahoituksesta annetussa laissa (555/1998) tarkoitettu Työttömyysvakuutusrahasto maksaa Eläketurvakeskukselle maksun, jolla katetaan työttömyys- ja koulutusajan huomioon ottamisesta aiheutuvaa vastuuta ja kuluja:

4) evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain mukaista eläketurvaa hoitavalle Kirkon keskusrahastolle;

191 §

Sovellettavat säännökset

Tätä lakia toimeenpantaessa ei sovelleta, mitä vakuutusyhtiölain (1062/1979) 18 luvun 6, 6 b ja 6 c §:ssä, eläkesäätiölain 132, 132 a ja 132 c §:ssä tai vakuutuskassalain 165, 165 a ja 165 c §:ssä säädetään vaitiolovelvollisuudesta ja tietojen luovuttamisesta.

191 §

Sovellettavat säännökset

Tätä lakia toimeenpantaessa ei sovelleta, mitä vakuutusyhtiölain (521/2008) 30 luvun 1, 3 ja 4 §:ssä, eläkesäätiölain 132, 132 a ja 132 c §:ssä tai vakuutuskassalain 165, 165 a ja 165 c §:ssä säädetään vaitiolovelvollisuudesta ja tietojen luovuttamisesta.

203 §

Tietojen antaminen vakuutusyrittäjäryhmän sisällä

Työeläkevakuutusyhtiöllä ja sen asiamiehellä on salassapitosäännösten ja muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä oikeus luovuttaa samaan vakuutusyhtiölain 14 b luvussa tarkoitettuun vakuutusyrittäjäryhmään tai vakuutusyhtiölain 18 luvun 6 b §:n 2 momentissa tarkoitettuun taloudelliseen yhteenliittymään kuuluvalla toiselle yritykselle sellaisia vaitiolovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja, jotka ovat välttämättömiä tämän lain mukaisten tehtävien hoitamista varten.

203 §

Tietojen antaminen vakuutusyrittäjäryhmän sisällä

Työeläkevakuutusyhtiöllä ja sen asiamiehellä on salassapitosäännösten ja muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä oikeus luovuttaa samaan vakuutusyhtiölain 26 luvussa tarkoitettuun vakuutusyrittäjäryhmään tai vakuutusyhtiölain 30 luvun 3 §:n 2 momentissa tarkoitettuun taloudelliseen yhteenliittymään kuuluvalla toiselle yritykselle sellaisia vaitiolovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja, jotka ovat välttämättömiä tämän lain mukaisten tehtävien hoitamista varten.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2010.

Lain 37, 105—107, 107 a, 107 b ja 108—110 §, 111 §:n 3 momentti, 126 §:n 3 momentti ja 129 §:n 1 momentti tulevat kuitenkin voimaan 1 päivänä tammikuuta 2012 ja niitä sovelletaan eläkehakemukseen, joka tulee vireille mainittuna päivänä tai sen jälkeen. Edellä mainittujen lainkohtien sijasta sovelletaan kuitenkin ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleita vastaavia säännöksiä, jos työntekijällä ei ole työeläkelakien mukaisia työansioita vuoden 2004 jälkeen.

Lain 107 §:n estämättä viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä ei sovelleta, jos järjestelyn piiriin kuuluvista eläkelaitoksista toinen soveltaa ennen 1 päivää tammikuuta 2005 voimassa olleita työeläkelakien säännöksiä ja toinen soveltaa 1 päivänä tammikuuta 2005 tai sen jälkeen voimaan tulevia työeläkelakien säännöksiä, eivätkä nämä eläkelaitokset sovi viimeisen eläkelaitoksen järjestelyn noudattamisesta. Sama koskee tilannetta, jossa yksityisten alojen eläkelaitos olisi viimeinen eläkelaitos ja työntekijä hakee työkyvyttömyyseläkettä, joka myönnetään 52 §:n 3 momentin perusteella työkyvyttömyyseläkkeen sijaan vähentämättömä-

nä vanhuuseläkkeenä. Näissä tilanteissa tämän lain mukaisen eläkeoikeuden ja eläkkeen määrän ratkaisee tämän lain 106 §:n mukainen yksityisten alojen ratkaiseva eläkelaitos.

Lain 37 §:ssä, 76 §:n 3 momentissa ja 108 §:ssä mainitut rahamäärät vastaavat 96 §:ssä tarkoitetun palkkakertoimen arvoa yksi (1,000) vuonna 2004.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

2.

Laki**merimieseläkelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 22 päivänä joulukuuta 2006 annetun merimieseläkelain (1290/2006) 37 §, 52 §:n 2 momentti, 65 §:n 1 ja 2 kohta, 82 §:n 3 momentti, 87 §:n 1 momentti, 108 § ja 123 §:n 3 momentti, sekä
lisätään lakiin uusi 147 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

37 §

Työkyvyttömyyseläke julkisten alojen työeläkelakien mukaan myönnetyn eläkkeen perusteella

Työntekijällä on oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen, jos hänelle tämän lain alaisen työskentelyn päätyttyä on myönnetty myöhempään virka- tai työsuhteeseen perustuva työkyvyttömyyseläke:

- 1) valtion eläkelain 35 §:n 1 momentin 2 kohdan perusteella;
- 2) kunnallisen eläkelain 24 §:n 1 momentin 2 kohdan perusteella;
- 3) evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain 1 §:n edellä 1 kohdassa mainittuja säännöksiä vastaavien säännösten perusteella; tai
- 4) Kansaneläkelaitoksesta annetun lain 13 §:n edellä 1 kohdassa mainittuja säännöksiä vastaavien säännösten perusteella.

Työntekijällä on oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen myös silloin, kun hänen yksityisten alojen työeläkelakien mukaisen eläkkeensä määrä kuukaudessa on enintään

Ehdotus

37 §

Työkyvyttömyyseläke julkisten alojen työeläkelakien mukaan myönnetyn eläkkeen perusteella

Työntekijällä on oikeus tämän lain mukaiseen työkyvyttömyyseläkkeeseen, jos hänelle on myönnetty työkyvyttömyyseläke:

- 1) kunnallisen eläkelain 24 §:n 1 momentin 2 kohdan perusteella;
- 2) valtion eläkelain 35 §:n 1 momentin 2 kohdan perusteella; tai
- 3) valtion eläkelain 35 §:n 1 momentin 2 kohtaa soveltaen evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain 6 §:n tai Kansaneläkelaitoksesta annetun lain 13 §:n perusteella.

Lisäksi työntekijällä on oikeus tämän lain mukaiseen työkyvyttömyyseläkkeeseen, jos hänelle on myönnetty työkyvyttömyyseläke julkisten alojen palvelussuhteen jatkuessa

688,02 euroa ja hänelle tämän lain alaisen työskentelyn päätyttyä on myönnetty myöhempään virka- tai työsuhteeseen perustuva työkyvyttömyyseläke palvelussuhteen kestäessä alkaneen työkyvyttömyyden perusteella:

1) valtion eläkelain 35 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan;

2) kunnallisen eläkelain 24 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan;

3) evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain 1 §:n edellä 1 kohdassa mainittuja säännöksiä vastaavien säännösten mukaan; tai

4) Kansaneläkelaitoksesta annetun lain 13 §:n edellä 1 kohdassa mainittuja säännöksiä vastaavien säännösten mukaan.

52 §

Työkyvyttömyyseläkkeen muuttuminen vanhuuseläkkeeksi

Työntekijällä on oikeus työkyvyttömyyseläkkeen aikana tehdyn työn perusteella ansaittuun eläkkeeseen. Eläke myönnetään hakemuksesta, aikaisintaan kuitenkin 63 vuoden iän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta lukien. Edellytyksenä on tällöin, ettei työntekijä ole enää siinä työsuhteessa, josta hän on siirtymässä eläkkeelle.

alkaneen työkyvyttömyyden perusteella kunnallisen eläkelain 24 §:n 1 momentin 1 kohdan tai valtion eläkelain 35 §:n 1 momentin 1 kohdan taikka viimeksi mainittua lainkohtaa soveltaen evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain 6 §:n tai Kansaneläkelaitoksesta annetun lain 13 §:n nojalla ja hänen yksityisten alojen työeläkelakien mukaisen karttuneen eläkkeensä määrä kuukaudessa on enintään 688,02 euroa.

52 §

Työkyvyttömyyseläkkeen muuttuminen vanhuuseläkkeeksi

Työntekijällä on oikeus työkyvyttömyyseläkkeen aikana tehdyn työn perusteella karttuneeseen eläkkeeseen hakemuksesta, kun hänen työkyvyttömyyseläkkeensä muuttuu 1 momentin mukaisesti vanhuuseläkkeeksi, jos työntekijä ei ole enää siinä työsuhteessa, josta hän on siirtymässä vanhuuseläkkeelle. Jos työntekijä tekee työtä muun työeläkelain kuin tämän lain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen aikana tai tämän lain tai muun työeläkelain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen päätyttyä, työntekijällä on oikeus tämän työn perusteella karttuneeseen eläkkeeseen, kun hänelle myönnetään 8 §:ssä mainittu vanhuuseläke, varhennettu vanhuuseläke tai lykätty vanhuuseläke. Työntekijällä on oikeus edellä tarkoitetun työkyvyttömyyseläkkeen aikana tai sen päätyttyä tehdyn työn perusteella karttuneeseen eläkkeeseen myös, jos hänelle myönnetään työkyvyttömyyseläkkeen päättymisen jälkeen uusi työkyvyttömyyseläke, johon ei sovelleta, mitä 86 §:n 2 momentissa säädetään eläkkeen määräytymisestä entisin perustein.

65 §

Oikeus erityisiin karttumisprosentteihin

Eläkettä karttuu siten kuin 66—70 §:ssä säädetään edellyttäen, että:

1) työntekijä jää vanhuuseläkkeelle tämän lain alaisesta työsuhteesta;

2) työntekijällä on oikeus 10 §:n mukaisesti jäädä vanhuuseläkkeelle alennetussa eläkeiässä; tai

65 §

Oikeus erityisiin karttumisprosentteihin

Eläkettä karttuu siten kuin 66—70 §:ssä säädetään, jos:

1) työntekijä jää vanhuuseläkkeelle tämän lain alaisesta työsuhteesta 8 §:n 2 momentissa säädettyssä alennetussa eläkeiässä;

2) työntekijä jää vanhuuseläkkeelle tämän lain alaisesta työsuhteesta 8 §:n 1 momentissa säädettyssä iässä ja eläkekassa on 108 §:n perusteella toimivaltainen käsittelemään eläkehakemuksen; tai

82 §

Tulevan ajan eläkkeen perusteena olevat ansiot

Jos 1 momentissa tarkoitettu etuus on ansiotulojen puuttumisen tai niiden vähäisyyden vuoksi maksettu vähimmäispäivärahan suuruisena, tulevan ajan ansiota määrättäessä otetaan huomioon 523,61 euroa kuukaudessa. Jos etuus on työhön paluun vuoksi maksettu vähimmäispäivärahan suuruisena, tulevan ajan ansiota määrättäessä otetaan huomioon työntekijälle maksettu vähimmäispäiväraha.

82 §

Tulevan ajan eläkkeen perusteena olevat ansiot

Jos 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettu etuus on ansiotulojen puuttumisen tai niiden vähäisyyden vuoksi maksettu vähimmäispäivärahan suuruisena, tulevan ajan ansiota määrättäessä otetaan huomioon 523,61 euroa kuukaudessa. Jos etuus on työhön paluun vuoksi maksettu vähimmäispäivärahan suuruisena, tulevan ajan ansiota määrättäessä otetaan huomioon työntekijälle maksettu vähimmäispäiväraha.

87 §

Työkyvyttömyyseläkkeen kertakorotus

Työntekijän työkyvyttömyyseläkkeeseen lisätään kertakorotus sen kalenterivuoden alusta, johon mennessä eläkkeen alkamisesta on kulunut viisi kalenterivuotta. Korotusta ei lisätä, jos työntekijä on korotusvuoden alussa täyttänyt 55 vuotta. Kertakorotusta ei lisätä kuntoutuskorotukseen.

87 §

Työkyvyttömyyseläkkeen kertakorotus

Työntekijän työkyvyttömyyseläkkeeseen lisätään kertakorotus sen kalenterivuoden alusta, johon mennessä eläkkeen alkamisesta on kulunut viisi kalenterivuotta. Korotusta ei lisätä, jos työntekijä on täyttänyt 56 vuotta. Kertakorotusta ei lisätä kuntoutuskorotukseen.

108 §

Toimivaltainen eläkelaitos

Tämän lain mukainen toimivaltainen yksityisten alojen eläkelaitos ja viimeinen eläkelaitos sekä toimivaltaisen eläkelaitoksen tehtävät määräytyvät siten kuin työntekijän eläkelain 106—111 §:ssä ja mainitun lain 111 §:n 3 momentin nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa säädetään.

123 §

Aiheettomasti maksetun eläkkeen takaisinperintä

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, sovelletaan myös silloin, kun eläkekassa on yksityisten alojen eläkelaitoksena tai viimeisenä eläkelaitoksena toimiessaan maksanut yksityisten alojen eläkelakien mukaista eläkettä aiheettomasti. Jos eläkekassa viimeisenä eläkelaitoksena on maksanut aiheettomasti julkisten alojen eläkelakien mukaista eläkettä, takaisinperinnästä päättää asianomainen julkisten alojen eläkelaitos siten kuin sitä koskevassa laissa säädetään. Eläkekassa antaa viimeisenä eläkelaitoksena takaisin perittävistä eläkkeistä päätösyhdistelmän ja perii takaisin perittävän määrän.

108 §

Toimivaltainen eläkelaitos

Tämän lain mukainen toimivaltainen eläkelaitos ja sen tehtävät määräytyvät siten kuin työntekijän eläkelain 106, 107, 107 a, 107 b ja 108—111 §:ssä säädetään yksityisten alojen ratkaisevasta eläkelaitoksesta ja viimeisestä eläkelaitoksesta.

123 §

Aiheettomasti maksetun eläkkeen takaisinperintä

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, sovelletaan myös, jos eläkekassa on yksityisten alojen ratkaisevana eläkelaitoksena tai viimeisenä eläkelaitoksena toimiessaan maksanut yksityisten alojen työeläkelakien mukaista eläkettä aiheettomasti. Jos eläkekassa viimeisenä eläkelaitoksena on maksanut aiheettomasti julkisten alojen työeläkelakien mukaista eläkettä, takaisinperinnästä päättää asianomainen julkisten alojen eläkelaitos siten kuin takaisinperinnästä asianomaisessa julkisten alojen työeläkelaiissa säädetään. Eläkekassa antaa viimeisenä eläkelaitoksena takaisin perittävistä eläkkeistä päätösyhdistelmän ja perii takaisin perittävän määrän.

147 a §

Konkurssipesän vastuu eläkevakuutusmaksuista

Jos työnantaja asetetaan konkurssiin, työnantajan tähän lakiin perustuvat oikeudet ja velvollisuudet siirtyvät konkurssin alkamisesta lukien konkurssipesälle. Eläkevakuutusmaksut konkurssin ajalta maksaa konkurssipesä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2010.

Lain 37 §, 65 §:n 1 ja 2 kohta, 108 § ja 123 §:n 3 momentti tulevat kuitenkin voimaan 1 päivänä tammikuuta 2012 ja niitä sovelletaan eläkehakemukseen, joka tulee vireille mainittuna päivänä tai sen jälkeen. Edellä mainittujen lainkohtien sijasta sovelletaan kuitenkin ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleita vastaavia säännöksiä, jos työntekijällä ei ole työeläkelakien mukaisia vakuutettuja työansioita vuoden 2004 jälkeen.

Lain 108 §:n estämättä viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä ei sovelleta, jos järjestelyn piiriin kuuluvista eläkelaitoksista toinen soveltaa ennen 1 päivää tammikuuta 2005 voimassa olleita työeläkelakien säännöksiä ja toinen soveltaa 1 päivänä tammikuuta 2005 tai sen jälkeen voimaan tulevia työeläkelakien säännöksiä, eivätkä nämä eläkelaitokset sovi viimeisen eläkelaitoksen järjestelyn noudattamisesta. Sama koskee tilannetta, jossa yksityisten alojen eläkelaitos olisi viimeinen eläkelaitos ja työntekijä hakee työkyvyttömyyseläkettä, joka myönnetään 52 §:n 3 momentin perusteella työkyvyttömyyseläkkeen sijaan vähentämättömänä vanhuuseläkkeenä. Näissä tilanteissa tämän lain mukaisen eläkeoikeuden ja eläkkeen määrän ratkaisee työntekijän eläkelain 106 §:n mukainen yksityisten alojen ratkaiseva eläkelaitos.

Lain 37 §:ssä ja 82 §:n 3 momentissa mainitut rahamäärät vastaavat työntekijän eläkelain 96 §:ssä tarkoitetun palkkaker-toimen arvoa yksi (1,000) vuonna 2004.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

3.

Laki**yrittäjän eläkelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 22 päivänä joulukuuta 2006 annetun yrittäjän eläkelain (1272/2006) 2 §:n 1 momentin 2 kohta,
muutetaan 34 §, 49 §:n 2 momentti, 70 §:n 4 momentti, 75 §:n 1 momentti, 96 §, 107 §:n 3 momentti, 125 §:n 1 momentti ja 146 §:n 3 momentti,
 sellaisena kuin niistä on 34 § osaksi laissa 1099/2008, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

2 §

Keskeiset määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

2) *toimivaltaisella ja viimeisellä eläkeläitoksella* työntekijän eläkelain 107 §:ssä tarkoitettua viimeistä eläkelaitosta tai tämän lain 96 §:ssä tarkoitettua toimivaltaista eläkelaitosta;

34 §

Työkyvyttömyyseläke julkisten alojen työeläkelakien mukaan myönnetyn eläkkeen perusteella

Yrittäjällä on oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen, jos hänelle tämän lain alaisen työskentelyn päätyttyä on myönnetty myöhempään virka- tai työsuhteeseen perustuva työkyvyttömyyseläke:

1) valtion eläkelain (1295/2006) 35 §:n 1 momentin 2 kohdan;

Ehdotus

2 §

(kumotaan)

34 §

Työkyvyttömyyseläke julkisten alojen työeläkelakien mukaan myönnetyn eläkkeen perusteella

Yrittäjällä on oikeus tämän lain mukaiseen työkyvyttömyyseläkkeeseen, jos hänelle on myönnetty työkyvyttömyyseläke:

1) kunnallisen eläkelain (549/2003) 24 §:n 1 momentin 2 kohdan perusteella;

2) kunnallisen eläkelain (549/2003) 24 §:n 1 momentin 2 kohdan;

3) evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain (261/2008) 1 §:n edellä 1 kohdassa mainittuja säännöksiä vastaavien säännösten; tai

4) Kansaneläkelaitoksesta annetun lain (731/2001) 13 §:n edellä 1 kohdassa mainittuja säännöksiä vastaavien säännösten perusteella.

Yrittäjällä on oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen myös silloin, kun hänen yksityisten alojen työeläkelakien mukaisen eläkkeensä määrä kuukaudessa on enintään 688,02 euroa ja hänelle tämän lain alaisen työskentelyn päätyttyä on myönnetty myöhempään virka- tai työsuhteeseen perustuva työkyvyttömyyseläke palvelussuhteen kestäessä alkaneen työkyvyttömyyden perusteella:

1) valtion eläkelain 35 §:n 1 momentin 1 kohdan;

2) kunnallisen eläkelain 24 §:n 1 momentin 1 kohdan;

3) evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain 1 §:n edellä 1 kohdassa mainittuja säännöksiä vastaavien säännösten; tai

4) Kansaneläkelaitoksesta annetun lain 13 §:n edellä 1 kohdassa mainittuja säännöksiä vastaavien säännösten mukaan.

49 §

Työkyvyttömyyseläkkeen muuttuminen vanhuuseläkkeeksi

Yrittäjällä on oikeus työkyvyttömyyseläkkeen aikana tehdyn työn perusteella ansaittuun eläkkeeseen hakemuksesta, aikaisintaan kuitenkin 63 vuoden iän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta lukien.

2) valtion eläkelain (1295/2006) 35 §:n 1 momentin 2 kohdan perusteella; tai

3) *valtion eläkelain 35 §:n 1 momentin 2 kohtaa soveltaen* evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain (261/2008) 6 §:n tai Kansaneläkelaitoksesta annetun lain (731/2001) 13 §:n perusteella.

Lisäksi yrittäjällä on oikeus tämän lain mukaiseen työkyvyttömyyseläkkeeseen, jos hänelle on myönnetty työkyvyttömyyseläke julkisten alojen palvelussuhteen jatkuessa alkaneen työkyvyttömyyden perusteella kunnallisen eläkelain 24 §:n 1 momentin 1 kohdan tai valtion eläkelain 35 §:n 1 momentin 1 kohdan taikka viimeksi mainittua lainkohtaa soveltaen evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain 6 §:n tai Kansaneläkelaitoksesta annetun lain 13 §:n nojalla ja hänen yksityisten alojen työeläkelakien mukaisen karttuneen eläkkeensä määrä kuukaudessa on enintään 688,02 euroa.

49 §

Työkyvyttömyyseläkkeen muuttuminen vanhuuseläkkeeksi

Yrittäjällä on oikeus työkyvyttömyyseläkkeen aikana *harjoitetun yrittäjätoiminnan* perusteella *karttuneeseen* eläkkeeseen hakemuksesta, jos hänen työkyvyttömyyseläkkeensä muuttuu 1 momentin mukaisesti vanhuuseläkkeeksi. Jos yrittäjä harjoittaa yrittäjätoimintaa muun työeläkelain kuin tämän lain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen aikana tai tämän lain tai muun työeläkelain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen päätyttyä, yrittäjällä on oikeus tämän yrittäjätoiminnan perusteella *karttuneeseen* eläkkeeseen, jos hänelle myönnetään 8 §:ssä mainittu vanhuuseläke, varhennettu

vanhuuseläke tai lykätty vanhuuseläke. Yrittäjällä on oikeus edellä tarkoitetun työkyvyttömyyseläkkeen aikana tai sen päätyttyä harjoitetun yrittäjätoiminnan perusteella karttuneeseen eläkkeeseen myös, jos hänelle myönnetään työkyvyttömyyseläkkeen päättymisen jälkeen uusi työkyvyttömyyseläke, johon ei sovelleta, mitä 74 §:n 2 momentissa säädetään eläkkeen määräytymisestä entisin perustein.

70 §

Tulevan ajan eläkkeen perusteena olevat ansiot

Jos 1 momentissa tarkoitettu etuus on ansiotulojen puuttumisen tai niiden vähäisyyden vuoksi maksettu vähimmäispäivärahan suuruisena, tulevan ajan ansiota määrättäessä otetaan huomioon 523,61 euroa kuukaudessa. Jos etuus on työskentelyn vuoksi maksettu vähimmäispäivärahan suuruisena, tulevan ajan ansiota määrättäessä otetaan huomioon yrittäjälle maksettu vähimmäispäiväraha.

75 §

Työkyvyttömyyseläkkeen kertakorotus

Yrittäjän työkyvyttömyyseläkkeeseen lisätään kertakorotus sen kalenterivuoden alusta, johon mennessä eläkkeen alkamisesta on kulunut viisi kalenterivuotta. Korotusta ei lisätä, jos yrittäjä on korotusvuoden alussa täyttänyt 55 vuotta. Kertakorotusta ei lisätä kuntoutuskorotukseen.

96 §

Toimivaltainen eläkelaitos

Toimivaltainen eläkelaitos ja toimivaltaisen eläkelaitoksen tehtävät määräyty-

70 §

Tulevan ajan eläkkeen perusteena olevat ansiot

Jos 3 momentin 1 kohdassa tarkoitettu etuus on ansiotulojen puuttumisen tai niiden vähäisyyden vuoksi maksettu vähimmäispäivärahan suuruisena, tulevan ajan ansiota määrättäessä otetaan huomioon 523,61 euroa kuukaudessa. Jos etuus on työskentelyn vuoksi maksettu vähimmäispäivärahan suuruisena, tulevan ajan ansiota määrättäessä otetaan huomioon yrittäjälle maksettu vähimmäispäiväraha.

75 §

Työkyvyttömyyseläkkeen kertakorotus

Yrittäjän työkyvyttömyyseläkkeeseen lisätään kertakorotus sen kalenterivuoden alusta, johon mennessä eläkkeen alkamisesta on kulunut viisi kalenterivuotta. Korotusta ei lisätä, jos yrittäjä on täyttänyt 56 vuotta. Kertakorotusta ei lisätä kuntoutuskorotukseen.

96 §

Toimivaltainen eläkelaitos

Tämän lain mukainen toimivaltainen eläkelaitos ja sen tehtävät määräytyvät siten

Voimassa oleva laki

Ehdotus

vät siten kuin työntekijän eläkelain 106—111 §:ssä ja mainittua lakia koskevassa valtioneuvoston asetuksessa säädetään. Tällöin yrittäjä rinnastetaan sanotuissa säännöksissä tarkoitettuun työntekijään.

kuin työntekijän eläkelain 106, 107, 107 a, 107 b ja 108—111 §:ssä säädetään yksityisten alojen ratkaisevasta eläkelaitoksesta ja viimeisestä eläkelaitoksesta.

107 §

107 §

Aiheettomasti maksetun eläkkeen takaisinperintä

Aiheettomasti maksetun eläkkeen takaisinperintä

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, sovelletaan myös silloin, kun eläkelaitos on yksityisten alojen eläkelaitoksena tai viimeisenä eläkelaitoksena toimiessaan maksanut yksityisten alojen eläkelakien mukaista eläkettä aiheettomasti. Jos viimeinen eläkelaitos on maksanut aiheettomasti julkisten alojen eläkelakien mukaista eläkettä, takaisinperinnästä päättää asianomainen julkisten alojen eläkelaitos siten kuin sitä koskevassa laissa säädetään. Viimeinen eläkelaitos antaa takaisinperittävistä eläkkeistä päätösyhdistelmän ja perii takaisin perittävän määrän.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, sovelletaan myös, jos eläkelaitos on yksityisten alojen ratkaisevana eläkelaitoksena tai viimeisenä eläkelaitoksena toimiessaan maksanut yksityisten alojen eläkelakien mukaisista eläkkeistä aiheettomasti. Jos viimeinen eläkelaitos on maksanut aiheettomasti julkisten alojen työeläkelakien mukaista eläkettä, takaisinperinnästä päättää asianomainen julkisten alojen eläkelaitos siten kuin asianomaisessa julkisten alojen työeläkelaiissa säädetään. Viimeinen eläkelaitos antaa takaisinperittävistä eläkkeistä päätösyhdistelmän ja perii takaisin perittävän määrän.

125 §

125 §

Muutoksen hakeminen viimeisen eläkelaitoksen päätösyhdistelmään ja EU-päätösten yhteenvetoon

Muutoksen hakeminen viimeisen eläkelaitoksen päätösyhdistelmään ja EU-päätösten yhteenvetoon

Eläkelaitoksen viimeisenä eläkelaitoksena antamaan päätösyhdistelmään sovelletaan, mitä tässä luvussa säädetään päätöksestä. Kun eläkelaitoksen päätös sisältyy *työntekijän eläkelain 107 §:n 2 momentissa tarkoitettun* julkisten alojen eläkelaitoksen viimeisenä eläkelaitoksena antamaan päätösyhdistelmään, siihen haetaan muutosta ja valitusasia käsitellään siten kuin julkisten alojen eläkelaeissa säädetään.

Eläkelaitoksen viimeisenä eläkelaitoksena antamaan päätösyhdistelmään sovelletaan, mitä tässä luvussa säädetään päätöksestä. Jos eläkelaitoksen päätös sisältyy julkisten alojen eläkelaitoksen viimeisenä eläkelaitoksena antamaan päätösyhdistelmään, siihen haetaan muutosta ja valitusasia käsitellään siten kuin julkisten alojen eläkelaeissa säädetään.

146 §

Sovellettavat säännökset

Tätä lakia toimeenpantaessa ei sovelleta, mitä vakuutusyhtiölain (1062/1979) 18 luvun 6, 6 b ja 6 c §:ssä, vakuutuskassalain 165, 165 a ja 165 c §:ssä tai eläkesäätiölain (1774/1995) 132, 132 a ja 132 c §:ssä säädetään vaitiolovelvollisuudesta ja tietojen luovuttamisesta.

146 §

Sovellettavat säännökset

Tätä lakia toimeenpantaessa ei sovelleta, mitä vakuutusyhtiölain (521/2008) 30 luvun 1, 3 ja 4 §:ssä, vakuutuskassalain 165, 165 a ja 165 c §:ssä tai eläkesäätiölain (1774/1995) 132, 132 a ja 132 c §:ssä säädetään vaitiolovelvollisuudesta ja tietojen luovuttamisesta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2010.

Lain 34 ja 96 §, 107 §:n 3 momentti sekä 125 §:n 1 momentti tulevat kuitenkin voimaan 1 päivänä tammikuuta 2012 ja niitä sovelletaan eläkeasiaan, joka tulee vireille mainittuna päivänä tai sen jälkeen. Edellä mainittujen lainkohtien sijasta sovelletaan kuitenkin ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleita vastaavia säännöksiä, jos yrittäjällä ei ole työeläkelakien mukaisia vakuutettuja työansioita vuoden 2004 jälkeen. Kumottavaa 2 §:n 1 momentin 2 kohtaa sovelletaan 31 päivään joulukuuta 2011.

Lain 96 §:n estämättä viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä ei sovelleta, jos järjestelyyn piiriin kuuluvista eläkelaitoksista toinen soveltaa ennen 1 päivää tammikuuta 2005 voimassa olleita työeläkelakien säännöksiä ja toinen soveltaa 1 päivänä tammikuuta 2005 tai sen jälkeen voimaan tulevia työeläkelakien säännöksiä, eivätkä nämä eläkelaitokset sovi viimeisen eläkelaitoksen järjestelyn noudattamisesta. Sama koskee tilannetta, jossa yksityisten alojen eläkelaitos olisi viimeinen eläkelaitos, ja yrittäjä hakee työkyvyttömyyseläkettä, joka myönnetään 49 §:n 3 momentin perusteella työkyvyttömyyseläkkeen sijaan vähentämättömänä vanhuuseläkkeenä. Näissä tilanteissa tämän lain mukaisen eläkeoikeuden ja eläkkeen määrän ratkaisee työntekijän eläkelain 106 §:n mukainen yksityisten alojen ratkaiseva eläkelaitos.

Lain 34 §:ssä ja 70 §:n 4 momentissa mainitut rahamäärät vastaavat työntekijän eläkelain 96 §:ssä tarkoitetun palkkaker-toimen arvoa yksi (1,000) vuonna 2004.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimen-piteisiin.

4.

Laki**maatalousyrittäjän eläkelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 22 päivänä joulukuuta 2006 annetun maatalousyrittäjän eläkelain (1280/2006) 2 §:n 1 momentin 2 kohta, sekä
muutetaan 48 ja 91 § sekä 101 §:n 3 momentti, sellaisena kuin niistä on 48 § osaksi laissa 1101/2008, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

2 §

Keskeiset määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

2) *toimivaltaisella ja viimeisellä eläkelaitoksella* työntekijän eläkelain 107 §:ssä tarkoitettua viimeistä eläkelaitosta tai tämän lain 91 §:ssä tarkoitettua toimivaltaista eläkelaitosta;

48 §

Työkyvyttömyyseläke julkisten alojen työeläkelakien mukaan myönnetyn eläkkeen perusteella

Maatalousyrittäjällä on oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen, jos hänelle *tämän lain* alaisen työskentelyn päätyttyä on myönnetty myöhempään virka- tai työsuhteeseen perustuva työkyvyttömyyseläke:

- 1) valtion eläkelain (1295/2006) 35 §:n 1 momentin 2 kohdan;
- 2) kunnallisen eläkelain (549/2003) 24 §:n 1 momentin 2 kohdan;

Ehdotus

2 §

(kumotaan)

48 §

Työkyvyttömyyseläke julkisten alojen työeläkelakien mukaan myönnetyn eläkkeen perusteella

Maatalousyrittäjällä on oikeus *tämän lain mukaiseen* työkyvyttömyyseläkkeeseen, jos hänelle on myönnetty työkyvyttömyyseläke:

- 1) kunnallisen eläkelain (549/2003) 24 §:n 1 momentin 2 kohdan perusteella;
- 2) valtion eläkelain (1295/2006) 35 §:n 1 momentin 2 kohdan perusteella; tai

3) evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain (261/2008) 1 §:n edellä 1 kohdassa mainittuja säännöksiä vastaavien säännösten; tai

4) Kansaneläkelaitoksesta annetun lain (731/2001) 13 §:n edellä 1 kohdassa mainittuja säännöksiä vastaavien säännösten perusteella.

Maatalousyrittäjällä on oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen myös silloin, kun hänen yksityisten alojen työeläkelakien mukaisen eläkkeensä määrä kuukaudessa on enintään 688,02 euroa ja hänelle tämän lain alaisen työskentelyn päätyttyä on myönnetty myöhempään virka- tai työsuhteeseen perustuva työkyvyttömyyseläke palvelussuhteen kestäessä alkaneen työkyvyttömyyden perusteella:

1) valtion eläkelain 35 §:n 1 momentin 1 kohdan;

2) kunnallisen eläkelain 24 §:n 1 momentin 1 kohdan;

3) evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain 1 §:n edellä 1 kohdassa mainittuja säännöksiä vastaavien säännösten; tai

4) Kansaneläkelaitoksesta annetun lain 13 §:n edellä 1 kohdassa mainittuja säännöksiä vastaavien säännösten mukaan.

91 §

Toimivaltainen eläkelaitos

Toimivaltainen eläkelaitos ja toimivaltaisen eläkelaitoksen tehtävät määräytyvät siten kuin työntekijän eläkelain 106—111 §:ssä ja sanottua lakia koskevassa valtioneuvoston asetuksessa säädetään. Tällöin maatalousyrittäjä rinnastetaan sanoituissa säännöksissä tarkoitettuun työntekijään.

101 §

Aiheettomasti maksetun eläkkeen takaisinperintä

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, sovelletaan myös silloin, kun eläkelaitos on yksi-

3) valtion eläkelain 35 §:n 1 momentin 2 kohtaa soveltaen evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain (261/2008) 6 §:n tai Kansaneläkelaitoksesta annetun lain (731/2001) 13 §:n perusteella.

Lisäksi maatalousyrittäjällä on oikeus tämän lain mukaiseen työkyvyttömyyseläkkeeseen, jos hänelle on myönnetty työkyvyttömyyseläke julkisten alojen palvelussuhteen jatkuessa alkaneen työkyvyttömyyseläkkeen perusteella kunnallisen eläkelain 24 §:n 1 momentin 1 kohdan tai valtion eläkelain 35 §:n 1 momentin 1 kohdan perusteella taikka viimeksi mainittua lainkohtaa soveltaen evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain 6 §:n tai Kansaneläkelaitoksesta annetun lain 13 §:n nojalla ja hänen yksityisten alojen työeläkelakien mukaisen karttuneen eläkkeensä määrä kuukaudessa on enintään 688,02 euroa.

91 §

Toimivaltainen eläkelaitos

Tämän lain mukainen toimivaltainen eläkelaitos ja sen tehtävät määräytyvät siten kuin työntekijän eläkelain 106, 107, 107 a, 107 b ja 108—111 §:ssä säädetään yksityisten alojen ratkaisevasta eläkelaitoksesta ja viimeisestä eläkelaitoksesta.

101 §

Aiheettomasti maksetun eläkkeen takaisinperintä

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, sovelletaan myös, jos eläkelaitos on yksityisten

tyisten alojen eläkelaitoksena tai viimeisenä eläkelaitoksena toimiessaan maksanut yksityisten alojen eläkelakien mukaista eläkettä aiheettomasti. Jos viimeinen eläkelaitos on maksanut aiheettomasti julkisten alojen eläkelakien mukaista eläkettä, takaisinperinnästä päättää asianomainen julkisten alojen eläkelaitos siten kuin sitä koskevassa laissa säädetään. Viimeinen eläkelaitos antaa takaisin perittävistä eläkkeistä päätösyhdistelmän ja perii takaisin perittävän määrän.

alojen *ratkaisevana* eläkelaitoksena tai viimeisenä eläkelaitoksena toimiessaan maksanut yksityisten alojen työeläkelakien mukaista eläkettä aiheettomasti. Jos viimeinen eläkelaitos on maksanut aiheettomasti julkisten alojen työeläkelakien mukaista eläkettä, takaisinperinnästä päättää asianomainen julkisten alojen eläkelaitos siten kuin *takaisinperinnästä asianomaisessa julkisten alojen työeläkelaiissa* säädetään. Viimeinen eläkelaitos antaa takaisin perittävistä eläkkeistä päätösyhdistelmän ja perii takaisin perittävän määrän.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2010.

*Lain 48 ja 91 § sekä 101 §:n 3 momentti tulevat kuitenkin voimaan 1 päivänä tammikuuta 2012 ja niitä sovelletaan eläkeasi-
aan, joka tulee vireille mainittuna päivänä tai sen jälkeen. Edellä mainittujen lainkohtien sijasta sovelletaan kuitenkin ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleita vastaavia säännöksiä, jos maatalousyrittäjällä ei ole työeläkelakien mukaisia vakuutettuja työansioita vuoden 2004 jälkeen. Kumottavaa 2 §:n 1 momentin 2 kohtaa sovelletaan 31 päivään joulukuuta 2011.*

Lain 91 §:n estämättä viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä ei sovelleta, jos järjestelyn piiriin kuuluvista eläkelaitoksista toinen soveltaa ennen 1 päivää tammikuuta 2005 voimassa olleita työeläkelakien säännöksiä ja toinen soveltaa 1 päivänä tammikuuta 2005 tai sen jälkeen voimaan tulevia työeläkelakien säännöksiä, eivätkä nämä eläkelaitokset sovi viimeisen eläkelaitoksen järjestelyn noudattamisesta. Sama koskee tilannetta, jossa yksityisten alojen eläkelaitos olisi viimeinen eläkelaitos ja työntekijä hakee työkyvyttömyyseläkettä, joka myönnetään 58 §:n 4 kohdan perusteella työkyvyttömyyseläkkeen sijaan vähentämättömänä vanhuuseläkkeenä. Näissä tilanteissa tämän lain mukaisen eläkeoikeuden ja eläkkeen määrän ratkaisee työntekijän eläkelain 106 §:n mukainen yksityisten alojen ratkaiseva eläkelaitos.

Tämän lain 48 §:ssä mainittu rahamäärä vastaa työntekijän eläkelain 96 §:ssä tarkoitetun palkkakertoimen arvoa yksi (1,000) vuonna 2004.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

5.

Laki**kunnallisen eläkelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 13 päivänä kesäkuuta 2003 annetun kunnallisen eläkelain (549/2003) 24 §:n 1 momentin 3 kohta, 32 §:n 1 momentti, 52 §:n 4 momentti, 72 §:n otsikko ja 1 momentti, 103—106 §, 107 §:n otsikko sekä 1 ja 3 momentti, 136 §:n 2 momentti ja 153 §:n 4 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 32 §:n 1 momentti ja 72 §:n otsikko laissa 713/2004, 52 §:n 4 momentti, 72 §:n 1 momentti, 104—106 §, 107 §:n 3 momentti ja 153 §:n 4 momentti laissa 1293/2006, 103 § laissa 1188/2003 ja mainitussa laissa 713/2004 sekä 107 §:n 1 momentti laissa 1006/2007, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

24 §

Työkyvyttömyyseläke

Työntekijällä on oikeus saada työkyvyttömyyseläkettä:

3) jos hänelle on tämän lain alaisen palvelussuhteen päätyttyä myönnetty myöhemmän virka- tai työsuhteeseen taikka yrittäjätoimintaan perustuva työeläkelain mukainen työkyvyttömyyseläke.

32 §

Työkyvyttömyyseläkkeen muuttuminen vanhuuseläkkeeksi ja oikeus eläkkeen aikana karttuneeseen uuteen eläkkeeseen

Työkyvyttömyyseläke muuttuu vanhuuseläkkeeksi 63 vuoden iän täyttämistä seu-

Ehdotus

24 §

Työkyvyttömyyseläke

Työntekijällä on oikeus saada työkyvyttömyyseläkettä:

3) jos hänelle on myönnetty *muun julkisten alojen eläkelain taikka yksityisten alojen eläkelain mukainen työkyvyttömyyseläke, tai hänelle on tämän lain alaisen palvelussuhteen päätyttyä myönnetty myöhemmän virka- tai työsuhteeseen perustuva muun kuin edellä mainitun työeläkelain mukainen työkyvyttömyyseläke.*

32 §

Työkyvyttömyyseläkkeen muuttuminen vanhuuseläkkeeksi ja oikeus eläkkeen aikana karttuneeseen uuteen eläkkeeseen

Työkyvyttömyyseläke muuttuu vanhuuseläkkeeksi 63 vuoden iän täyttämistä seu-

raavan kuukauden alusta lukien. Tällöin osatyökyvyttömyyseläke muuttuu täyden työkyvyttömyyseläkkeen suuruiseksi vanhuuseläkkeeksi. Työkyvyttömyyseläkkeen aikana ansaittuun eläkkeeseen on oikeus hakemuksesta aikaisintaan 63 vuoden iän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta lukien edellyttäen, ettei työntekijä ole enää siinä palvelussuhteessa, josta hän on siirtymässä eläkkeelle, tai siitä ajankohdasta, jona työkyvyttömyyseläkkeen päätyttyä myönnetään sellainen uusi eläke, johon ei sovelleta 60 §:n säännöksiä.

raavan kuukauden alusta. Tällöin osatyökyvyttömyyseläke muuttuu täyden työkyvyttömyyseläkkeen suuruiseksi vanhuuseläkkeeksi. *Työeläkelakien mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen aikana tehdyn työn perusteella* ansaittuun eläkkeeseen on oikeus hakemuksesta aikaisintaan 63 vuoden iän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta, *jos* työntekijä ei ole enää siinä palvelussuhteessa, josta hän on siirtymässä eläkkeelle, tai siitä ajankohdasta, jona työkyvyttömyyseläkkeen päätyttyä myönnetään sellainen uusi eläke, *jota ei määrätä entisin perustein.*

52 §

Eläkkeeseen oikeuttavat etuudet

Jos eläkkeensaajalla on oikeus eläkkeeseen kahden tai useamman työeläkelain mukaan, 1—3 momentissa mainituista ansioista karttuneen eläkkeen osan käsittelee ja ratkaisee 7 luvussa tarkoitettu viimeinen eläkelaitos tai, jos viimeistä eläkelaitosta koskevia säännöksiä ei sovelleta, työntekijän eläkelain 106 §:n 1 momentissa tarkoitettu eläkelaitos, tai jos työntekijällä ei ole yksityisten alojen eläkelakien mukaan vakuutettuja työansioita, se eläkelaitos, jossa eläketurva on järjestetty viimeisen ansiotyön perusteella. Vastuu näiden etuuksien perusteella karttuneesta eläkkeestä jaetaan eläkelaitosten kesken siten kuin työntekijän eläkelain 178 §:ssä säädetään.

72 §

Ikäkorotus

Työkyvyttömyyseläkettä, osatyökyvyttömyyseläkettä tai kuntoutustukea korotetaan jäljempänä mainitulla kertoimella sen kalenterivuoden alusta, johon mennessä eläk-

52 §

Eläkkeeseen oikeuttavat etuudet

Jos eläkkeensaajalla on oikeus eläkkeeseen kahden tai useamman työeläkelain mukaan, 1—3 momentissa mainituista ansioista karttuneen eläkkeen osan käsittelee ja ratkaisee 7 luvussa tarkoitettu viimeinen eläkelaitos tai, jos viimeistä eläkelaitosta koskevia säännöksiä ei sovelleta, työntekijän eläkelain 106 §:ssä tarkoitettu eläkelaitos, tai jos työntekijällä ei ole yksityisten alojen eläkelakien mukaan vakuutettuja työansioita, se eläkelaitos, jossa eläketurva on järjestetty viimeisen ansiotyön perusteella. Vastuu näiden etuuksien perusteella karttuneesta eläkkeestä jaetaan eläkelaitosten kesken siten kuin työntekijän eläkelain 178 §:ssä säädetään.

72 §

Työkyvyttömyyseläkkeen kertakorotus

Työkyvyttömyyseläkkeeseen lisätään kertakorotus sen kalenterivuoden alusta, johon mennessä eläkkeen alkamisesta on kulunut viisi kalenterivuotta. Korotus määrä-

keen tai kuntoutustuen alkamisesta on kulunut viisi kalenterivuotta. Korotus määrätään sen mukaan, minkä ikäinen työntekijä on korotusvuoden alussa siten, että iän ollessa 24—26 vuotta korotusprosentti on 21. Korotusprosentti pienenee kutakin ikävuotta kohden 0,7 prosenttiyksiköllä. Iän ollessa yli 55 vuotta korotusta ei tehdä. Kertakorotusta ei lisätä kuntoutuskorotukseen.

tään työntekijän iän mukaan korotusvuoden alussa siten, että iän ollessa 24—26 vuotta korotusprosentti on 21. Korotusprosentti pienenee kutakin ikävuotta kohden 0,7 prosenttiyksiköllä. *Korotusta ei lisätä, jos työntekijä on täyttänyt 56 vuotta.* Kertakorotusta ei lisätä kuntoutuskorotukseen.

103 §

Viimeisen eläkelaitoksen tehtävät

Jos työntekijä on ollut sekä tämän lain että muun julkisten alojen eläkelain taikka yksityisten alojen eläkelain mukaisen eläketurvan piirissä ja jos hän eläketapahtumahetkellä tai viimeksi ennen eläketapahtumaa oli tämän lain piiriin kuuluvassa palvelussuhteessa, kunnallinen eläkelaitos (viimeinen eläkelaitos):

1) antaa omasta päätöksestään sekä muiden julkisten alojen eläkelakien ja yksityisten alojen eläkelakien mukaisesta eläketurvasta ja vastaavasta perhe-eläketurvasta huolehtivien eläkelaitosten päätöksistä päätösyhdistelmän; ja

2) hoitaa päätösyhdistelmän mukaisten eläkkeiden maksamisen ja eläkkeisiin liittyvät eläkelaitoksen muut tehtävät.

Jos työntekijän eläketurva oli eläketapahtumahetkellä tai viimeksi ennen eläketapahtumaa järjestetty muussa julkisten alojen eläkelaitoksessa tai yksityisten alojen eläkelaitoksessa, tämä eläkelaitos hoitaa viimeisenä eläkelaitoksena 1 momentissa tarkoitetut tehtävät myös tämän lain mukaisen eläketurvan osalta.

104 §

Työskentelyä julkisten ja yksityisten alojen työeläkelakien piirissä

Jos eläkkeen määrää laskettaessa otetaan huomioon tuleva aika, viimeinen eläkelaitos

103 §

Viimeisen eläkelaitoksen järjestely

Jos työntekijä on kuulunut sekä tämän lain että muun julkisten alojen työeläkelain taikka yksityisten alojen työeläkelain mukaiseen eläketurvaan, työntekijä saa edellä mainittujen työeläkelakien mukaisesta eläketurvastaan päätösyhdistelmän. *Päätösyhdistelmän antava eläkelaitos (viimeinen eläkelaitos) myös maksaa päätösyhdistelmän mukaiset eläkkeet ja hoitaa eläkkeisiin liittyvät muut tehtävät. Lisäksi viimeinen eläkelaitos ratkaisee ja maksaa valtion varoista suoritettavasta eläkkeen korvaamisesta alle kolmivuotiaan lapsen hoidon tai opiskelun ajalta annetun lain mukaan karttuneen etuuden.*

Jos työntekijän työansioita on vakuutettu määrältään eniten kahden viimeisen kalenterivuoden aikana Suomen Pankin eläkesäännön, ortodoksisesta kirkosta annetun lain, Ahvenanmaan maakuntalain tai sellaisen muun eläkesäädöksen perusteella, jota toimeenpantaessa ei noudateta 1 momentissa tarkoitettua viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä, kunnallinen eläkelaitos ratkaisee omalta osaltaan eläkeasian erikseen.

104 §

Kunnallinen eläkelaitos viimeisenä eläkelaitoksena

Kunnallinen eläkelaitos on viimeinen eläkelaitos, jos työntekijällä on tämän lain pii-

on sen estämättä, mitä 103 §:ssä säädetään, se julkisten tai yksityisten alojen eläkelaitos, jossa työntekijän eläketurva oli järjestetty eläketapahtumavuotta edeltävän kalenterivuoden lopussa tai viimeksi sitä ennen.

Mitä 1 momentissa ja 103 §:ssä säädetään viimeisestä eläkelaitoksesta, ei sovelleta työkyvyttömyyseläkkeeseen, jos työntekijän eläketurva on järjestetty eläketapahtumavuotta edeltävän kalenterivuoden lopussa tai viimeksi sitä ennen julkisten alojen eläkelaitoksessa ja työntekijällä on työntekijän eläkelain tai merimieseläkelain (1290/2006) mukaisia ansioita yhteensä vähintään 12 566,70 euroa eläketapahtumavuotta edeltäneen kahden kalenterivuoden aikana. Mitä 1 momentissa ja 103 §:ssä säädetään viimeisestä eläkelaitoksesta, ei sovelleta työkyvyttömyyseläkkeeseen myöskään, jos työntekijällä on eläketapahtumavuonna alkanut jatkuva kunnallinen palvelus ja hänen eläketurvansa oli järjestetty eläketapahtumavuotta edeltävän kalenterivuoden lopussa tai viimeksi sitä ennen yksityisten alojen eläkelaitoksessa tai muun julkisen alan eläkelaitoksessa.

Jos osa-aikaeläke myönnetään samanaikaisesti sekä tämän lain että muun julkisten alojen eläkelain tai yksityisten alojen eläkelain mukaisena, eläkkeen käsittelyyn ei sovelleta, mitä viimeisestä eläkelaitoksesta 103 §:ssä säädetään.

riin kuuluvia työansioita määrältään enemmän kuin muun julkisen alan eläkelain tai kaikkien yksityisten alojen eläkelakien mukaisia työansioita yhteensä kahden viimeisen kalenterivuoden aikana.

Työansioden määrästä riippumatta kunnallinen eläkelaitos on viimeinen eläkelaitos vanhuus- tai perhe-eläkeasiaa käsiteltäessä, jos:

1) työntekijän virka- tai työsuhteeseen perustuva eläketurva on eläkehakemuksen viereille tullessa järjestetty vain tämän lain mukaan tai työntekijä on säilyttänyt oikeutensa tämän tai muun julkisen alan eläkelain mukaiseen lisäeläkeosuuteen taikka henkilökohtaiseen tai ammatilliseen eläkeikään kunnallisen eläkelain alaisen palvelussuhteen yhdenjaksoisuuden perusteella;

2) edunjättäjän virka- tai työsuhteeseen perustuva eläketurva oli eläketapahtumahetkellä järjestetty vain tämän lain mukaan tai edunjättäjä oli säilyttänyt oikeutensa tämän tai muun julkisen alan eläkelain mukaiseen lisäeläkeosuuteen taikka henkilökohtaiseen tai ammatilliseen eläkeikään kunnallisen eläkelain alaisen palvelussuhteen yhdenjaksoisuuden perusteella.

Työansioden määrästä riippumatta kunnallinen eläkelaitos on viimeinen eläkelaitos työkyvyttömyyseläkeasiaa käsiteltäessä, jos työntekijän virka- tai työsuhteeseen perustuva eläketurva on eläketapahtumahetkellä järjestetty tämän lain mukaan tai työntekijä on säilyttänyt oikeutensa tämän lain mukaiseen lisäeläkeosuuteen taikka henkilökohtaiseen tai ammatilliseen eläkeikään kunnallisen eläkelain alaisen palvelussuhteen yhdenjaksoisuuden perusteella.

Jos työntekijä, joka on ollut sekä tämän lain että muun julkisten alojen työeläkelain tai yksityisten alojen työeläkelain mukaisessa palvelussuhteessa hakee osa-aikaeläkettä kahden tai useamman eläkelain mukaan samasta ajankohdasta, kunnallinen eläkelaitos ratkaisee omalta osaltaan osa-aikaeläkkeen erikseen.

105 §

Neuvotteluvelvollisuus

Jos kunnallinen eläkelaitos tässä luvussa tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena ratkaisee oikeuden työkyvyttömyyseläkkeeseen 24 §:n 1 momentin 1 kohdan nojalla ja jos yksityisten alojen eläkelaitoksen eläkkeen määrä kuukaudessa ylittää 688,02 euroa, kunnallisen eläkelaitoksen on ennen päätöstään pyydettävä yksityisten alojen eläkelaitokselta arvio eläkkeenhakijan työkyvystä. Jos kunnallinen eläkelaitos ja yksityisten alojen eläkelaitos ovat tällöin eläkkeenhakijan työkyvyn arvioinnista eri mieltä, yksityisten alojen eläkelakien piiriin kuuluvaan eläketurvaan ei sovelleta, mitä viimeisestä eläkelaitoksesta 103 §:n 1 momentissa säädetään.

106 §

Eläkettä maksava eläkelaitos viimeisenä eläkelaitoksena

Eläkkeensaajalle vanhuus-, työkyvyttömyys- tai osa-aikaeläkettä maksavaa yksityisten tai julkisten alojen eläkelaitosta pidetään viimeisenä eläkelaitoksena silloin, kun eläkkeensaajalle myönnetään vanhuuseläke. Työkyvyttömyys- tai työttömyyseläkettä maksavaa eläkelaitosta pidetään viimeisenä eläkelaitoksena myös silloin, kun eläkkeensaajalle myönnetään työkyvyttömyyseläke, jollei 104 §:n 2 momentista muuta johdu. Osa-aikaeläkkeen jälkeen myönnettävää työkyvyttömyyseläkeasiaa käsiteltäessä viimeinen eläkelaitos määräytyy kuitenkin siten kuin 103 ja 104 §:ssä säädetään.

105 §

Neuvotteluvelvollisuus

Jos kunnallinen eläkelaitos tässä luvussa tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena ratkaisee oikeuden työkyvyttömyyseläkkeeseen 24 §:n 1 momentin 1 kohdan nojalla ja yksityisten työeläkelakien mukaisen karttuneen eläkkeen määrä kuukaudessa ylittää 688,02 euroa, kunnallisen eläkelaitoksen on ennen päätöstään pyydettävä *työntekijän eläkelain 106 §:ssä tarkoitettulta* yksityisten alojen *ratkaisevalta* eläkelaitokselta arvio eläkkeenhakijan työkyvystä. Jos kunnallinen eläkelaitos ja yksityisten alojen eläkelaitos ovat tällöin eläkkeenhakijan työkyvyn arvioinnista eri mieltä, ne ratkaisevat kumpikin omalta osaltaan eläkeasian erikseen.

106 §

Kunnallinen eläkelaitos viimeisenä eläkelaitoksena uutta eläkettä myönnettäessä

Kunnallinen eläkelaitos on viimeinen eläkelaitos, jos se maksaa vanhuus-, työkyvyttömyys-, työttömyys tai osa-aikaeläkettä tai on maksanut työkyvyttömyyseläkettä, kuntoutustukea tai kuntoutusrahaa ja:

- 1) vanhuuseläkkeen saajalle myönnetään uusi vanhuuseläke;
- 2) eläke muuttuu vanhuuseläkkeeksi;
- 3) kuntoutustukea saava hakee jatkoeläkettä;
- 4) työkyvyttömyyseläkkeellä tai kuntoutustuella olleelle tai kuntoutusrahaa saaneelle myönnetään uusi eläke entisin perustein;
- 5) työttömyyseläkkeellä oleva hakee työkyvyttömyyseläkettä; tai
- 6) eläkettä saaneen edunjäntäjän jälkeen haetaan perhe-eläkettä.

Osa-aikaeläkettä saavan työntekijän työkyvyttömyyseläkettä koskevan hakemuksen ratkaisee kuitenkin osa-aikatyön vakuuttanut eläkelaitos.

107 §

Tarkemmat säännökset viimeisestä eläkelaitoksesta

Valtiovarainministeriön asetuksella säädetään tarkemmin viimeisestä eläkelaitoksesta ja sen tehtävistä tilanteissa, joissa 103, 104 ja 106 §:n mukaan useampi eläkelaitos voisi toimia viimeisenä eläkelaitoksena.

Viimeisen eläkelaitoksen järjestelyihin kuuluvat eläkelaitokset voivat sopia, että viimeisen eläkelaitoksen järjestelyjä noudatetaan myös 104 §:n 2 ja 3 momentissa säädettyissä tilanteissa tai muussa sellaisessa tilanteessa, jossa sitä ei lain säännöksen mukaan olisi noudatettava. Eläkkeenhakijalle on ilmoitettava, missä eläkelaitoksessa hänen eläkeasiansa hoidetaan.

136 §

Viimeisen eläkelaitoksen kustannukset

Jos 103 §:n 2 momentissa tarkoitettu eläkelaitos on viimeisenä eläkelaitoksena maksanut tämän lain mukaista eläkettä, nämä eläkekustannukset korkoineen korvataan sille siten kuin 1 momentissa säädetään.

107 §

Tarkemmat säännökset viimeisestä eläkelaitoksesta ja sopimismahdollisuus

Edellä 103—106 §:ssä tarkoitettun viimeisen eläkelaitoksen määräytymisestä ja tehtävistä säädetään tarkemmin valtiovarainministeriön asetuksella. Valtiovarainministeriön asetuksella säädetään tarkemmin myös siitä, miten 104 §:n 1 momentissa tarkoitettu työansioiden kahden viimeisen kalenterivuoden tarkastelu-aika määräytyy. Valtiovarainministeriön asetuksella voidaan myös säätää työansioiden kahden viimeisen kalenterivuoden tarkastelu-aikaa lyhyemmästä tarkasteluajasta, jos työansioita on kahden vuoden tarkastelu-aikaa lyhyemmältä ajalta.

Jos eläkeasian käsittelyn kannalta on tarkoituksenmukaista, eläkelaitokset voivat yksittäistapauksessa sopia, että viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä noudatetaan tilanteessa, jossa sitä ei lain mukaan olisi noudatettava tai että viimeisen eläkelaitoksen tehtävät hoitaa muu eläkelaitos kuin lain perusteella määräytyvä viimeinen eläkelaitos taikka että viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä ei eläkeasiassa noudateta. Eläkkeenhakijalle on tällöin ilmoitettava, mikä eläkelaitos käsittelee hänen eläkeasiansa.

136 §

Viimeisen eläkelaitoksen kustannukset

Jos 103 §:ssä tarkoitettu eläkelaitos on viimeisenä eläkelaitoksena maksanut tämän lain mukaista eläkettä, nämä eläkekustannukset korkoineen korvataan sille siten kuin 1 momentissa säädetään.

153 §

Muutoksen hakeminen

Kunnallisen eläkelaitoksen 7 luvussa tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena antamaan päätösyhdistelmään sovelletaan, mitä tässä luvussa säädetään päätöksestä. Kun kunnallisen eläkelaitoksen päätös sisältyy muun eläkelaitoksen 103 §:n 2 momentissa tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena antamaan päätösyhdistelmään, siihen haetaan muutosta ja valitusasia käsitellään siten kuin muussa julkisten alojen eläkelaisissa tai yksityisten alojen eläkelaisissa säädetään. Tällöin muun julkisten alojen eläkelaitoksen tai yksityisten alojen eläkelaitoksen on siltä osin kuin valitus koskee tämän lain mukaista eläketurvaa pyydettyä valituksesta kunnallisen eläkelaitoksen lausunto. Lausuntoa ei pyydetä, jos valitus koskee yksinomaan työkyvyn arviointia.

153 §

Muutoksen hakeminen

Kunnallisen eläkelaitoksen 7 luvussa tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena antamaan päätösyhdistelmään sovelletaan, mitä tässä luvussa säädetään päätöksestä. Jos kunnallisen eläkelaitoksen päätös sisältyy muun eläkelaitoksen 103 §:ssä tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena antamaan päätösyhdistelmään, siihen haetaan muutosta ja valitusasia käsitellään siten kuin muussa julkisten alojen eläkelaisissa tai yksityisten alojen eläkelaisissa säädetään. Tällöin muun julkisten alojen eläkelaitoksen tai yksityisten alojen eläkelaitoksen on pyydettyä valituksesta kunnallisen eläkelaitoksen lausunto siltä osin kuin valitus koskee tämän lain mukaista eläketurvaa. Lausuntoa ei pyydetä, jos valitus koskee yksinomaan työkyvyn arviointia.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2010.

Lain 24 §:n 1 momentin 3 kohta, 52 §:n 4 momentti, 103—107 §, 136 §:n 2 momentti ja 153 §:n 4 momentti tulevat kuitenkin voimaan 1 päivänä tammikuuta 2012 ja niitä sovelletaan eläkehakemukseen, joka tulee vireille mainittuna päivänä tai sen jälkeen. Edellä mainittujen lainkohtien sijasta sovelletaan kuitenkin ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleita vastaavia säännöksiä, jos työntekijällä ei ole työeläkelakien mukaisia työansioita vuoden 2004 jälkeen.

Lain 103 §:n estämättä viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä ei sovelleta, jos järjestelyn piiriin kuuluvista eläkelaitoksista toinen soveltaa ennen 1 päivää tammikuuta 2005 voimassa olleita työeläkelakien säännöksiä ja toinen soveltaa vuoden 2005 alusta tai sen jälkeen voimaan tulleita työeläkelakien säännöksiä, elleivät eläkelaitokset sovi viimeisen eläkelaitoksen järjestelyn noudattamisesta. Sama koskee tilannetta, jossa yksityisten alojen eläkelaitos olisi

viimeinen eläkelaitos ja työntekijä hakee työkyvyttömyyseläkettä, joka myönnetään edellä 32 §:n 2 momentin perusteella työkyvyttömyyseläkkeen sijaan vanhuuseläkkeenä.

Tämän lain 105 §:ssä mainittu rahamäärä vastaa työntekijän eläkelain 96 §:ssä tarkoitetun palkkakertoimen arvoa yksi (1,000) vuonna 2004.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

6.

Laki**valtion eläkelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 22 päivänä joulukuuta 2006 annetun valtion eläkelain (1295/2006) 36 §, 50 §:n 2 momentti, 63 §:n 3 momentti, 71 §:n 2 momentti, 109—112 §, 114 § sekä 163 §:n 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

36 §

Työkyvyttömyyseläke muun työeläkelain mukaan myönnetyn eläkkeen perusteella

Työntekijällä on oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen, jos hänelle on tämän lain mukaisen palveluksen päätyttyä myönnetty myöhempään virka- tai työsuhteeseen taikka yrittäjätoimintaan perustuva työkyvyttömyyseläke muun työeläkelain mukaan. Tällöin tämän lain mukainen työkyvyttömyyseläke myönnetään täytenä eläkkeenä tai osatyökyvyttömyyseläkkeenä sen mukaan kuin sen perusteena oleva eläke on myönnetty.

50 §

Työkyvyttömyyseläkkeen muuttuminen vanhuuseläkkeeksi ja oikeus työkyvyttömyyseläkkeen aikana karttuneeseen uuteen eläkkeeseen

Työntekijällä on oikeus työkyvyttömyyseläkkeen aikana tehdyn työn perusteella ansaittuun eläkkeeseen hakemuksesta *aikai-*

Ehdotus

36 §

Työkyvyttömyyseläke muun työeläkelain mukaan myönnetyn eläkkeen perusteella

Työntekijällä on oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen, jos hänelle on myönnetty *muun julkisten alojen eläkelain taikka yksityisten alojen mukainen työkyvyttömyyseläke*, tai hänelle on tämän lain mukaisen palveluksen päätyttyä myönnetty myöhempään virka- tai työsuhteeseen perustuva muun kuin edellä mainitun työeläkelain mukainen työkyvyttömyyseläke. Tällöin tämän lain mukainen työkyvyttömyyseläke myönnetään täytenä eläkkeenä tai osatyökyvyttömyyseläkkeenä sen mukaan kuin sen perusteena oleva eläke on myönnetty.

50 §

Työkyvyttömyyseläkkeen muuttuminen vanhuuseläkkeeksi ja oikeus työkyvyttömyyseläkkeen aikana karttuneeseen uuteen eläkkeeseen

Työntekijällä on oikeus työkyvyttömyyseläkkeen aikana tehdyn työn perusteella karttuneeseen eläkkeeseen hakemuksesta,

Voimassa oleva laki

Ehdotus

sintaan siitä ajankohdasta, jona työkyvyttömyyseläke muuttuu vanhuuseläkkeeksi, jolloin edellytyksenä on, ettei työntekijä ole enää siinä palveluksessa, josta hän on siirtymässä eläkkeelle.

jos hänen työkyvyttömyyseläkkeensä muuttuu 1 momentin mukaisesti vanhuuseläkkeeksi. Jos työntekijä tekee työtä muun työeläkelain kuin tämän lain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen aikana tai tämän lain tai muun työeläkelain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen päätyttyä, työntekijällä on oikeus tämän työn perusteella karttuneeseen eläkkeeseen, kun hänelle myönnetään 8 §:ssä mainittu vanhuuseläke, varhennettu vanhuuseläke tai lykätty vanhuuseläke. Työntekijällä on oikeus edellä tarkoitettun työkyvyttömyyseläkkeen aikana tai sen päätyttyä tehdyn työn perusteella karttuneeseen eläkkeeseen myös, jos hänelle myönnetään aikaisemman työkyvyttömyyseläkkeen päättymisen jälkeen uusi työkyvyttömyyseläke, johon ei sovelleta, mitä 67 §:n 2 momentissa säädetään eläkkeen määräämisestä entisin perustein.

63 §

Tulevan ajan eläkkeen perusteena olevat ansiot

Jos 1 momentissa tarkoitettu etuus on ansiotulojen puuttumisen tai niiden vähäisyyden vuoksi maksettu vähimmäispäivärahan suuruisena, tulevan ajan ansiota määrättäessä otetaan huomioon 523,61 euroa kuukaudessa. Jos etuus on työhön paluun vuoksi maksettu vähimmäispäivärahan suuruisena, tulevan ajan ansiota määrättäessä otetaan huomioon työntekijälle maksettu vähimmäispäiväraha.

71 §

Työkyvyttömyyseläkkeen kertakorotus

Kertakorotus lasketaan työntekijälle myönnetyn tämän lain mukaisen eläkkeen määrän perusteella. Korotus määrätään työnte-

63 §

Tulevan ajan eläkkeen perusteena olevat ansiot

Jos 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettu etuus on ansiotulojen puuttumisen tai niiden vähäisyyden vuoksi maksettu vähimmäispäivärahan suuruisena, tulevan ajan ansiota määrättäessä otetaan huomioon 523,61 euroa kuukaudessa. Jos etuus on työhön paluun vuoksi maksettu vähimmäispäivärahan suuruisena, tulevan ajan ansiota määrättäessä otetaan huomioon työntekijälle maksettu vähimmäispäiväraha.

71 §

Työkyvyttömyyseläkkeen kertakorotus

Kertakorotus lasketaan työntekijälle myönnetyn tämän lain mukaisen eläkkeen määrän perusteella. Korotus määrätään

kijän iän mukaan korotusvuoden alussa siten, että korotusprosentti on 21, jos työntekijä on korotusvuoden alussa 24—26-vuotias. Korotusprosentti pienenee kutakin ikävuotta kohden 0,7 prosenttiyksiköllä. Korotusta ei lisätä, jos työntekijä on korotusvuoden alussa täyttänyt 55 vuotta. Kertakorotusta ei lisätä kuntoutuskorotukseen.

109 §

Viimeisen eläkelaitoksen tehtävät

Jos työntekijä on ollut sekä tämän lain että muun julkisten tai yksityisten alojen eläkelain mukaisen eläketurvan piirissä ja jos hän eläketapahtumahetkellä tai viimeksi ennen eläketapahtumaa oli tämän lain piiriin kuuluvassa palveluksessa, Valtiokonttori viimeisenä eläkelaitoksena:

1) antaa omasta päätöksestään sekä muiden julkisten ja yksityisten alojen eläkelakien mukaisesta eläketurvasta ja vastaavasta perhe-eläketurvasta huolehtivien eläkelaitosten päätöksistä päätösyhdistelmän; ja

2) maksaa päätösyhdistelmän mukaiset eläkkeet ja hoitaa eläkkeisiin liittyvät muut tehtävät.

Jos työntekijän eläketurva on eläketapahtumahetkellä tai viimeksi ennen eläketapahtumaa järjestetty muussa julkisten alojen eläkelaitoksessa tai yksityisten alojen eläkelaitoksessa, tämä eläkelaitos hoitaa viimeisenä eläkelaitoksena 1 momentissa tarkoitettua tehtävää myös tämän lain mukaisen eläketurvan osalta.

110 §

Työskentelyä julkisten ja yksityisten alojen työeläkelakien piirissä

Jos eläkettä määrättäessä otetaan huomioon tuleva aika, 109 §:ssä tarkoitettua tehtävää viimeisenä eläkelaitoksena hoitaa se julkisten tai yksityisten alojen eläkelaitos,

työntekijän iän mukaan korotusvuoden alussa siten, että korotusprosentti on 21, jos työntekijä on korotusvuoden alussa 24—26-vuotias. Korotusprosentti pienenee kutakin ikävuotta kohden 0,7 prosenttiyksiköllä. Korotusta ei lisätä, jos työntekijä on korotusvuoden alussa täyttänyt 56 vuotta. Kertakorotusta ei lisätä kuntoutuskorotukseen.

109 §

Viimeisen eläkelaitoksen järjestely

Jos työntekijä on kuulunut sekä tämän lain että muun julkisten alojen työeläkelain taikka yksityisten alojen työeläkelain mukaiseen eläketurvaan, työntekijä saa edellä mainittujen työeläkelakien mukaisesta eläketurvastaan päätösyhdistelmän. Päätösyhdistelmän antava eläkelaitos (viimeinen eläkelaitos) myös maksaa päätösyhdistelmän mukaiset eläkkeet ja hoitaa eläkkeisiin liittyvät muut tehtävät. Lisäksi viimeinen eläkelaitos ratkaisee ja maksaa valtion varoista suoritettavasta eläkkeen korvaamisesta alle kolmivuotiaan lapsen hoidon tai opiskelun ajalta annetun lain mukaan karttuneen etuuden.

Jos työntekijän työansioita on vakuutettu määrältään eniten kahden viimeisen kalenterivuoden aikana Suomen Pankin eläkesäännön, ortodoksisesta kirkosta annetun lain, Ahvenanmaan maakuntalain tai sellaisen muun eläkesäädöksen perusteella, jota toimeenpantaessa ei noudateta 1 momentissa tarkoitettua viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä, Valtiokonttori ratkaisee omalta osaltaan eläkeasian erikseen.

110 §

Valtiokonttori viimeisenä eläkelaitoksena

Valtiokonttori on viimeinen eläkelaitos, jos työntekijällä on tämän lain piiriin kuuluvia työansioita määrältään enemmän kuin muun julkisten alojen eläkelain tai kaikkien yksityisten alojen eläkelakien mukaisia työ-

jossa työntekijän eläketurva oli järjestetty eläketapahtumavuotta edeltävän kalenterivuoden lopussa tai viimeksi sitä ennen.

Mitä 1 momentissa ja 109 §:ssä säädetään viimeisestä eläkelaitoksesta, ei sovelleta työkyvyttömyyseläkkeeseen, jos työntekijän eläketurva on järjestetty eläketapahtumavuotta edeltävän kalenterivuoden lopussa tai viimeksi sitä ennen Valtiokonttorissa tai muussa julkisten alojen eläkelaitoksessa ja työntekijällä on työntekijän eläkelain ja merimieseläkelain mukaisia ansioita yhteensä vähintään 12 566,70 euroa eläketapahtumavuotta edeltäneen kahden kalenterivuoden aikana. Mitä 1 momentissa ja 109 §:ssä säädetään viimeisestä eläkelaitoksesta, ei sovelleta työkyvyttömyyseläkkeeseen myöskään, jos työntekijällä on eläketapahtumavuonna alkanut jatkuva tämän lain mukainen palvelus ja hänen eläketurvansa oli järjestetty eläketapahtumavuotta edeltävän kalenterivuoden lopussa tai viimeksi sitä ennen yksityisten alojen eläkelaitoksessa tai muun julkisen alan eläkelaitoksessa kuin Valtiokonttorissa.

Jos osa-aikaeläke myönnetään samanaikaisesti sekä tämän lain että muiden julkisten tai yksityisten alojen eläkelain mukaisena, eläkkeen myöntävät eläkelaitokset erikseen.

111 §

Neuvotteluvollisuus

Jos Valtiokonttori toimii viimeisenä eläkelaitoksena, sen on ennen päätöstään pyydetävä yksityisten alojen eläkelaitoksen ar-

ansioita yhteensä kahden viimeisen kalenterivuoden aikana.

Työansioden määrästä riippumatta Valtiokonttori on viimeinen eläkelaitos vanhuus- tai perhe-eläkeasiaa käsiteltäessä, jos:

1) työntekijän virka- tai työsuhteeseen perustuva eläketurva on eläkehakemuksen viereille tullessa järjestetty vain tämän lain mukaan tai työntekijä on säilyttänyt oikeutensa tämän lain tai muun julkisen alan eläkelain mukaiseen lisäeläkeosuuteen taikka henkilökohtaiseen eläkeikään tai erityiseläkeikään valtion eläkelain mukaisen palveluksen yhdenjaksoisuuden perusteella;

2) edunjättäjän virka- tai työsuhteeseen perustuva eläketurva oli eläketapahtumahetkellä järjestetty vain tämän lain mukaan tai edunjättäjä oli säilyttänyt oikeutensa tämän tai muun julkisen alan eläkelain mukaiseen lisäeläkeosuuteen taikka henkilökohtaiseen eläkeikään tai erityiseläkeikään valtion eläkelain mukaisen palveluksen yhdenjaksoisuuden perusteella.

Työansioden määrästä riippumatta Valtiokonttori on viimeinen eläkelaitos työkyvyttömyyseläkeasiaa käsiteltäessä, jos työntekijän virka- tai työsuhteeseen perustuva eläketurva on eläketapahtumahetkellä järjestetty tämän lain mukaan tai työntekijä on säilyttänyt oikeutensa tämän lain mukaiseen lisäeläkeosuuteen taikka henkilökohtaiseen eläkeikään tai erityiseläkeikään valtion eläkelain mukaisen palveluksen yhdenjaksoisuuden perusteella.

Jos työntekijä, joka on ollut sekä tämän lain että muun julkisten alojen työeläkelain tai yksityisten alojen työeläkelain mukaisessa palveluksessa, hakee osa-aikaeläkettä kahden tai useamman eläkelain mukaan samasta ajankohdasta, Valtiokonttori ratkaisee omalta osaltaan osa-aikaeläkkeen erikseen.

111 §

Neuvotteluvollisuus

Jos Valtiokonttori tässä luvussa tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena ratkaisee oikeuden työkyvyttömyyseläkkeeseen tämän

vio työntekijän työkyvystä, jos yksityisten alojen eläkelaitoksen eläkkeen määrä ylittää 688,02 euroa kuukaudessa ja Valtiokonttori viimeisenä eläkelaitoksena ratkaisee työntekijän oikeuden työkyvyttömyyseläkkeeseen tämän lain 35 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan.

Jos Valtiokonttori ja yksityisten alojen eläkelaitos ovat tällöin eri mieltä työntekijän työkyvyn arvioinnista, ne ratkaisevat eläkeasian erikseen.

112 §

Eläkettä maksava eläkelaitos viimeisenä eläkelaitoksena

Eläkkeensaajalle vanhuus-, työkyvyttömyys- tai osa-aikaeläkettä maksavaa eläkelaitosta pidetään viimeisenä eläkelaitoksena silloinkin, kun eläkkeensaajalle myönnetään vanhuuseläke. Eläkkeensaajalle osa-aikaeläkettä tai työkyvyttömyyseläkettä maksavaa eläkelaitosta pidetään viimeisenä eläkelaitoksena myös silloin, kun eläkkeensaajalle myönnetään uusi työkyvyttömyyseläke, jollei tämän lain 110 §:n 2 momentista muuta johdu. Osa-aikaeläkkeen jälkeen myönnettävää työkyvyttömyyseläkeasiaa käsiteltäessä viimeinen eläkelaitos määräytyy kuitenkin siten kuin 109 ja 110 §:ssä säädetään.

114 §

Tarkemmat säännökset viimeisestä eläkelaitoksesta

Eläkelaitokset voivat sopia, että viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä noudatetaan myös 110 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettussa tilanteessa tai muussa tilanteessa, jossa sitä ei

lain 35 §:n 1 momentin 1 kohdan nojalla ja yksityisten alojen työeläkelakien mukaisen karttuneen eläkkeen määrä kuukaudessa ylittää 688,02 euroa, Valtiokonttorin on ennen päätöstään pyydettävä työntekijän eläkelain 106 §:ssä tarkoitettulta yksityisten alojen ratkaisevalta eläkelaitokselta arvio eläkkeenhakijan työkyvystä.

Jos Valtiokonttori ja yksityisten alojen eläkelaitos ovat tällöin eläkkeenhakijan työkyvyn arvioinnista eri mieltä, ne ratkaisevat eläkeasian erikseen.

112 §

Valtiokonttori viimeisenä eläkelaitoksena uutta eläkettä myönnettäessä

Valtiokonttori on viimeinen eläkelaitos, jos se maksaa vanhuus-, työkyvyttömyys- tai osa-aikaeläkettä tai on maksanut työkyvyttömyyseläkettä, kuntoutustukea tai kuntoutusrahaa ja:

1) vanhuuseläkkeen saajalle myönnetään uusi vanhuuseläke;

2) eläke muuttuu vanhuuseläkkeeksi;

3) kuntoutustukea saava hakee jatkoeläkettä;

4) työkyvyttömyyseläkkeellä tai kuntoutustuella olleelle tai kuntoutusrahaa saaneelle myönnetään uusi eläke entisin perustein; tai

5) eläkettä saaneen edunjättäjän jälkeen haetaan perhe-eläkettä.

Osa-aikaeläkettä saavan työntekijän työkyvyttömyyseläkettä koskevan hakemuksen ratkaisee kuitenkin osa-aikatyön vakuuttanut eläkelaitos.

114 §

Tarkemmat säännökset viimeisestä eläkelaitoksesta ja sopimismahdollisuus

Jos eläkeasian käsittelyn kannalta on tarkoituksenmukaista, eläkelaitokset voivat yksittäistapauksessa sopia, että viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä noudatetaan tilan-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

lain säännöksen mukaan olisi noudatettava. Eläkkeenhakijalle on tällöin ilmoitettava, missä eläkelaitoksessa hänen eläkeasiansa hoidetaan.

Jos syntyy epäselvyyttä siitä, mikä eläkelaitos on toimivaltainen käsittelemään eläkehakemuksen, Eläketurvakeskus ratkaisee asian eläkelaitoksen pyynnöstä. Eläketurvakeskuksen tässä asiassa antamaan päätökseen ei saa hakea muutosta.

Edellä 109 ja 112 §:ssä tarkoitettu toimivaltainen eläkelaitoksen määräytymisestä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

163 §

Muutoksen hakeminen viimeisen eläkelaitoksen päätösyhdistelmään ja EU-päätösten yhteenvetoon

Valtiokonttorin 7 luvussa tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena antamaan päätösyhdistelmään sovelletaan, mitä tässä luvussa säädetään päätöksestä. Kun Valtiokonttorin päätös sisältyy muun eläkelaitoksen 109 §:n 2 momentissa tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena antamaan päätösyhdistelmään, siihen haetaan muutosta ja valitusasia käsitellään siten kuin muussa julkisten alojen eläkelaisissa tai yksityisten alojen eläkelaisissa säädetään. Tällöin muun julkisten alojen eläkelaitoksen tai yksityisten alojen eläkelaitoksen on siltä osin kuin valitus koskee tämän lain mukaista eläke-

teessa, jossa sitä ei lain mukaan olisi noudatettava tai että viimeisen eläkelaitoksen tehtävät hoitaa muu eläkelaitos kuin lain perusteella määräytyvä viimeinen eläkelaitos taikka että viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä ei eläkeasiassa noudateta. Eläkkeenhakijalle on tällöin ilmoitettava, missä eläkelaitoksessa hänen eläkeasiansa hoidetaan.

Jos syntyy epäselvyyttä siitä, mikä eläkelaitos on tämän luvun säännösten mukaan toimivaltainen käsittelemään eläkehakemuksen, Eläketurvakeskus ratkaisee asian eläkelaitoksen pyynnöstä. Eläketurvakeskuksen tässä asiassa antamaan päätökseen ei saa hakea muutosta.

Edellä 109—112 §:ssä tarkoitettu viimeisen eläkelaitoksen määräytymisestä ja tehtävistä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin myös siitä, miten 110 §:n 1 momentissa tarkoitettu työansioiden kahden vuoden tarkastelu-aika määräytyy. Valtioneuvoston asetuksella voidaan myös säätää työansioiden kahden vuoden tarkastelu-aikaa lyhyemmästä tarkasteluajasta silloin, jos työansioita on kahden vuoden tarkastelu-aikaa lyhyemmältä ajalta.

163 §

Muutoksen hakeminen viimeisen eläkelaitoksen päätösyhdistelmään ja EU-päätösten yhteenvetoon

Valtiokonttorin 7 luvussa tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena antamaan päätösyhdistelmään sovelletaan, mitä tässä luvussa säädetään päätöksestä. Jos Valtiokonttorin päätös sisältyy muun eläkelaitoksen 109 §:ssä tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena antamaan päätösyhdistelmään, siihen haetaan muutosta ja valitusasia käsitellään siten kuin muussa julkisten alojen eläkelaisissa tai yksityisten alojen eläkelaisissa säädetään. Tällöin muun julkisten alojen eläkelaitoksen tai yksityisten alojen eläkelaitoksen on pyydettävä valituksesta Valtiokonttorin lausunto siltä osin kuin valitus

turvaa, pyydettyä valituksesta Valtiokonttorin lausunto. Lausuntoa ei pyydetä, jos valitus koskee yksinomaan työkyvyn arviointia.

koskee tämän lain mukaista eläketurvaa. Lausuntoa ei pyydetä, jos valitus koskee yksinomaan työkyvyn arviointia.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2010.

Lain 36, 109—112 ja 114 §:ää sekä 163 §:n 1 momentti tulevat kuitenkin voimaan 1 päivänä tammikuuta 2012 ja niitä sovelletaan eläkehakemukseen, joka tulee vireille mainittuna päivänä tai sen jälkeen. Edellä mainittujen lainkohtien sijasta sovelletaan kuitenkin ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleita vastaavia säännöksiä, jos työntekijällä ei ole työeläkelakien mukaisia työansioita vuoden 2004 jälkeen.

Lain 109 §:n estämättä viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä ei sovelleta, jos järjestelyn piiriin kuuluvista eläkelaitoksista toinen soveltaa ennen 1 päivää tammikuuta 2005 voimassa olleita työeläkelakien säännöksiä ja toinen soveltaa vuoden 2005 alusta tai sen jälkeen voimaan tulleita työeläkelakien säännöksiä, elleivät eläkelaitokset sovi viimeisen eläkelaitoksen järjestelyn noudattamisesta. Sama koskee tilannetta, jossa yksityisten alojen eläkelaitos olisi viimeinen eläkelaitos ja työntekijä hakee työkyvyttömyyseläkettä, joka myönnetään edellä 50 §:n 3 momentin perusteella työkyvyttömyyseläkkeen sijaan vanhuuseläkkeenä.

Tämän lain 111 §:ssä mainittu rahamäärä vastaa työntekijän eläkelain 96 §:ssä tarkoitetun palkkakertoimen arvoa yksi (1,000) vuonna 2004.

Ennen lain täytäntöönpanoa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

7.

Laki**evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 18 päivän huhtikuuta 2008 annetun evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain
 (261/2008) 19—22 § ja 24 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

19 §

Viimeisen eläkelaitoksen tehtävät

Jos työntekijä on ollut sekä tämän lain että muun julkisten tai yksityisten alojen eläkelain mukaisen eläketurvan piirissä ja jos hän eläketapahtumahetkellä tai viimeksi ennen eläketapahtumaa oli 2 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettussa palveluksessa, Kirkon keskusrahasto viimeisenä eläkelaitoksena:

1) antaa omasta päätöksestään sekä muiden julkisten ja yksityisten alojen eläkelakien mukaisesta eläketurvasta ja vastaavasta perhe-eläketurvasta huolehtivien eläkelaitosten päätöksistä päätösyhdistelmän; ja

2) hoitaa päätösyhdistelmän mukaisten eläkkeiden maksamisen ja eläkkeisiin liittyvät eläkelaitoksen muut tehtävät.

Jos työntekijän eläketurva oli eläketapahtumahetkellä tai viimeksi ennen eläketapahtumaa järjestetty muussa julkisten alojen eläkelaitoksessa tai yksityisten alojen eläkelaitoksessa, tämä eläkelaitos hoitaa viimeisenä eläkelaitoksena 1 momentissa tarkoitettut tehtävät myös tämän lain mukaisen eläketurvan osalta.

Ehdotus

19 §

Viimeisen eläkelaitoksen järjestely

Jos työntekijä on kuulunut sekä tämän lain että muun julkisten alojen työeläkelain taikka yksityisten alojen työeläkelain mukaiseen eläketurvaan, työntekijä saa edellä mainittujen työeläkelakien mukaisesta eläketurvastaan päätösyhdistelmän. Päätösyhdistelmän antava eläkelaitos (viimeinen eläkelaitos) myös maksaa päätösyhdistelmän mukaiset eläkkeet ja hoitaa eläkkeisiin liittyvät muut tehtävät. Lisäksi viimeinen eläkelaitos ratkaisee ja maksaa valtion varoista suoritettavasta eläkkeen korvaamisesta alle kolmivuotiaan lapsen hoidon tai opiskelun ajalta annetun lain (644/2003) mukaan karttuneen etuuden.

Jos työntekijän työansioita on vakuutettu määrältään eniten kahden viimeisen kalenterivuoden aikana Suomen Pankin eläkesäännön, ortodoksisesta kirkosta annetun lain (985/2006), Ahvenanmaan maakuntalain tai sellaisen muun eläkesäädöksen perusteella, jota toimeenpantaessa ei noudateta 1 momentissa tarkoitettua viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä, Kirkon keskusrahasto ratkaisee omalta osaltaan eläkeasian erikseen.

20 §

Työskentely julkisten ja yksityisten alojen työeläkelakien piirissä

Jos eläkettä määrättäessä otetaan huomioon tuleva aika, 19 §:n mukaiset tehtävät viimeisenä eläkelaitoksena hoitaa se julkisten tai yksityisten alojen eläkelaitos, jossa työntekijän eläketurva oli järjestetty eläketapahtumavuotta edeltävän kalenterivuoden lopussa tai viimeksi sitä ennen.

Mitä 1 momentissa ja 19 §:ssä säädetään viimeisestä eläkelaitoksesta, ei sovelleta työkyvyttömyyseläkkeeseen, jos työntekijän eläketurva on järjestetty eläketapahtumavuotta edeltävän kalenterivuoden lopussa tai viimeksi sitä ennen Kirkon keskusrahastossa tai muussa julkisten alojen eläkelaitoksessa, ja työntekijällä on työntekijän eläkelain ja merimieseläkelain (1290/2006) mukaisia ansioita yhteensä vähintään 12 566,70 euroa eläketapahtumavuotta edeltäneen kahden kalenterivuoden aikana. Mitä 1 momentissa ja 19 §:ssä säädetään viimeisestä eläkelaitoksesta, ei sovelleta työkyvyttömyyseläkkeeseen myöskään, jos työntekijällä on eläketapahtumavuonna alkanut jatkuva tämän lain mukainen palvelus ja hänen eläketurvansa oli järjestetty eläketapahtumavuotta edeltävän kalenterivuoden lopussa tai viimeksi sitä ennen muussa eläkelaitoksessa kuin Kirkon keskusrahastossa.

Jos osa-aikaeläke myönnetään samanlaisesti sekä tämän lain että muun julkisten tai yksityisten alojen eläkelain mukaisena, eläkkeen myöntävät eläkelaitokset erikseen.

20 §

Kirkon keskusrahasto viimeisenä eläkelaitoksena

Kirkon keskusrahasto on viimeinen eläkelaitos, jos työntekijällä on tämän lain piiriin kuuluvia työansioita määrältään enemmän kuin muun julkisen alan eläkelain tai kaikkien yksityisten alojen eläkelakien mukaisia työansioita yhteensä kahden viimeisen kalenterivuoden aikana.

Työansioden määrästä riippumatta Kirkon keskusrahasto on viimeinen eläkelaitos vanhuus- tai perhe-eläkeasiaa käsiteltäessä, jos:

1) työntekijän virka- tai työsuhteeseen perustuva eläketurva on eläkehakemuksen viereille tullessa järjestetty vain tämän lain mukaan tai työntekijä on säilyttänyt oikeutensa tämän tai muun julkisen alan eläkelain mukaiseen lisäeläkeosuuteen taikka henkilökohtaiseen eläkeikään tai erityiseläkeikään tämän lain alaisen palvelussuhteen yhdenjaksoisuuden perusteella;

2) edunjättäjän virka- tai työsuhteeseen perustuva eläketurva oli eläketapahtumahetkellä järjestetty vain tämän lain mukaan tai edunjättäjä oli säilyttänyt oikeutensa tämän tai muun julkisen alan eläkelain mukaiseen lisäeläkeosuuteen taikka henkilökohtaiseen eläkeikään tai erityiseläkeikään tämän lain alaisen palvelussuhteen yhdenjaksoisuuden perusteella.

Työansioden määrästä riippumatta Kirkon keskusrahasto on viimeinen eläkelaitos työkyvyttömyyseläkeasiaa käsiteltäessä, jos työntekijän virka- tai työsuhteeseen perustuva eläketurva on eläketapahtumahetkellä järjestetty tämän lain mukaan tai työntekijä on säilyttänyt oikeutensa tämän lain mukaiseen lisäeläkeosuuteen taikka henkilökohtaiseen eläkeikään tai erityiseläkeikään tämän lain alaisen palvelussuhteen yhdenjaksoisuuden perusteella.

Jos työntekijä, joka on ollut sekä tämän lain että muun julkisten alojen työeläkelain tai yksityisten alojen työeläkelain mukaisessa palvelussuhteessa hakee osa-

aikaeläkettä kahden tai useamman eläkelain mukaan samasta ajankohdasta, Kirkon keskusrahasto ratkaisee omalta osaltaan osa-aikaeläkkeen erikseen.

21 §

Neuvotteluvelvollisuus

Jos Kirkon keskusrahasto toimii viimeisenä eläkelaitoksena, sen on ennen päätöstään pyydettävä yksityisten alojen eläkelaitoksen arvio työntekijän työkyvystä, jos yksityisten alojen eläkelaitoksen myöntämän eläkkeen määrä ylittää 688,02 euroa kuukaudessa ja Kirkon keskusrahasto viimeisenä eläkelaitoksena ratkaisee työntekijän oikeuden työkyvyttömyyseläkkeeseen valtion eläkelain 35 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan. Jos Kirkon keskusrahasto ja yksityisten alojen eläkelaitos ovat tällöin eri mieltä työntekijän työkyvyn arvioinnista, ne ratkaisevat eläkeasian erikseen.

21 §

Neuvotteluvelvollisuus

Jos Kirkon keskusrahasto *tässä luvussa tarkoitettuna* viimeisenä eläkelaitoksena ratkaisee oikeuden työkyvyttömyyseläkkeeseen valtion eläkelain 35 §:n 1 momentin 1 kohdan nojalla ja yksityisten työeläkelätkien mukaisen karttuneen eläkkeen määrä kuukaudessa ylittää 688,02 euroa, Kirkon keskusrahaston on ennen päätöstään pyydettävä työntekijän eläkelain 106 §:ssä tarkoitettulta yksityisten alojen ratkaisevalta eläkelaitokselta arvio eläkkeenhakijan työkyvystä. Jos Kirkon keskusrahasto ja yksityisten alojen eläkelaitos ovat tällöin eläkkeenhakijan työkyvyn arvioinnista eri mieltä, ne ratkaisevat *kumpikin omalta osaltaan* eläkeasian erikseen.

22 §

Eläkettä maksava eläkelaitos viimeisenä eläkelaitoksena

Eläkkeensaajalle vanhuus-, työkyvyttömyys- tai osa-aikaeläkettä maksavaa eläkelaitosta pidetään viimeisenä eläkelaitoksena silloinkin, kun eläkkeensaajalle myönnetään vanhuuseläke. Eläkkeensaajalle osa-aikaeläkettä tai työkyvyttömyyseläkettä maksavaa eläkelaitosta pidetään viimeisenä eläkelaitoksena myös silloin, kun eläkkeensaajalle myönnetään työkyvyttömyyseläke, jollei 20 §:n 2 momentista muuta johdu. Osa-aikaeläkkeen jälkeen myönnettävää työkyvyttömyyseläkeasiaa käsiteltäessä viimeinen eläkelaitos määräytyy kuitenkin siten kuin 19 ja 20 §:ssä säädetään.

22 §

Kirkon keskusrahasto viimeisenä eläkelaitoksena ***uutta eläkettä myönnettäessä***

Kirkon keskusrahasto on viimeinen eläkelaitos, jos se maksaa vanhuus-, työkyvyttömyys-, tai osa-aikaeläkettä tai on maksanut työkyvyttömyyseläkettä, kuntoutustukea tai kuntoutusrahaa ja:

- 1) vanhuuseläkkeen saajalle myönnetään uusi vanhuuseläke;*
- 2) eläke muuttuu vanhuuseläkkeeksi;*
- 3) kuntoutustukea saava hakee jatkoeläkettä;*
- 4) työkyvyttömyyseläkkeellä tai kuntoutustuella olleelle tai kuntoutusrahaa saaneelle myönnetään uusi eläke entisin perustein; tai*
- 5) eläkettä saaneen edunjättäjän jälkeen haetaan perhe-eläkettä.*

Osa-aikaeläkettä saavan työntekijän työkyvyttömyyseläkettä koskevan hakemuksen ratkaisee kuitenkin osa-aikatyön vakuuttanut eläkelaitos.

24 §

Muut säännökset viimeisestä eläkelaitoksesta

Eläkelaitokset voivat sopia, että viimeistä eläkelaitosta koskevia tämän luvun säännöksiä noudatetaan myös 20 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettussa tilanteessa tai muussa tilanteessa, jossa niitä ei lain mukaan olisi noudatettava. Eläkkeenhakijalle on tällöin ilmoitettava, missä eläkelaitoksessa hänen eläkeasiaansa hoidetaan.

Jos syntyy epäselvyyttä siitä, mikä eläkelaitos on toimivaltainen käsittelemään eläkehakemuksen, Eläketurvakeskus ratkaisee asian eläkelaitoksen pyynnöstä.

Edellä 19 ja 22 §:ssä tarkoitettua toimivaltaisen eläkelaitoksen määräytymisestä on lisäksi soveltuvin osin voimassa, mitä siitä valtion eläkelain nojalla säädetään.

24 §

Tarkemmat säännökset viimeisestä eläkelaitoksesta ja sopimismahdollisuus

Edellä 19, 20, 21 ja 22 §:ssä tarkoitettun viimeisen eläkelaitoksen määräytymisestä ja tehtävistä säädetään tarkemmin valtion eläkelain nojalla annetulla valtioneuvoston asetuksella. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin myös siitä, miten 19 §:n 2 momentissa ja 20 §:n 1 momentissa tarkoitettu työansioden kahden viimeisen kalenterivuoden tarkastelu-aika määräytyy. Valtioneuvoston asetuksella voidaan myös säätää työansioden kahden viimeisen kalenterivuoden tarkastelu-aikaa lyhyemmästä tarkasteluajasta, jos työansioita on kahden vuoden tarkastelu-aikaa lyhyemmältä ajalta.

Jos syntyy epäselvyyttä siitä, mikä eläkelaitos on tämän luvun säännösten mukaan toimivaltainen käsittelemään eläkehakemuksen, Eläketurvakeskus ratkaisee asian eläkelaitoksen pyynnöstä.

Jos eläkeasian käsittelyn kannalta on tarkoituksenmukaista, eläkelaitokset voivat yksittäistapauksessa sopia, että viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä noudatetaan tilanteessa, jossa sitä ei lain mukaan olisi noudatettava tai että viimeisen eläkelaitoksen tehtävät hoitaa muu eläkelaitos kuin lain perusteella määräytyvä viimeinen eläkelaitos taikka että viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä ei eläkeasiassa noudateta. Eläkkeenhakijalle on tällöin ilmoitettava, mikä eläkelaitos käsittelee hänen eläkeasiansa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2012 ja sitä sovelletaan eläkehakemukseen, joka tulee vireille mainittuna päivänä tai sen jälkeen. Edellä mainittujen

lainkohtien sijasta sovelletaan kuitenkin ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleita vastaavia säännöksiä, jos työntekijällä ei ole työeläkelakien mukaisia työansioita vuoden 2004 jälkeen.

Lain 19 §:n estämättä viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä ei sovelleta, jos järjestelyn piiriin kuuluvista eläkelaitoksista toinen soveltaa ennen 1 päivää tammikuuta 2005 voimassa olleita työeläkelakien säännöksiä ja toinen soveltaa vuoden 2005 alusta tai sen jälkeen voimaan tulleita työeläkelakien säännöksiä, elleivät eläkelaitokset sovi viimeisen eläkelaitoksen järjestelyn noudattamisesta. Sama koskee tilannetta, jossa yksityisten alojen eläkelaitos olisi viimeinen eläkelaitos ja työntekijä hakee työkyvyttömyyseläkettä, joka myönnetään valtion eläkelain 50 §:n 3 momentin perusteella työkyvyttömyyseläkkeen sijaan vanhuuseläkkeenä.

Tämän lain 21 §:ssä mainittu rahamäärä vastaa työntekijän eläkelain 96 §:ssä tarkoitetun palkkakertoimen arvoa yksi (1,000) vuonna 2004.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.